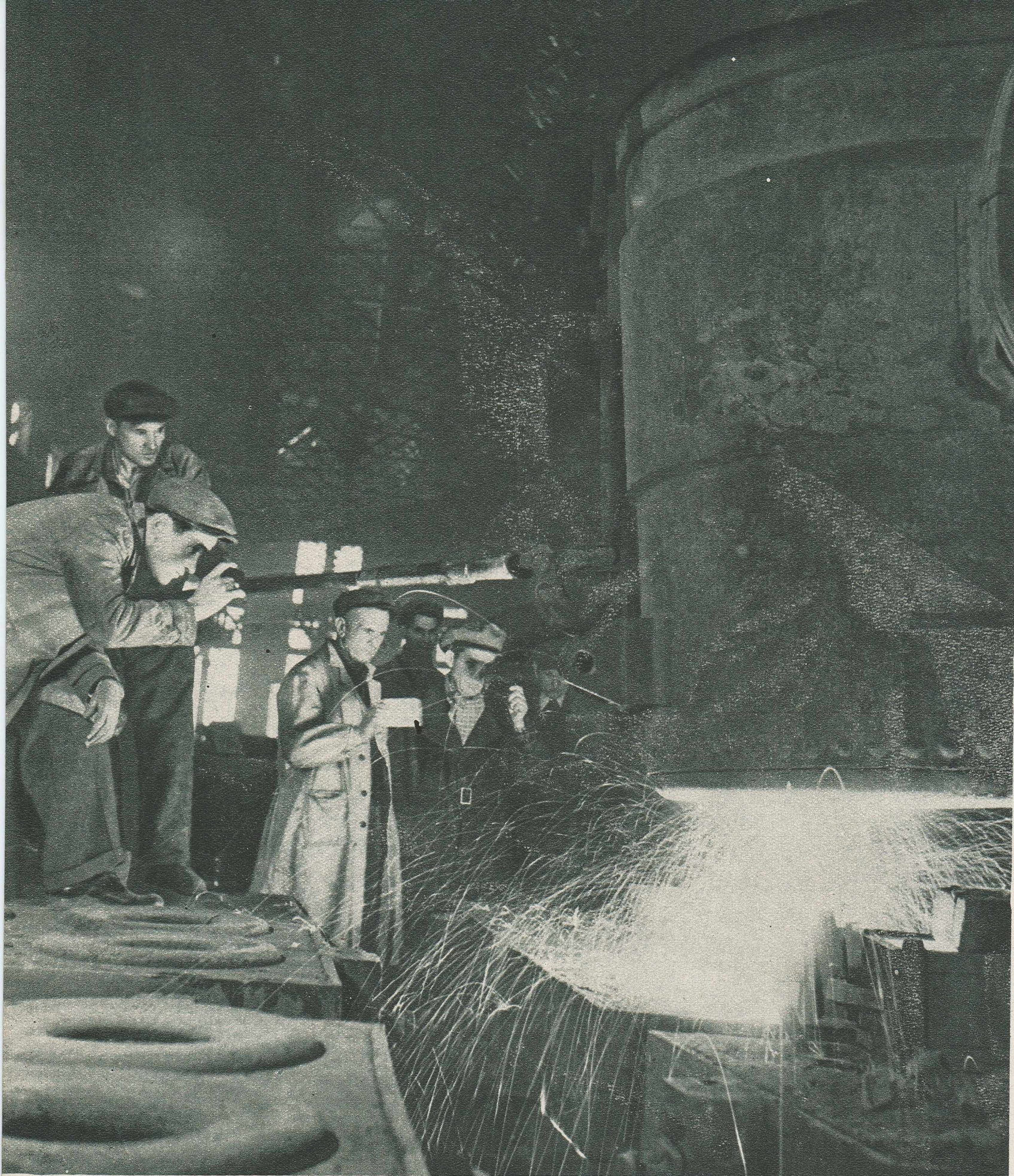

FLACARA

Nr. 4 (29) 15 FEBRUARIE 1954

○ nouă șarjă la uzinele „Progresul”-Brăila. Echipa de oțelari a maestrului-șef Preda Nicolae urmărește revărsarea scinteițoare a încărcăturii de metal încandescent.

COPERTA I-a: Continuând tradiția de luptă a înaintașilor lor, feroviarul constituie și astăzi unul din detașamentele fruntașe ale clasei muncitoare. În fotografie: mecanicul cincisutist Vasile Cerveniac, stahanovist de la Depoul C. F. R.-Oradea.

COPERTA IV-a: Sub protecția acoperișurilor de sticlă, cresc chiar și acum, în toul iernii, legume și zarzavaturi pentru aprovizionarea orașelor. În fotografie: cules de roșii la serele Fermei alimentare de stat de la Popești-Leordeni.

EXEMPLUL BUNILOR CRESCĂTORI

Din tren, privirile-s atrase de grupul de clădiri noi din marginea fabricii de zahăr. În jurul lor forfotesc oameni, circulă vagoane. Sînt oare magazinele ale fabricii, secții noi, sau silozuri de un tip special? Nimic din toate acestea! E îngrășătoria de vite din Bod.

Pătruns în curtea îngrășătoriei, cercetînd grajdurile, vizitatorul rămîne în bună măsură uimit. Grajdurile sînt niște săli încăpătoare, curate, aerisite neconținut. Nu simți mirosul caracteristic grajdurilor, ci doar un ușor iz de borhot ce se ridică din jghiaburile cu mîncarea vitelor.

În grajdurile îngrășătoriei poposesc, din patru în patru luni, mii de boi și vaci. O armată de o sută de oameni le ia în primire. Incepe activitatea obișnuită.

În camere mari, spațioase, obrocarii pregătesc hrana animalelor, preparată dintr-un amestec de furaje, nutrețuri concentrate și borhot. Vagoane mari sînt descărcate din oră în oră în obrocărie. Atîtea vite mîncă — nu glumă. În medie, un bou rumegă zilnic șaptezeci de kilograme furaje.

Din obrocării, tot cu vagoanele, mîncarea e dusă la iesle de trei ori pe zi. Vitele sînt curățate, țesălate, li se schimbă așternutul, apoi sînt lăsate să mînce și să-și facă digestia. Între mese, nimeni n-are voie să pătrundă în grajduri. Nici măcar îngrijitorii sau tehnicienii. Vitele au nevoie de liniște, de repaus complet, ca să poată digera mîncarea.

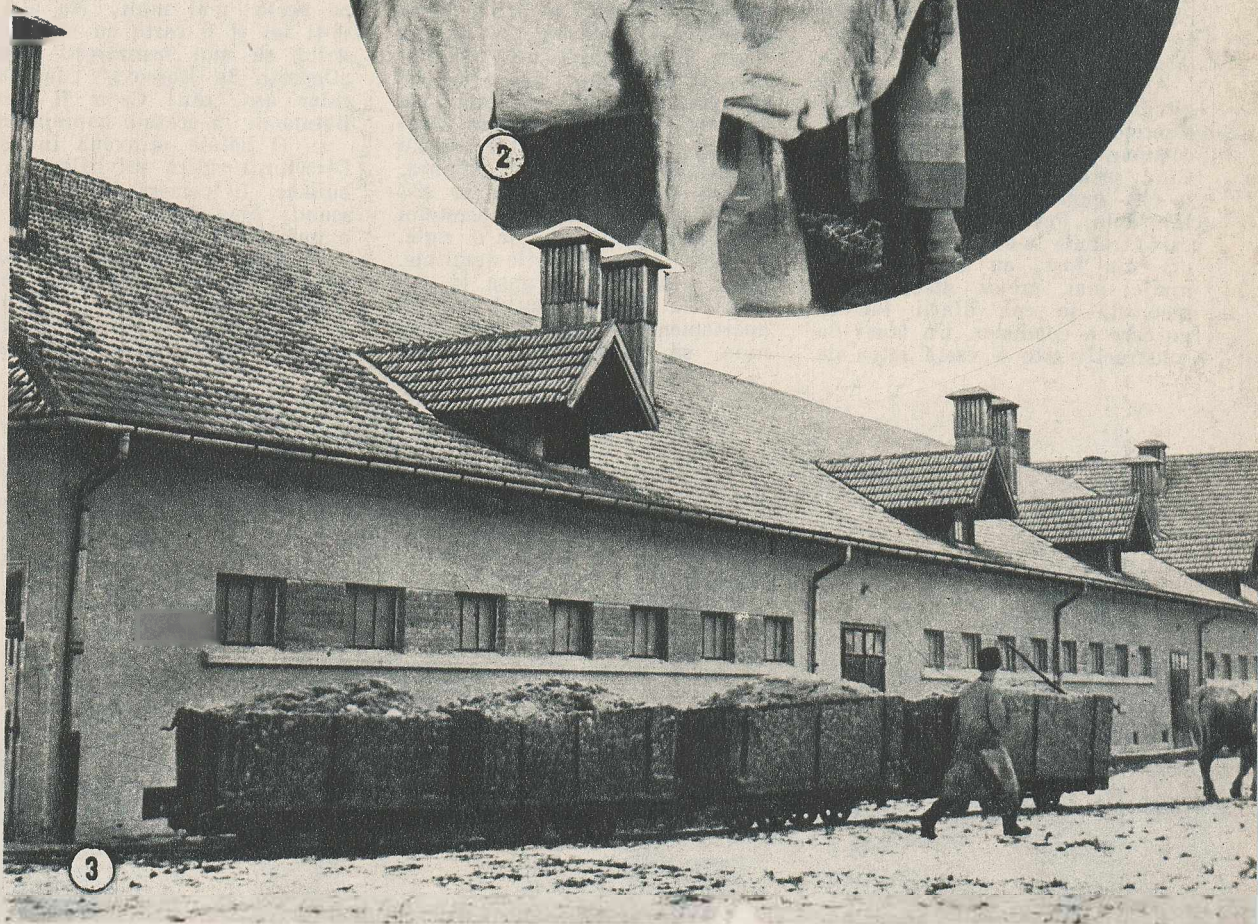
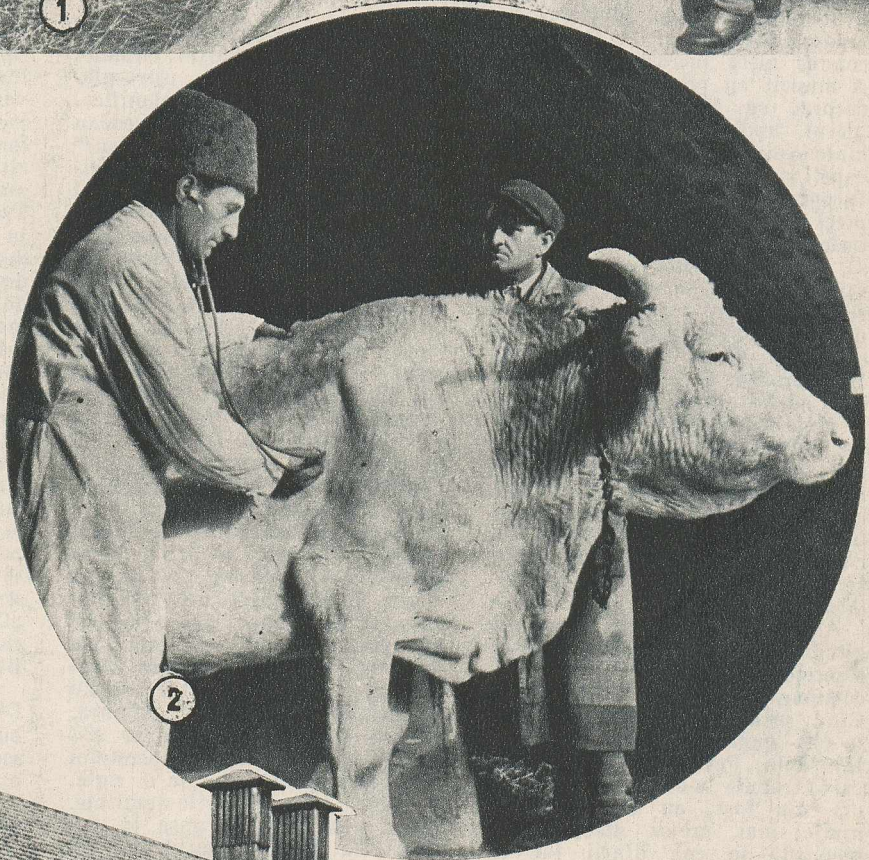
Andrei Koets, referentul tehnic, urmărește cu strictețe respectarea programului de hrană a animalelor. S-au stabilit patru perioade de hrănire, la care variază cantitatea alimentelor date. Prima perioadă este aceea de acclimatizare a vitelor, venite în mare parte din sectorul particular, și de acomodare a lor cu felul de hrană al îngrășătoriei. Cantitatea nutrețurilor concentrate variază în fiecare perioadă a îngrășării.

Îngrijitorii, obrocarii și tehnicienii se străduiesc să îngrășe vitele în cele mai bune condițiuni. La sfîrșitul celor patru luni vitele trebuie să cîștige în medie 137 kgr., adică o cantitate de 1,140 kgr. pe zi. Sînt cazuri cînd această medie este depășită, ajungîndu-se la obținerea unor exemplare de peste 1.200 kilograme greutate.

Varga Mihai, Gheorghe Moise și ceilalți șefi de grajd caută să aplice cele mai raționale metode de îngrășare recomandate de tehnicienii. Ei caută să asigure condițiile esențiale necesare unei bune îngrijiri: liniște și hrană îndestulătoare.

În satele de prin preajma locului, s-a aflat despre succesele crescătorilor de la Bod. Tocmai de aceea, în ultimele luni, după apariția Hotărîrii partidului și guvernului cu privire la contractările de animale, tot mai mulți țărani muncitori și delegați din gospodăriile agricole colective vizitează crescătoria. Dorind a furniza abatoarelor și industriei alimentare vite grase, de bună calitate, ei vin aici să stea de vorbă cu tehnicienii, cărora le cer sfaturi, și să vadă cum sînt îngrijite și cu ce sînt hrănite vitele.

Metodele folosite la această îngrășătorie se răspîndesc tot mai mult în satele regiunii și vor contribui la obținerea unor cantități sporite de carne, de bună calitate.

1. Moise Gheorghe, șeful de grajd, examinează zilnic vitele.

2. În toată perioada îngrășării, vitele sînt ținute sub supraveghere medicală. Datorită îngrijirii științifice, îmbolnăvirile sînt prevenite.

3. De cîteva ori pe zi, spre grajduri sînt transportate zeci de vagoane de borhot, hrana principală a vitelor din îngrășătorie.

DIRECTORUL DE TRUST

de N. VĂLMARU

Pe frumosul stadion de lângă Livezeni se strinseseră mii de oameni, și începuseră să discute. „Știința” venea cu „un bogat palmares de triumfuri”, cum zicea un ziar local. „Minerul” câștigase și el câteva renumite victorii. Cine avea să fie oare învingătorul? Unii preziceau triumful clujenilor. Alții, dimpotrivă, credeau fără cîntîre în izbînda minerilor. Tovarășul Lazăr Segal, directorul trustului 7 de construcții, era printre aceștia din urmă. Îl întrebau unii ce crede. Directorul răspundea fiecăruia, zîmbind: „Tot minorii noștri câștigă. Ehe! Eu am ajutat ceva fotbal în tinerețe, și știu ce spun...”

...„In tinerețe!” La 34 de ani, cîți are directorul, se poate vorbi, oneori, și așa. Inginerul Segal a lucrat pe multe șantiere. La Dudești-Stelnica și la Petroșii a condus niște lucrări de irigație. A muncit cu pricepere, și a fost decorat cu Medalia Muncii. A plecat apoi la Craiova, la o mare construcție. În meseria asta capeți un temperament de nomad. Incepi o lucrare, o termini, apoi pleci la alta. Ești un fel de cutreleră-lume. Nu apuci niciodată să prinzi rădăcini într-un loc. Îți faci datoria și haide. În inimă se și cuibărește dorul binecunoscut după alte meleaguri. Așa a fost și atunci. Dela Craiova a plecat în Dobrogea, la fabrica de ciment. Aici au fost și succese, dar au fost și greșeli. S-au stricat niște stîlpi de beton și inginerul Segal a fost sancționat. Nimeni nu se naște învățat pe de-a gata. Cînd ai greșit odată, barem să te pui mai virtos pe învățatură. Să consolidezi, cu betonul perseverenței, ce-ai învățat pînă atunci. Așa a făcut și el.

Adevărat mai este, însă, și altceva. Pentru un constructor linerețea revine mereu mai clocotitoare, cu fiecare lucrare nouă. Cînd, prin aprilie, inginerul Segal a fost numit director al trustului dela Petroșani, emoția pe care trebuie s-o fi simțit acest om n-a fost, cu siguranță, cu nimic mai prejos decît aceea încercată la cea dintîi lucrare pe care a condus-o. Un trust de construcții este o vastă rețea de

lucrări. Cînd îi faci schema pe o hîrtie, parcă e un pom cu ramuri. O ramură merge spre Uricani, și dă rămurele la Vulcan, la Lupeni și la Bărbăteni. Cealaltă ramură e tot așa de întortochiată. Se încolăcește dela Petroșani spre Livezeni, apoi se răscolăcește înspre Petrila și Lonea. Pentru un director de trust, cîte șantiere tot atîtea probleme, și cîte probleme tot atîtea griji. Munca era pasionantă. Multe lucruri trebuiau luate dela început, iar altele, moștenite dela cei care le începuseră, trebuiau desăvîrșite și duse la capăt. Cu ce să începi mai întîi?

In conducerea trustului se prețuiau, atunci, planurile formale. Se suprăplanifica. Se ultra-planifica. Se super-ultra-planifica. Dactilografele nu-și mai vedeau capul de lucru. „Încă un plan?” „Încă unul. Opt exemplare. Șaisprezece exemplare. Treizeci și două de exemplare...” Planurile ziceau „în principiu”: „vom face și vom drege...” Prevederile rămîneau însă prevederi. Nu se duceau la îndeplinire. Se lua un angajament, se lua un angajament și mai mare, pînă ce omul se înflăcăra bine. Atunci își lua angajamentul „suprem”: „tovarăși, îmi voi face datoria în chip absolut. Nu mai dau amănunte. O să vedeți dumnea-voastră”. Noului director îi plăceau însă angajamentele chibzuite și concrete. Îi plăcea și punctualitatea. De aici se născu ideea graficelor cu termen. Venea, să zicem, inginerul-șef dela Petrila. Incepea să spună: „Cu toate că ne lipsește lemnul, eu unul mă fac luntro și punte să iasă bine. Vă rog, tovarășe director, să nu vă îndoitiți...” Directorul zîmbea. Îl lua de braț pe inginer și-l plimba pînă în dreptul peretelui unde erau graficele. Lua o riglă, și arăta: „Uite blocurile dumitale. Be-ul trebuie să fie gata la 22. Ce-ul, la 30...” „Simțul predării apartamentelor”, despre care obișnuia să vorbească directorul,

începu să dea unele roade. La ședințe se luau angajamente mai gîndite, și se respectau. Legătura cu „terenul” era mai strînsă, controlul mai des. Din toate acestea avură de cîștigat, cei dintîi, minerii. In cinstea zilei de 1 mai 1953 trustul dădu în folosință 32 apartamente peste cele din plan.

In cîteva ședințe furtunoase, ținite prin primăvară, s-au pus multe la punct. Mulți tehnicieni ziceau: „Sunt greutăți obiective. Ce vreți să facem?” Pînă la urmă se dovedi însă că nu era tocmai așa. Vreo două treimi din „greutățile obiective” își dădură arama pe față: puteau să fie foarte bine înlăturate. Pentru treimea care mai rămînea, directorul își scoase bloc-notesul și însemnă: „Lonea are nevoie de var. La Lupeni trebuie încă ciment. La Uricani, lemnărie”. Materialele nu se găseau chiar așa, cît ai bate din palme. Trebuie să umbli. Trebuie să fii ochi și urechi. Trebuie să te descurci. Un drum la raionul de partid dă întotdeauna roade. Nu strică niciun drum la Sovromcărbune. La baza de aprovizionare trebuie musai să mergi. Dar Ministerul n'o avea prisosuri pe unde va? Transporturile sînt și ele esențiale. Atelele trebuie controlate cu mare băgare de seamă. Raportul dispecerului este extrem de prețios. Dacă raportul semnaleză că la Uricani s'au ivit defecțiuni, nu mai stai pe gînduri. Te duci și le rezolvi. S-ar putea să întîrzi pe acolo mai mult. Nu strică să-ți iei și o carte cu tine. Nu strică să mai frunzărești odată „Departo de Moscova”. Ia stai, chiar așa, zău! Ce-ar fi făcut Batmanov în această împrejurare?

... O bătaie zdravănă în ușă. Directorul ridică privirile, parcă buimac. In cameră intră un om scund, bine legat, îmbrăcat cu o pufoaică enormă.

Se plînge de niște mașini: s-au defectat, n-are cu ce să transporte cimentul la Lonea. Dispecerul anunță, nervos: „Stau două brigăzi la Petrila. N-au cherestea”.

Sună prelung telefonul. Directorul ridică receptorul și ascultă tot încruntîndu-se. In timpul ăsta, omul cu pufoaica vorbește de unul singur, cu amarnică supărare. „Mie să-mi dați mașini, dacă aveți. Eu n-am timp de pierdut, tovarășe, să știu dumneata dela mine. Mi-am lăsat acasă copilul bolnav de gîlci, și-am venit aici să duc cimentul la Lonea. Cine-mi plătește mie timpul ăsta, ai? Trustul? Tata din groapă?”

...Directorul pune receptorul jos, cam cătrănit. Dispecerul i-a spus că au rămas și săptămîna trecută în urmă cu planul. Își mușcă nervos buzele și în mîini frămîntă de zor un vîrf de creion bont. Se apropie iarăși de telefon, și-l sună pe Ștefan Suciu, dela sindicat. Îl spune de omul dela transporturi, de ceasurile pe care le-a pierdut cu mașinile, și de gîlcele copilului: bondocul cu pufoaica ascultă atent tot ce zice acolo directorul, apoi pleacă bombănind încă, dar nu așa de aprig ca înainte.

După el vine un tovarăș dela raionul de partid. E tot așa de mic de statură ca și cel dinainte, și e îmbrăcat tot în pufoaică. Fumează mult: nici nu termină bine o țigară, și aprinde alta. Directorului nu-i place tutunul, dar cu fumul s-a obișnuit de pe la ședințe. Acum cere singur o țigară, o aprinde stîngaci, și încearcă să tragă în piept: se înneacă însă, și o azvirle. Vine curînd vorba de planul dela Lupeni. Directorul face pronosticuri „pesimiste”: „Mi-a telefonat dispecerul, zice. N'au cherestea. Ieri am fost și eu pe la ei. Nu stau tocmai bine. Ne trebuie încă materiale. Și metode mai bune...” Celălalt ascultă răbdător, fără să-l întreprună. Fumează mereu, și tace. Niciun mușchi nu mișcă pe fața lui aspră, arsă de soare. Ascultă tot timpul, cu bărbia rozemată în palmele mari, roșcovane. După ce directorul termină ce are de spus, tovarășul dela raion îl întrebă despre materiale. „Să spună, tovarășul director, mai limpede, cum e cu cheresteaua. Cîtă este, cîtă lipsește. Mai concret...” Directorul vorbește „mai concret” despre var, despre cherestea, despre toate. Celălalt ia note într-un carnețel, întrebă din nou, notează tot timpul. Ridică apoi receptorul, îl cheamă pe secretarul comitetului de partid, îi povestește și lui despre necazurile directorului. Mai vorbește și cu cineva dela gară, despre niște vagoane, cu altul fixează o întîlnire pentru ziua următoare. Abia tîrziu, tîrziu de tot, își aprinde iar o țigară și trage din ea cu poftă nespūsă. Apoi se întoarce spre director și-l întrebă, ațîntindu-l cu ochii lui vioi și zîmbitori: „A citit directorul „Cimentul”? „Cimentul”, romanul lui Gladcov? Păcat că nu l-a citit, mare păcat... Să vezi...” (ș-aici începe povestirea romanului). Trece așa un ceas, trec două, afară se-nluneacă bine.

In urmă cu doi ani aici era porumbiște. Acum se înalță, semețe, blocurile noului oraș Uricani.

Cine mai ține acum socoteala timpului? E noapte târziu.

La sediul trustului 7 de construcții din Petroșani, doi comuniști mai vorbesc încă despre literatură...

... Au trecut câteva zile. Directorul a rezolvat povestea cu mașinile, dar nu a rezolvat-o pe cea cu chereștea de la Petrila. A trecut și pe la Lupeni, și a rămas acolo o dimineață întreagă. Și-a bălănt mult capul să pună la punct câteva lucruri — și el, și Kreindler. Până acum nu sunt încă noutăți bune de acolo, dar nici vești proaste nu sunt. O agendă mare, îmbrăcată în piele, stă de ieri pe biroul directorului. Din când în când mîinile lui o răsfoiesc, febrile, iar buzele murmără încet, ca pentru sine: „... mda, poate că sistemul dela Dorgomilovscaia ar fi potrivit... Bine mai zicea Alexandr Grigorovici... Spre prînz, cînd lumea pleacă spre cantină, directorul scoate din servietă un volum gros, și-l desface cu grijă acolo unde a rămas cu cititul aseară. Desface și un caiet, și notează mereu: „N.E.P.-ul... colectivizările... cel dintîi cincinal... Un ceas mare, prins în perete, hate de două ori, Directorul studiază...”

Odată, directorul era la „Vulcan”. Inginerul Andor plecase să caute niște schițe, tocmai sus, la baracamente. Cîneva îl căuta de zor pe șantier. Era mecanicul Craioveanu, care vroia să-l întrebe unde să așeze o macara. Craioveanu era pe vremea aceea șeful unei echipe micuțe. Echipa lucra binișor. Directorului îi plăcea întotdeauna să se oprească la oamenii lui Craioveanu, și să-i urmărească la lucru; Craioveanu îi ieșea în întîmpinare, și-l poftea pe schelă. De data asta, șeful de echipă părea însă mofluz. Era în timpul răgazului de prînz, și directorul se gîndi să se folosească de prilej și să mai stea cu oamenii de vorbă. Dar Craioveanu răs-pundea întrebărilor directorului cu jumătate de gură, și adeseori își pironia ochii în jos, stăruind cu încăpăținare într-un loc, unde scurma într-una cu virful bocancului. Omul nu era în apele lui, asta era limpede. Directorul încercă să afle pricina supărării, dar fu zadarnic. Limba lui Craioveanu nu se dezlega, și pace. Norocul fu că inginerul Andor veni cu schițele, tocmai atunci. Din vorbă în vorbă lucrurile se limpeziră. Echipa lui Craioveanu lucrase bine, săptămîni și luni în șir. Dela o vreme însă, începea să fie depășită de sarcinile tot mai mari care îi reveneau. Metodele rămăseseră vechi. Organizarea era cea apucată dela oamenii dinainte. Trebuia născocit altceva — altceva, dar ce? Directorul își aminti atunci de șantierele pe care lucrase, în timpul unei lungi vizite prin Uniunea Sovietică. Începu să-i povestească lui Craioveanu despre cele văzute acolo. Pe măsură ce povestea, se încălzea tot mai mult. Craioveanu asculta cu mare atenție. Inginerul Andor se dădu și el mai aproape. Băgînd de seamă ce se întîmplă, mai veniră și alții. Ce spunea directorul, era nemaiiauzit. Iată-l pe șantierul din Piața Chișev, unde s-a construit clădirea înaltă, Dorgomilovscaia, cu 28 de etaje. Tehnica este uluitoare. Pe vreme de iarnă se

betonează cu ajutorul curentului electric. Cofrajele care se fac sunt demontabile, zidăria este executată odată cu tencuiala exterioară. „Cum asta?”, se miră Craioveanu. „Cu plăci de ceramică”, spune directorul, și își continuă povestirea. Cine poate să-l uito pe Alexandr Grigorovici, șeful serviciului tehnic? Era un om admirabil, conducător energic, tehnician iscusit, colaborator, tovarăș și prieten. Dar brigadierul Simion, meșterul zidar? Directorul vorbește cu pasiune despre oameni și fapte, și nu-și dă seama ce povestitor de talent a devenit. Unde a plecat mai apoi? La Zaporoje. Acolo se construia un oraș pentru muncitorii din industria metalurgică. Brigăzile complexe, care lucrau la zidăria de roșu, făceau adevărate minuni. Craioveanu ciulește urechile. „Vorbește mai multe de brigăzile astea, tovarășe director. Cum lucrau anume?” Directorul zîmbește. Vorbește pe îndelete despre brigăzile complexe, pînă cînd Craioveanu se lămurește bine de tot. Cînd Craioveanu se lămurește, pleacă preocupat înspre cantină. Își întîlnește acolo zidarii, care tocmai se îndreptau spre terenul de fotbal, să vadă cum se antrenează echipa minerilor. S-au întins cam mult la vorbă, atunci: vreo două ceasuri tot au vorbit despre brigada complexă. Pînă la sfîrșit, au auzit sirena. S-au îndreptat atunci spre șantier, fără să se fi înțeles într-un fel sau într-altul. Uitaseră și de antrenamentul echipei de fotbal.

Povestirea directorului a avut răsunet pe șantier. Craioveanu nu și-a mai găsit tîna. A mai vorbit cu oamenii săi, a vorbit și cu oamenii din alte echipe. Inginerul Andor i-a fost de mare folos. Au trecut câteva zile. După frămîntări și după discuții pătimașe, cea dintîi brigadă complexă de constructori lua astfel naștere în Valea Jiului, pe șantierul dela Vulcan. Vestea s-a răspîndit destul de repede. La Lonea, oamenii lui Drăgan făcură și ei brigadă. La Lupeni, tînarul constructor Gheorghe Comoli fu cel dintîi care auzi despre asta. Ii spuse tovarășului Barta, dela trust, apoi inginerului Kreindler îi vorbise și el. Comoli fu întăritat. Ii rugă pe tencuitori să vină în mare grabă, că are să le spună ceva. Trimise vorbă și după mecanici, după Neguță și după echipa de dulgheri a lui Ștefan Schiopu fu invitată și ea, și de bună seamă că nu fură uitați nici zidarii lui Dumitru Negoită. Veni și inginerul Kreindler. Directorul ținu să asiste și el. Consfătuirea ce urmă fu agitată.

Directorul a venit pe șantier... Stînd de vorbă cu constructorii, deseori te apacă noaptea fără să-ți dai seama cum se scurge timpul...

— Tovarăși, încep să le vorbesc Comoli, nu mai merge așa. Ne-o iau toți înainte. Nu vedeți?

— Cine ne-o ia înainte? întrebă zidarul Tulei, cu firească mîndrie.

— Cine? făcu neîndurător Comoli și-l ațintii pe Tulei c-o privire îndîrjită. Iauzi-l, că cine! Lasă, să-l spun eu: Craioveanu e unu. Cîmpeanu e altul. De Drăgan dela Lonea ai auzit? Trei pîn-acum...

— Și ce scofală face Craioveanu ăla? întrebă Negoită, și chicotii cu tîle.

— Dar Cîmpeanu ce face? mai zice altul, că să-i țină isonul lui Negoită.

— Fac ei ce fac! răspunse Comoli neturburat. Craioveanu cu oamenii săi a ridicat un bloc în patruzeci și patru de zile. Cincizeci de apartamente...

— În patruzeci de zile! se minunară oamenii, mai întîi.

— Șaizeci de apartamente! corectă, dela locul sîn, directorul trustului.

— Cum vă spun, făcu mulțumit Comoli, băgînd de seamă că le-a ațîtat curiozitatea. Vasile Cîmpeanu a lucrat și mai și. A terminat un bloc în douăzeci și șapte de zile.

Ce zicea Comoli era nemai-pomenit. Întrebările curgeau gîrlă, și omul n-ar mai fi prididit să răspundă tuturor, dacă directorul nu i-ar fi venit în ajutor. După aprige ceasuri de discuții, hotărîrea fu luată și la Lupeni: să se facă brigadă complexă. Și, cum era și firesc, Comoli fu cel ales să conducă această brigadă.

Au trecut câteva săptămîni. Oamenii lui Comoli începuseră să învețe de zor. Directorul trustului era aproape zilnic acolo. Zidarii aplicaseră deja, în câteva rînduri, sistemul de lucru al lui Orlov. Tencuitorii stătura multă vreme de vorbă cu directorul trustului.

După sfatul lui, începură să aplice meloda lui Cutencov, mai eficace și mai rapidă decît metodele cu care se obișnuiseră. Dela Bărbăteni veneau mereu betoane prefabricate — grinzi, trepte, de toate. Directorul nu contenea să meargă dela unul la altul, să mai dea un sfat, să mai critice o lipsă. Inginerul era și el mulțumit. Cînd veni și pompa Socolovschi, pentru transportul mortarului, oamenii au înțeles încăodată ce înlesniri sunt peste tot create. Ai nevoie de mortar, la etajul al treilea? Foarte bine. Pompa Socolovschi îi trimite automat acolo. Ai nevoie de grinzi prefabricate? Un depozit e lîngă tine. Tot ici de acolo, și depozitul nu descrește; pe linia decovil vin mereu dela Bărbăteni alte sute de grinzi. Nici cu transportul materialelor nu mai ai bătaie de cap. Gigantele macarale îți le ridică acolo unde poțtești. Cînd vii dimineața, găsești cărămizile gata. Cu metodele învățate acum, treaba merge mai bine. Trece o săptămîină, și un etaj e gata. Trece încă o săptămîină, mai e gata un etaj. Blocul se înalță semeț, dela pămînt și pînă la șarpantă. Vin apoi mozaicarii cu aparatele lor zgomotoase. Vine după asta zugravul Traian Covaci, și vopsește frumos pereții. După Covaci, vine Meser Anton, să mai dea cu vopsea odată. Cei doi mai vorbesc de una și de alta, și uneori Covaci exclamă:

— Ce zici de brigada lui Comoli ăsta! Au terminat blocul în 24 de zile!...

Directorul era peste tot. Brigada stahanovistului Ion Kinal, dela Petrila, se sfătui cu el și aplică cu alța dibăcie metoda

lui Mălughin încît izbuli să facă peste 200 m. p. tencuială zilnic. Cifra era record. Se făcură referate, se organizară consfătuiri și schimburi de experiență. La început fu mai greu: oamenii nu prea veneau la consfătuiri, se codeau, clătinau capul, cu neîncredere. Azi așa și mine cam la fel — o săptămîină, două sau trei. Cu vremea însă, metodele noi începură să le trezească interesul. Directorul era întrebă, i se arătau schițe, i se cerea părerea. Zidarul Petre Tincu, meșter stahanovist, a făcut niște inovații în domeniul mecanic. Lucru de mirare: „dacă e zidar, ce se bagă în mecanică?” Tincu nu se sîchisi de mirarea unora, ci-și văzu mai departe de treabă. Născoci și niște vibratoare cu aer comprimat, și mai făcu și altele. Tînărul Ion Pocol prinse iute patimă pentru asemenea treburi. Găsi un procedeu să se ridice vagonetii grei pe macara, și prinse gust și el de mecanică. Fetele dela macara se molipsiră la rîndul lor. Tereza Nagy folosea un sistem mai rațional de mînuire a macaralei. Celelalte se sfătuiră cu ea, și hotărîră să lucreze la fel. Directorul era din ce în ce mai mulțumit. Se urca pe schelă, să-l vadă pe fiecare, își mai amintea de un procedeu sovietic, mai corectă o mișcare. Toate bune, pînă acum. Organizarea șantierului „în lanț” rămînea, însă, cum ziceau unii, marea slăbiciune a directorului. Hotărî să încerce procedeu la Uricani. Să înceapă însă de unul singur era greu. Ceru părerea colectivului de colaboratori. Explică fiecareia despre ce e vorba, și se sfătui cu toți: cu inginerul-șef, cu tovarășul Barta, cu planificatorul Popescu, cu tovarășul Schneider Ion, secretarul de partid. Ideea era bună, și începură s-o sprijine practic.

La Uricani lucrările erau, cum s-ar zice, în erupție lentă. Se construie mult, dar mai trebuia

Petre SOLOMON

CEAHLĂUL

Împărat era Ceahlăul
Peste văi și peste munți.
Îl știau de frică hăul,
Apele fără de punți.

I se închinău Ardealul
Și Moldova. Îl slăveau
Fluterele și cavaliul.
Oamenii l se-nchinău.

Sfîncile-i de piatră albă
Păreau turnuri de cetăți,
Înșirate ca-ntr-o salbă,
Peste mari singurătăți.

Așternute la picioare
Avea platuri și poieni,
Să pășească pe covoare
Fieele — ai săi curteni.

Tulburat e împăratul
În palatul lui de stei.
Umblă vorba că în satul
Dela poale, ar fi zmei.

I-au spus codrul și poiana,
Urșii — tot așa i-au spus —
Cum că zmeii prind bulboana
Într-un lac cum alte nu-s.

Dela Hangu, cică -n vale,
Pin-aproape de Bicaz,
Bistrița Măriei Sale
Au s-o strîngă într-un laz.

Zice zvonul deasemeni,
Cum că zmeii tale-acum
Printr-o namilă de cremeni,
Apei sale un alt drum,

Cată-n jos temutul munte,
Cătrănit și tulburat.
— Cine-a cufezat să-nfrunte,
Pe slăvitul împărat?

Nu sunt zmei, de bună seamă,
Oamenii sunt, deși îți par
Dirji ca zmeii: fără teamă. —
Și sunt mulți — un furnicar!

Stă Ceahlăul. Se gîndește:
— Împotriva-am să mă pun!
Dar apoi, se răzgîndește,
Ispitit de-un gînd mai bun:

— Nu-i nimic! — parcă și-ar spune.
Zmeii-aceștia, zău, îmi plac.
Zlău, pîn-la soare-apune,
Mă voi oglîndi în lac!

Bicaz, octombrie 1953

o scînteie ca să aprindă flacăra adevăratei construcții. Mecanicul șef, Ștefan Suciu, își amintea bine. La 28 iulie, în 1952, venise aici să descarce un grup electrogen. L-a descărcat în porumbiște. De jur împrejur nici țipenie de om, nici lumină aprinsă, nimic. Seara, începea să-ți fie urît. Se auzea doar torsul monoton al greierilor, și cite-un bîzuit de fluture negru. Acum, cînd te uiți acolo, nu-ți vine să crezi: aproape 30 de blocuri, care au laolaltă vreo 450 apartamente, se înalță cu semeție în jur. Un

orașel nou a crescut acolo unde în urmă cu câteva luni era doar porumbiște și mărăciuni. Mecanicul șef zice, vorbind la figurat: „a crescut ca din pămînt”. Cînd te uiți însă la fața lui blajină, și la privirea aceea care se face tandră, oridecîteori vine vorba de Uricani, înțelegi bine tîlcul acestei creșteri „ca din pămînt”. Uricani a însemnat, aici, în Valea Jiului, începutul unei epopiei. La Uricani s-a desțelenit un teren virgin, și a fost adusă civilizația.

Directorul face și vizite. Noii locatari ai blocurilor construite de trust sunt cei mai buni judecători ai muncii sale. Mai e și altceva, apoi. Contactul cu acești oameni este apă vie pentru el. Betonul, armătura și varul capătă astfel un deplin înțeles: coeficienții, ecuațiile și logaritmii se transformă, din abstracțiuni matematice, în realități vii. Poți să pui cărămidă peste cărămidă și să ridici un turn monstros, pînă la cer. N-ai construit: ai ridicat un turn stupid, numai. În clipa în care știi pentru ce așezi cărămidzile, abia atunci ești constructor. În clipa în care ai și văzut că oamenii trag foloase de pe urma muncii tale, atunci ești plătit, răsplătit și supărățit pentru tot ce-ai făcut. Atunci ai și mulțumirea cea mai adîncă dintre toate mulțumițiile, de a fi răspuns hotărîrilor partidului, de a fi ajutat la înfăptuirea lor. ... Cineva bate la ușă. Deschide chiar minerul Alexandru Neacșu, dela Vulcan. E tînăr de tot, abia o să împlinească 20 de ani. Directorul este identificat iute. Iată o mulțumire pe care birocrații țintuiți în fotolii n-o au niciodată.

— Poftim, tovarășe director, poftim. Silvia...!
Silvia este nevasta tînărului

miner. E mărunță și sprintenă. Cînd primește musafirii devine și mai sprintenă, așa de sprintenă că nu știe ce să facă mai întîi, și atunci se fisticește deabinelea. Noroc că Alexandru este de felul lui vorbăreț. A și găsit un teren comun de discuție cu oaspetele său: fotbalul. Pînă să facă Silvia cafeaua, s-au pus la punct cîteva principii de joc, și s-au schimbat prețioase informații despre matchurile văzute. Cînd vine nevasta minerului, directorul bagă de seamă serviciul cel nou, și zice:

— Frumos serviciu. Acum l-ai luat?

Observația o măgulește pe gospodină. Silvia devine vorbăreț, și Alexandru își oprește la timp întrebarea privitoare la viitoarele campionate, care tocmai îi stătea pe buze. Nevasta vrea ca directorul să știe și alte noutăți despre ei. Studioul cel nou l-a văzut? Dar șifonierul? Dar masa din sufragerie?

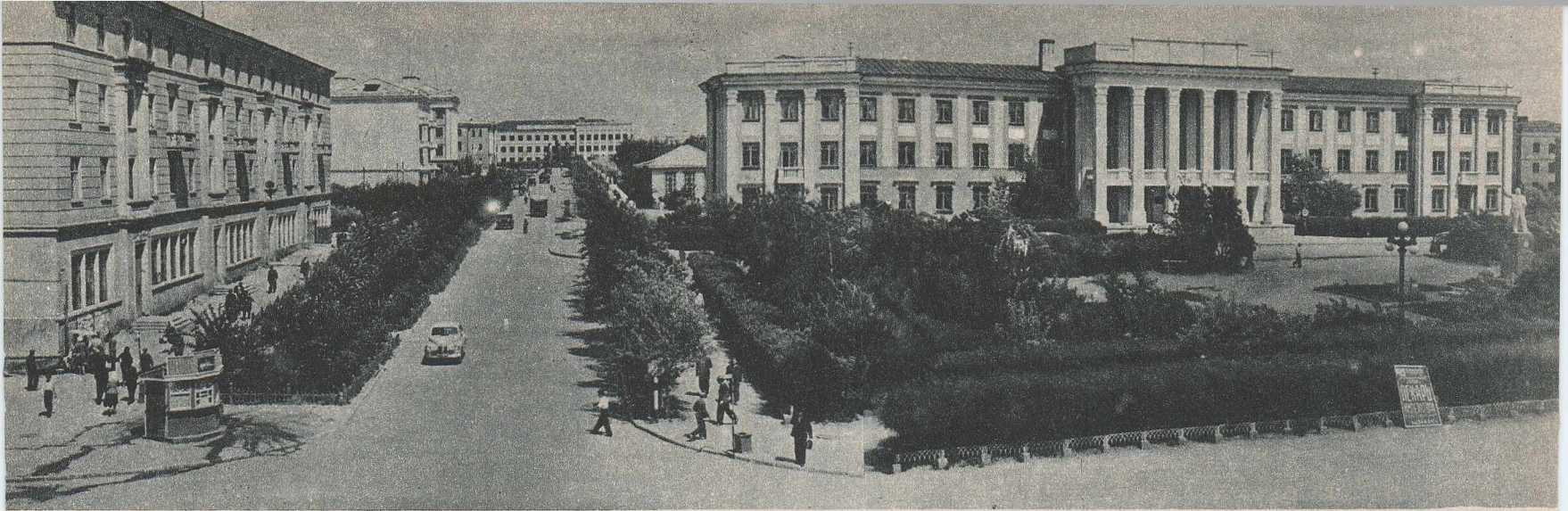
Alexandru s-a încălzit și el. A uitat deocamdată de fotbal. Își privește drăgăstos nevasta, și-i vorbește directorului despre niște proiecte: un aparat de radio la prima cheniză, biciclete pentru amîndoi mai tîrziu. „Pentru amîndoi?”, întrebă musafirul neîncrezător. Silvia zîmbește, și se uită cu înțeles la Alexandru: „Tovarășul Segal nu știe, se vede treaba, că ea e cea mai sportivă din casă. Ce, fiindcă nu vorbește de fotbal?” ... Stău multă vreme de vorbă de una și de alta. Din cînd în cînd directorul se ridică, cercetează cu degetele pereții, ca unul ce vrea să se convingă de calitatea tencuielii. Trece și la baie, și în bucătărie, peste tot măsoară, cercetează, compară. În cele din urmă se așează din nou pe scaun, mulțumit și surizător. Locuința minerului n-are defecte — asta e esențial, asta a voit să știe...

... Tîrziu, cînd directorul părăsește apartamentul minerului, Vulcanul începe să-și aprindă luminile. În orașul vechi, în vale, sunt mai puține. Cele mai multe sunt sus, la baracamentele constructorilor. Peste un an sau doi, cele mai multe lumini vor fi aici, unde se construiește noul oraș... Directorul merge, visător, către gară. Din față, dinspre mină, vine un susur imens și surd: plămîinii minei respiră. O locomotivă suieră prelung — undeva, pe o linie îndepărtată. Niște brigăzi coboară spre șantier, pregătindu-se pentru schimb. Unul din oameni cîntă din frunză „Marinică” și alții îl acompaniază, veseli. Gata, dela placa de colo, drumul merge iute la gară. Directorul trece prin fața plăcii, și se uită într-o doară. Pe placă scrie așa: „Cît mai multe apartamente minerilor!” Directorul zîmbește, și continuă să-și aștească privirea acolo. Ce mai citește acum? Nu mai citește nimic. S-a gîndit numai, că trustul și-a depășit planul și în trimestrul acesta.

... Dar zîmbetul îi dispare cîrînd de pe buze. Și-a amintit de șantierul dela Petrița, de o consfătuire, de niște betoniere. Se apropie de becul unui stîlp electric, scoate agenda și o desface înfrigurat. Apoi pornește, preocupat de problemele sale, înspre gara plină de fum și de praf de cărbune.

Consfătuirile cu colaboratorii sînt esențiale. „Simțul predării apartamentelor” se dezvoltă și cu acest prilej...

Călătorul străin, care vizitează pentru prima oară pitorescul oraș minier Caraganda din R.S.S. Cazahă, cu greu se poate obișnui cu gândul că acest oraș nu are decât 20 de ani de existență.

Pe locurile unde se înalță astăzi edificiile luminoase ale Caragandei, se întindea, în urmă cu câteva decenii, stepa aridă — vara pîrjolită de arșița soarelui, iarna încremenită în troieni nesfîrșite.

În anii de după Marcea Revoluție Socialistă din Octombrie. Puterea Sovietică, munca creatoare a poporului cazah, au făcut să răsară aici centrul carbonifer Caraganda, care reprezintă una din mîndriile Cazahstanului Sovietic. Minele din Caraganda sunt atît de bine utilizate și mecanizate, încît ele funcționează ca adevărate uzine subterane.

Totul în Caraganda vorbește despre tinerețea orașului minier. Pînă și populația Caragandei este formată în majoritatea ei din tineri. În oraș pulsează o bogată viață culturală iar nu mai puțin de 40.000 elevi frecventează școlile medii.

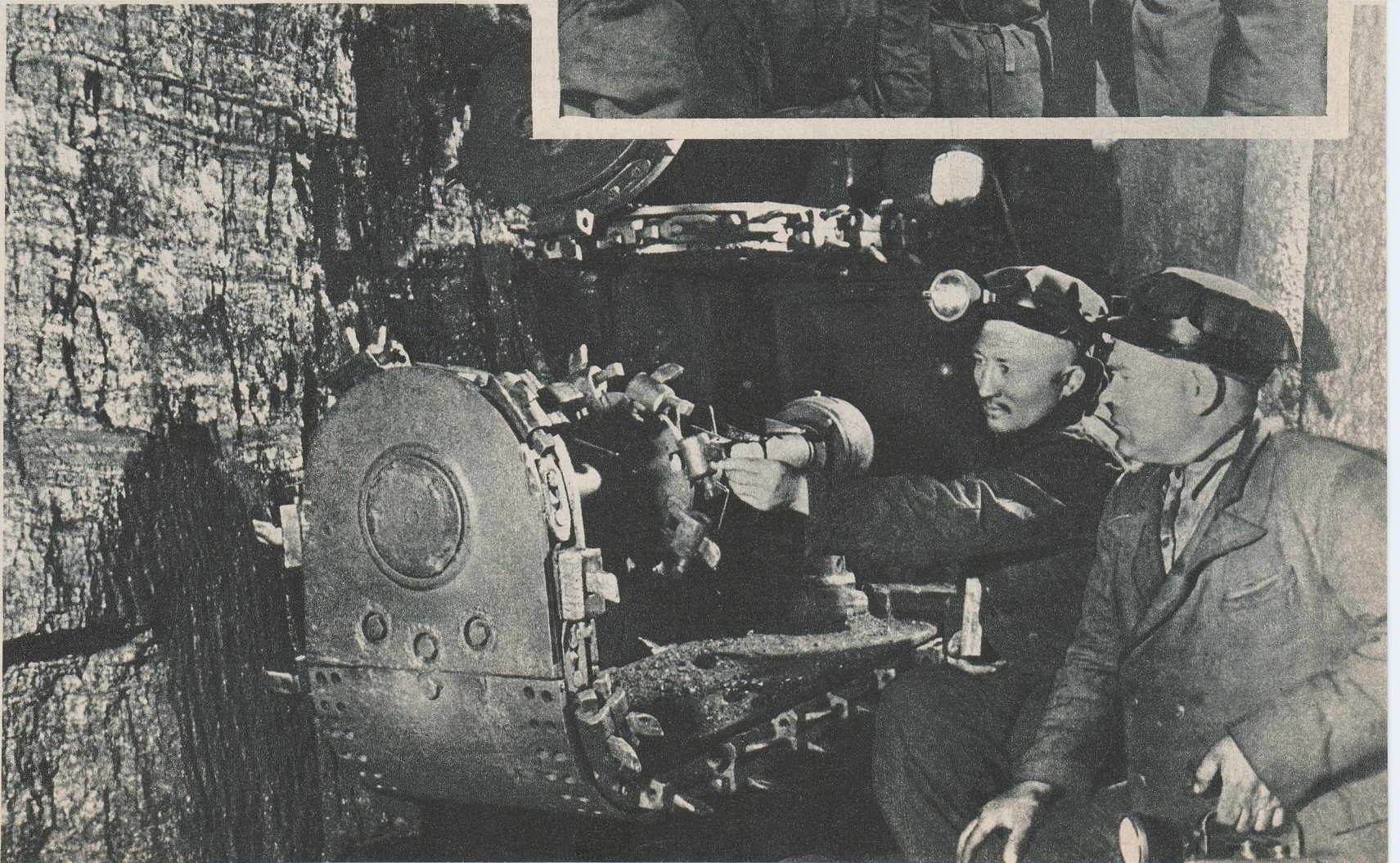
Priviți în această fotografie, cum arată azi Caraganda cazahă, orașul care la 10 februarie a împlinit 20 ani de existență (fotografia de sus).

Un grup de tineri mineri din mina de cărbuni 104 a Trustului Leninugol din Caraganda. Pe fețele acestor tineri se citește bucuria succeselor repute în producție.

Minele din Caraganda sunt foarte bine utilizate, iar minerii prin inovațiile lor contribuie la ușurarea necentenită a muncii. În fotografie: minerul S. Macarov, laureat al Premiului Stalin, îi explică brigadierului Acușup Mede, mecanismul combinei perfecționate, construită de el.

Un oraș minier în vîrstă de 20 de ani:

CARAGANDA

IN LUPTĂ CU NĂMEȚII

Peste întreaga Europă, uraganul și-a revărsat milioanele de tone de zăpadă. Sate, șosele, orașe, drumuri de fier, bulevarde, fabrici și uzine, toate au fost troienite de minia dezlănțuită a viforului.

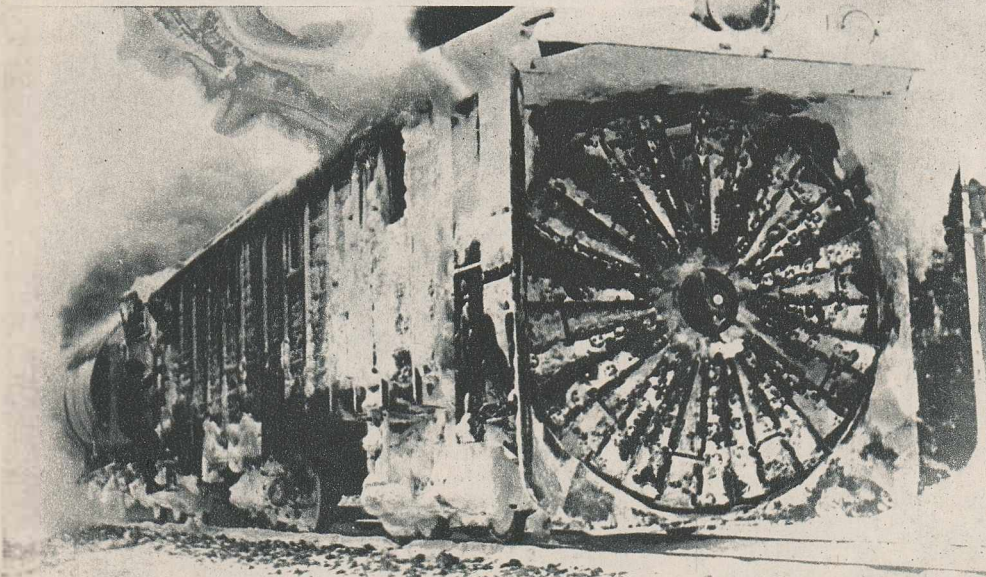
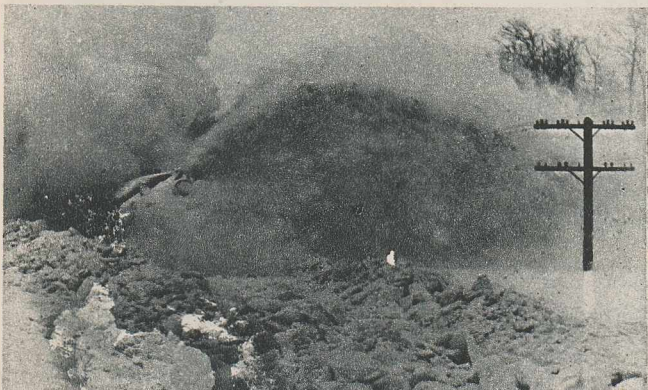
Bucureștenii își croiau anevoie pârtiile spre locurile de muncă. La apelul guvernului nostru, la chemarea Consiliului Central al Sindicatelor, la apelul Comitetului Central al U. T. M.-ului, oamenii muncii din Capitală, — muncitori, ingineri, tehnicieni, funcționari, — au răspuns cu entuziasm pornind în mod

organizat la dezăpezirea drumurilor, pentru asigurarea aprovizionării populației. Primele pârtii au fost croite spre centrele alimentare. De aici, lunecând pe schiuri sau croindu-și anevoie poteci cu lopoștile, primele echipe și-au tăiat drum spre creșe, spre căminele de copii și spitale. Tractoare și mașini cu pluguri, oameni înarmați cu lopoști, au croit zi și noapte drum tramvaielor și auto-vehiculelor sub puternica biciuire a viscolului. Unele după altele au fost redade circulației străzile și bulevardele Capitalei.

În Capitală: drojdia de bere este dusă la brutării de schiori.

Și de data aceasta am primit ajutorul poporului sovietic: din U. R. S. S. ne-au fost trimise pluguri speciale de dezăpezire a liniilor ferate. În cele două imagini de mai jos, poate fi văzut un asemenea plug lucrând pe linia București-Constanța.

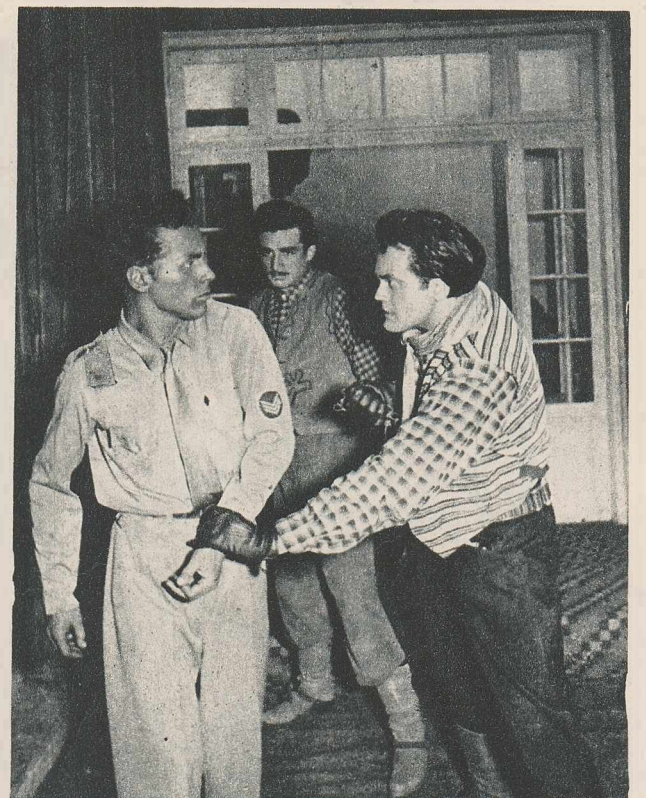

Politica justă dusă de partid în rezolvarea problemei naționale asigură dezvoltarea neîncetată a culturii în rândurile minorităților. În fotografia noastră corul pionierilor de la școala sîrbă din Timișoara.

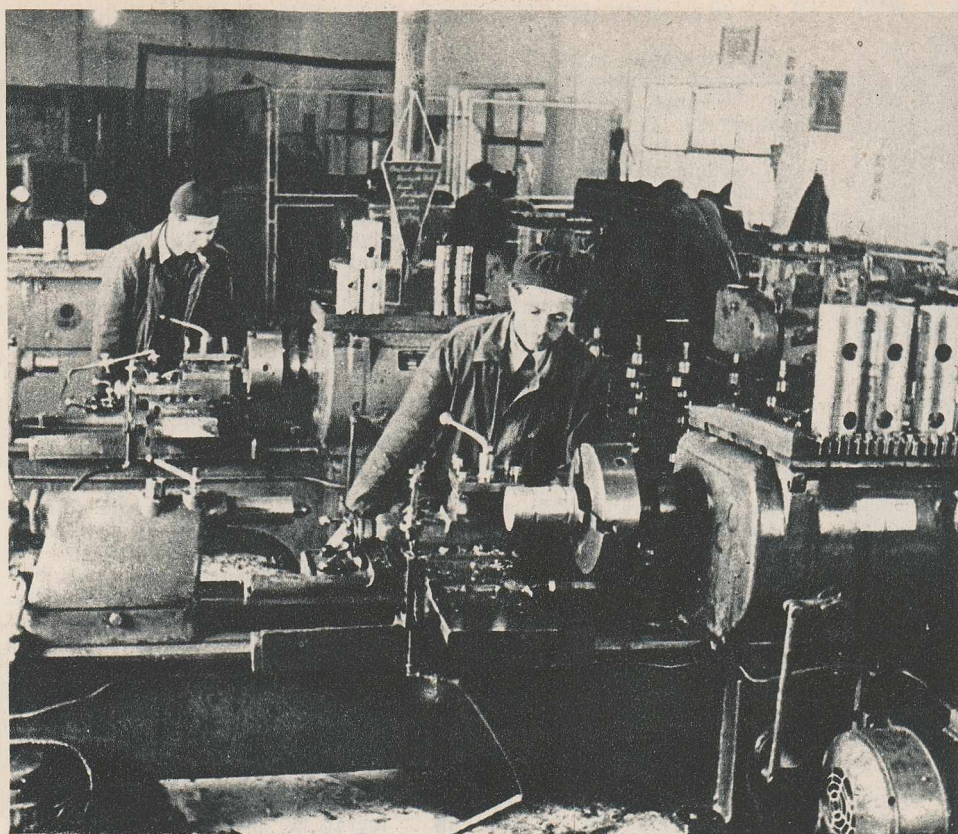

După constituirea pe țară a căderiștilor din 3 — 5 februarie 1953 necesitatea formării cadrelor de constructori de cale ferată pentru ridicarea neîncetată a potențialului tehnic al transportului feroviar, a luat ființă la Iași Facultatea de Construcții Feroviare. Majoritatea studenților sînt fii de muncitori și de țărani muncitori. Recent statul a alocat aproape două milioane lei pentru începerea lucrărilor în vederea amenajării și extinderii clădirii unde va funcționa în viitor Facultatea. Noul local va fi dotat cu un amfiteatru, cu săli de cursuri spațioase și cabinete de studiu pentru profesori. În fotografie, un aspect dintr-un laborator al Institutului.

B. LAZĂR
Iași

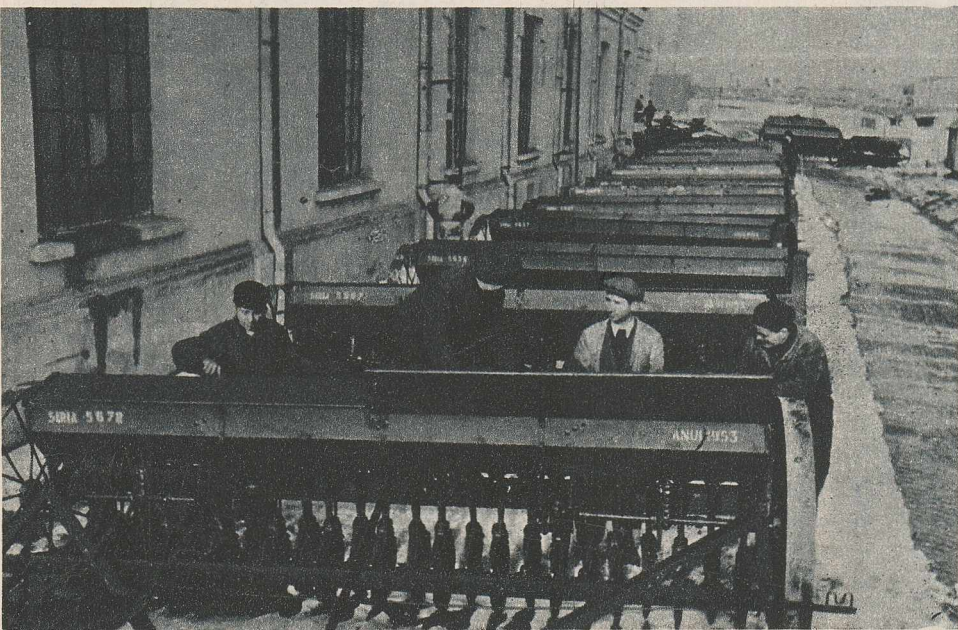
Examenul de iarnă de la Institutul de Teatru „I. L. Caragiale” au fost un bun prilej de trecere în revistă a rezultatelor atinse pînă acum de către studenți. În fotografie: Vasile Dupleac, Petru Adrian și Val Rădulescu din anul IV, interpretînd o scenă din piesa „Rădăcini adînci” de James Haw și Arnold D-usow.

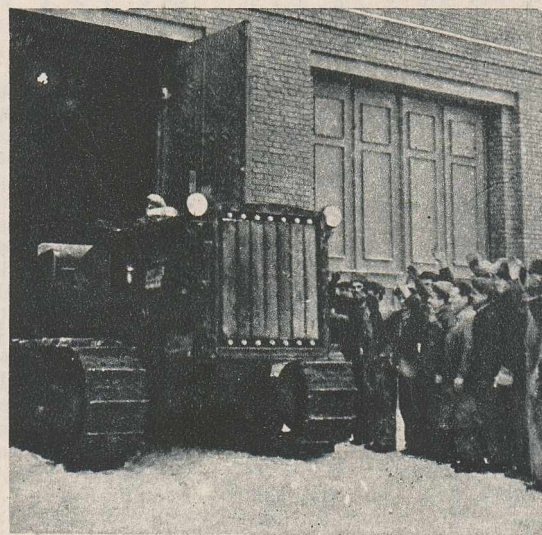
Tractoriștii și mecanizatorii centrelor mecanice și S. M. T.-urilor dau zor cu repararea tractoarelor și agregatelor. Aplicând metoda reparațiilor pe sisteme și organe de mașini, primind piese de schimb fabricate în centrele mecanice, tractoriștii se străduiesc să isprăvească reparațiile înainte de termen. În fotografie: muncitorii centrului mecanic din Roșiori de Vede, produc piese de schimb pentru repararea tractoarelor.

Păii Mihai și Kézdi Carol au la Atelierele Centrale ale cooperativei metalurgice „Ciocanul” din Târgul Mureș muncesc cu sîrguință pentru ca din magazinele orașului și regiunii să nu lipsească nici aceste articole atât de necesare oricărui menaj.

În curînd și semănătorile acestora vor lua drumul S. M. T.-urilor din țară. Muncitorii Uzinelor „Semănătoarea” din București se străduiesc să îmbunătățească calitatea și să realizeze noi tipuri de mașini pentru mecanizarea tot mai largă a muncilor din agricultură.

Cu toate că iarna persistă cu îndârjire, pregătirile pentru campania de primăvară se desfășoară pe întreg cuprinsul țării. La gospodăria agricolă colectivă „6 Martie” din comuna Șelimbăr se semnează contractul de lucrări între gospodărie și S. M. T. - Turnisor Sibiu.

Î N P R O B Ă

Ora șapte dimineața. Stăruitor, prelung, mugetul chemător al sirenei izbucnește pe neașteptate.

Hala montajului. Îngimindu-se cu zumzăitul mașinilor acompaniate de răpăitul sacadat al pistoanelor pneumatice, puternicele tractoare 23 August tip B1, de 120 cai putere, și-au început primele rotații ale motoarelor.

Ca niciodată, azi, brigada de producție-tractoare, condusă de maestrul Petrică Apetrei, a venit toată la lucru în schimbul de dimineață. Strungari, bormașiniști, frezori, motorști, ajustori, monteurii, șefii de echipe, maștrii de schimb, dispeceri, forjari, și turnători, tehnicieni și ingineri, toți-cei ce lucraseră la construirea tractoarelor erau prezenți în dimineața aceea. Odată cu primele rateuri ale motoarelor ei au fost cuprinși de neastîmpărul așteptării. Fără să vrei, zvicnetul inimii se contopește cu mersul motoarelor. Noul tractor a fost proiectat și construit de muncitorii uzinelor „23 August”, după cea mai modernă documentație tehnică primită din U. R. S. S. Noul tractor este superior prototipului produs anul trecut, prin economiile de lubrefianți pe care le realizează, prin posibilitățile ce le are de a străbate terenurile cele mai accidentate, printr-un control permanent asupra ambreiajului în timpul mersului ș. a.

Încălzitul motoarelor e gata. Ascultînd sfaturile inginerului proiectant, Edelstein Heller Ervin, mecanicii din echipa de probă au început să mărească turația motoarelor.

Masivele uși ale montajului s-au deschis. Dudușul puternicelor motoare a înecat orice zgomot.

Costin HÎNCU

IN SLUJBA SĂNĂTĂȚII POPORULUI

Departa de zgomotul orașului, răspindite într-o grădiniță plină de pomi, clădirile roșii ale fabricii „Recas” — prima noastră întreprindere producătoare de instrumente și aparate medicale — par mai degrabă niște vile.

În urmă cu ani, aci se aflau doar câteva ateliere vechi pentru repararea utilajului medical. Astăzi, însă, e o fabrică modernă, care nici nu suferă comparație cu ceea ce înțelegem era în trecut. Ea și-a găsit adevărata menire abea în anii puterii populare. Complet utilată cu mașini noi, sosite din Uniunea Sovietică și R. Cehoslovacă, întreprinderea „Recas” fabrică astăzi dela cele mai mici instrumente de chirurgie, pînă la cele mai mari și mai complicate aparate medicale.

O vizită prin nenumăratele secții ale fabricii „Recas” este deosebit de interesantă.

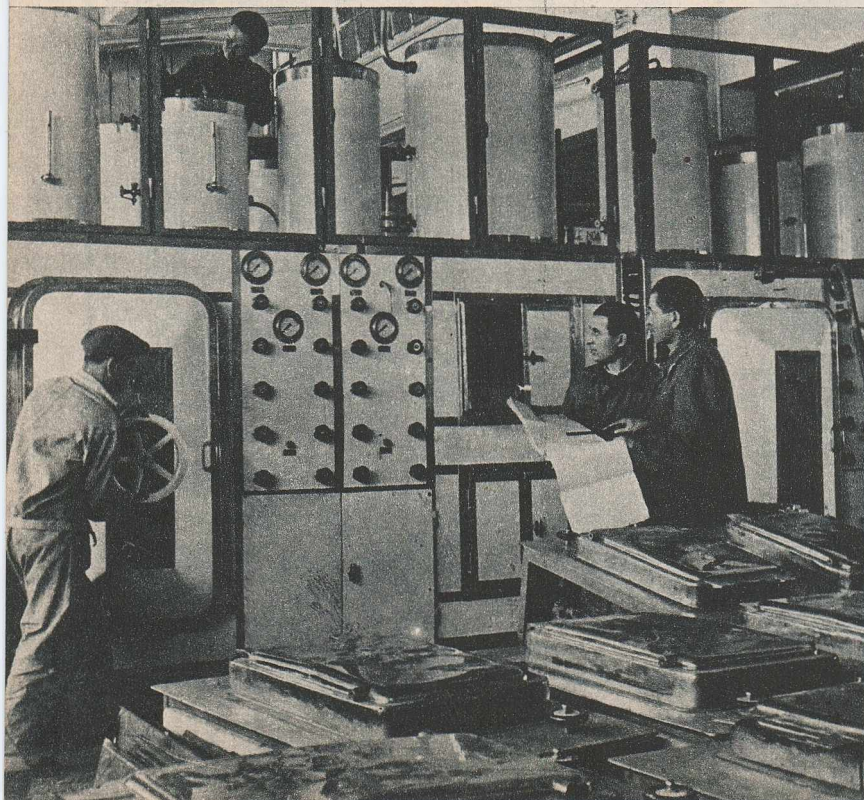
Să intrăm mai întâi în secția radiologie. Ca pretutindeni în fabrică, aci se cere o muncă de precizie, de înaltă calificare și calitate. Aparatul „Röntgen” nu este

o mașină oarecare, care atunci cînd nu funcționează bine, rebutează o piesă, două. El lucrează cu „piese vii” — oamenii. De aceea, fiecare dintre zecile de muncitori, care iau parte la construirea acestui aparat dificil, este conștient de răspunderea lucrului său.

Pînă să ajungă la spital, aparatul „Röntgen” străbate un drum lung și plin de operații complicate în procesul producției. Într-o parte a secției se lucrează comutatoarele și diafragma dublă pentru mărirea sau micșorarea cîmpului de examinare, piese minuțioase, care cer multă răbdare și pricepere. Nu departe de aici, tehnicianul Sacalici Teodor, unul din cei mai buni tehnicieni ai întreprinderii, lucrează rezistența de reglaj. Piesa aceasta cît pumnul este tare migăloasă. Ea se bobinează la cald, pentru ca sîrma să rămînă tot timpul întinsă.

Lucrul la aparatele de sterilizare cere înaltă precizie, înaltă calificare.

Secția de asamblaj a aparatelor Röntgen.

În sala de montaj a meselor de operație.

Alți muncitori lucrează la confecționarea transformatorului de înaltă tensiune. În timpul lucrului, bobinatorul Hurmuzescu Teodor nu-și desprinde nici măcar o clipă privirea dela aparatul său. Dacă una din cele 80.000 spire ale bobinei nu este paralelă cu celelalte sau nu este îndeajuns de strînsă, transformatorul nu funcționează. La început, transformatorul le-a dat multă bătaie de cap muncitorilor secției. Lipseau izolatorii de porțelan, tabla de siliciu și hîrtia izolatoare, iar ulciul nu era de cea mai bună calitate. Statul, prin organele sale de resort, le-a dat însă ajutor muncitorilor dela „Recas” și aceste dificultăți au fost înlăturate.

Și pentru stativ, piesă care la prima vedere pare oarecum simplă, trebuie muncă multă și migăloasă. Iată-i pe maestrul Vasile Borza și pe muncitorul Vasile Tomescu cercetînd cu grijă toate părțile componente înainte de montare. Căruciorul pe care se fixează tubul „Röntgen” și ecranul fluorescent trebuie să se miște ușor... Și placajul stativului este examinat temeinic înainte de montare. Un singur nod sau o fibră de culoare închisă în compoziția sa pot să inducă în eroare pe medic, făcînd ca, atunci cînd razele din tub trec prin corpul omului, pe ecran să apară diverse pete care duc la un diagnostic greșit.

Curiozitatea vizitatorului nu poate să sfîrșească însă aci, în secția radiologie. Mai departe, într-alt corp de clădire, sînt deasemenea lucruri interesante de văzut: e secția în care se montează mesele de operații și fotoliile dentare.

Masa de operație se poate cerceta aci în toate „tainele” ei. Mai întâi postamentul masiv, apoi toba pe care este montată masa propriu zisă. Roata de manevră, pe care tîrnărul ajutor Dumitru Nicolae o învîrtește acum cu ușurință într-o parte, înclină masa lateral. O altă roată face înclinările lon-

gitudinale. Dumitru Nicolae cunoaște mesele de operație la fel de bine ca un chirurg, cu toate că, în urmă cu ani, în satul său el nu cunoscuse nici măcar termometrul...

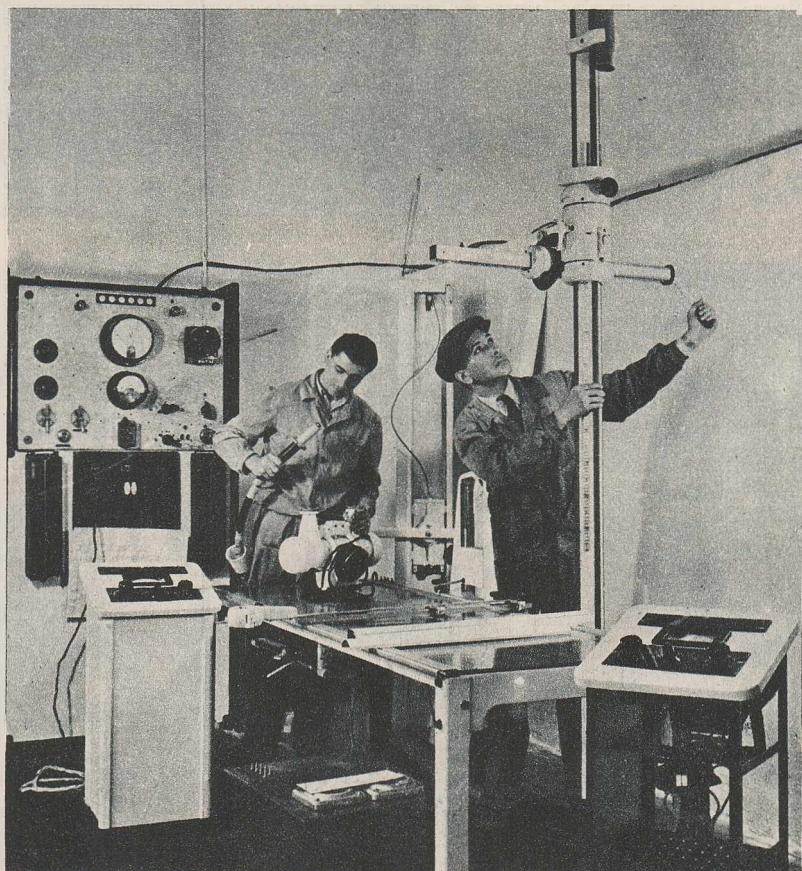
— Și aparatul acesta se mai „îmbolnăvește” cîlcodată — spune rîzînd tîrnărul ajutor, și arată spre mesele de operație sosite pentru reparații. Se întîmplă uneori să rămînă... olog. Asta-i „boala” cea mai răspîndită... Atunci masa de operație intră în „operație”. O vindecăm repede. Îi verificăm mai înfil canalele prin care trece lichidul, căci sistemul de ridicare și coborîre este hidraulic. După puțină muncă e repusă în stare de funcțiune și o înapoiem spitalului care a trimis-o...

După ce ne despărțim de tovarășii din această secție, ne îndreptăm spre secția de instrumente chirurgicale, unde se lucrează și instalațiile complexe de sterilizare. O asemenea instalație se aseamănă în înălțime cu cea a unui vagon de tren, iar nenumăratele sale cazane, roți și butoane îți vorbesc dintru bun început despre o muncă dusă cu pricepere, cu migală și dragoste.

Iată și instrumentele chirurgicale. În forma brută, histuriul seamănă cu un vîrf de lance din vremea romanilor. El trebuie prelucrat la polizor la diverse granulații, pînă capătă forma definitivă. Tot aita prelucrare îndelungă și dibăcie se cere și pentru confecționarea casetelor de sterilizat, a balanțelor de precizie, a seringilor sau a lăzilor izoterme pentru transportul singelui conservat.

Nenumărate produse se fabrică la „Recas” în serie; fabrica aceasta, una din nenumăratele realizări ale regimului de democrație populară pe linia asigurării sănătății oamenilor muncii, trimite astăzi în întreaga țară sute de tipuri de instrumente și aparate medicale, care deservesc spitalele și dispensarele noastre.

Marla RIZU

INOVAȚIILE

de Francisc MUNTEANU

Privita de sus, uzina de tractoare dela Orașul Stalin pare un oraș model, socialist, cu străzi și bulevarde largi, drepte, cu scuaruri și parcuri cu alei străjuite de postamente de beton pe care suportă de metal sprijină vitrine cu fotografiile stahanoviștilor și frunțașilor în producție. Clădirile mari, uniforme, sînt aliniate simetric, după o concepție arhitectonică clasică, inspirînd încredere, trăinicie. Printre grupurile de clădiri ale secțiilor, se încrucișează vehicule care se mișcă încet, lenese, pline de solemnitate: sînt tractoarele K.D. 35. Dudașul lor ritmic se împletește cu buruilitul sutele de mașini din secții și, ca într-o orchestră simfonică, toba mare — ciocanul pneumatic dela forjă — punctează sacadat această melodie tinerească, plină de avînt.

Din fața clădirii principale se poate vedea — pe sub arcadele ce țin pe umeri povara întregii clădiri — o curte largă, plină cu tractoare roșii. Aici te întîmpină o fotografie înrămată înfățișînd un om cu fața osoasă, cu ochi mici și vioi sub o frunte boltită, lată. Sub fotografie un text scurt, telegrafic: „Maistrul Teofil Ratz, inovator. Realizînd două bare de alezat, a redus timpul fabricației cu trei minute și jumătate de fiecare tractor”. Atît.

Textul e scurt, dar îndărătul fiecărui cuvînt, dacă stai să meditezi, vei găsi ceea ce știi și auzi în fiecare zi, fapte caracteristice pentru viața noastră de toate zilele.

E una din sutele de inovații ce se nasc aici, în ateliere. O inovație ce reduce timpul fabricării unui tractor cu trei minute și jumătate. Asta înseamnă că fiecare tractor părăsește poarta fabricii cu 3,5 minute înainte de termenul planificat.

Unora li s-ar părea poate că nu e mult, dar la mii de tractoare sînt de mii de ori trei minute și jumătate! Iar dacă vei trece pe lungile alei ale fabricii și vei citi fiecare explicație „telegrafică” de sub fotografiile inovatorilor, stahanoviștilor, vei aduna zeci și zeci de minute. Cîte un minut au smuls fabricării tractoarelor și stahanovistul Afanasie Paiu, și Francisc Balint, și inginerul Tiberiu Vădănici, și alții, și alții...

... O stație de mașini și tractoare va primi două K.D.-uri, cu douăzeci de zile înainte de termen. O gospodărie agricolă de stat va termina arăturile cu zece zile înainte de termen... În următoarele zece zile se vor ara pămînturile țaranilor individuali... Cîți din ei și cîți din noi ceilalți, care sîntem departe de ogoare, de fabrica de tractoare, cunoaștem numele lui Afanasie Paiu sau al lui Teofil Ratz?

Vino, cititorule, să trecem pragul cabinetului tehnic, să răsfoim „Cartea de onoare” a uzinei de tractoare din Orașul Stalin sau albumul inovatorilor. Vom găsi printre iscălituri numele, cunoscut azi tuturor metalurgistilor noștri, al lui Bikov. Fiecare filă statornicește cîte o amintire: au semnat în această carte stahanoviști maghiari, albanezi, secretarul ge-

neral al F.M.T.D., Jacques Denis, eroi ai armatei de eliberare coreene, prieteni și tovarăși din marca bătație pentru pace din India, Chile, Bulgaria, China, Africa și din multe alte colțuri ale lumii. Tot în acest album au iscălit viitorii ingineri constructori de tractoare, actualii studenți dela Facultatea de unelte agricole din București, care peste ani vor reveni în această fabrică și-și vor regăsi numele iscălit cu emoție în cartea de aur, legată în piele să reziste anilor. În celălalt album, mai gros chiar și decît primul, sînt trecute numele stahanoviștilor și inovatorilor. Pe unii îi regăsești înseriși de mai multe ori. Astfel stahanovistul Paiu și-a înseris numele în acest album de 25 de ori. Alături de el, zeci de nume, sute de nume...

Oameni minunați, constructori ai socialismului.

Să mergem, dar, merită să-i cunoaștem, să luăm exemplul dela ei.

*

Stahanovistul Afanasie Paiu este un om de statură mijlocie, cu glas domol, răgușit. Vorbește cu greu despre el, și cu o voce atît de scăzută de parcă i-ar fi rușine că n-a făcut decît 25 de inovații...

— Păi, cum să vă spun, tovarășe, — ne povestește el domol — prima inovație s-a întîmplat mai demult. Cred prin patruzeci și șapte. Tocmai livram niște semănătoare cînd cineva din comisie a constatat o lipsă la marcațoare. Știți, marcațoarele sînt niște gheare de oțel care servesc la păstrarea distanțelor între rînduri. Mă cheamă tovarășul inginer-șef Stoian Petrescu, îmi explică cum stă situația și-mi zice scurt: „Trei zile îți dau să faci niște marcațoare la semănătoarele astea, că nu le putem expedia.” M-am învîrtit eu ce m-am învîrtit, numai că nu m-am dat peste cap. Nu și nu. Pe urmă, m-am dus în curte unde erau înșirate semănătoarele. Le-am pipăit, le-am măsurat, și ajutat de țărani care veniseră să viziteze fabrica am găsit soluția. În două zile le-am dat gata. Cum le-am făcut?... Apoi la asta e greu de răspuns. Le-am făcut, că doar sînt meseriaș, ce dracu? Și apoi nu puteau sta semănătoarele gata vopsite în curtea fabricii cînd brazdele stau răsturnate și așteaptă semințele!... Celelalte inovații? Apoi nu s-ar fi făcut ele dacă n-am fi observat la expediții iar vreo nerînduială. Vă spun sincer, am și uitat de marcațoare cînd, la o ședință a organizației de bază, ascultam ordinea de zi; spunea așa cuvînt cu cuvînt: Primul punct: Analiza inovației tovarășului Paiu. Na, zic eu, să știi că s-a întîmplat ceva cu marcațoarele. Dar nu mi-a fost teamă: știam că am făcut un lucru pe cînst. Și s-a ținut un referat de țiera mai mare dragul să-l ascuți. Abia atunci mi-am dat

Stahanovistul Afanasie Paiu la Cabinetul tehnic.

seama ce act politic important am făcut. Mi-or spus și cuvinte frumoase, dar unii — și ăștia aveau dreptate — m-au criticat foc. Cică de ce m-am închis în biroul meu de maistru și am căutat singur soluția, cînd împreună, în secție, am fi găsit-o, desigur, mult mai repede. Invidia, mi-am spus... Ehe, unde era mîntea mea de astăzi. După ședința asta umblam țeapăn, supărat. Nu trece mult timp și sînt chemat la comitetul de partid.

— Măi tovarășe, îmi spune secretarul, de ce nu mai faci tu inovații?...

— Păi, zic, semănătoarele n-au nicio hibă.

— Acolo într-adevăr nu mai este, dar la piesele pe care le lucrăm... Nu crezi că la o ședință de producție ar fi bine să ridici problema asta?... Caută, vezi în secție care piesă se lucrează greu, care cere prea multe operații. Să faci și tu ceea ce face Ratz: frezează patru piese deodată în loc de una la o singură mașină. Ei, ce zici?...

Eu n-am zis nimic. M-am întors în secție să controlez fiecare reper. Și ce să vezi? Mi s-a părut că pînă

acum am umblat cu ochii închiși. Cu puțină judecată am găsit multe piese unde se putea reduce ba din operații, ba din timpul de execuție. Dau fuga la comitet și spun că am să fac asta, și asta, și asta... Mă uit la secretar și el ride. Na, zic, iar ai sfeclit-o, Paule. Oare unde am greșit?...

— E bine, zice el, chiar foarte bine, numai că tu, îmi spune secretarul, ai să reușești să faci cinci sau zece îndreptări, dar crezi că asta o deajuns?

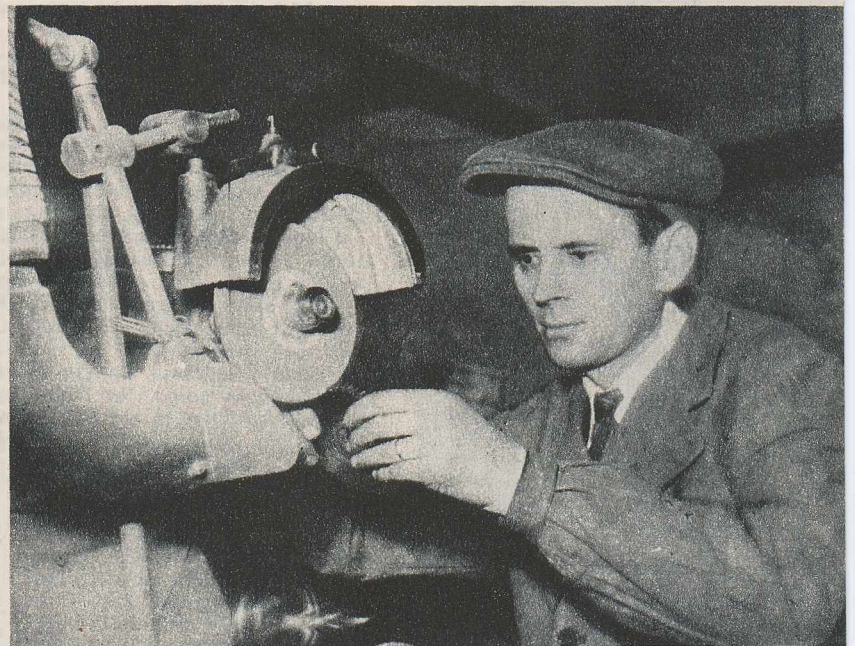
— Desigur că da, că atunci mă întreb de ce m-ați mai îndemnat să caut nu știu ce nereguli?...

— Da, am spus asta. Să te duci să dai cîteva exemple ca fiecare muncitor din secție să se gîndească, să se frămînte, să găsească o metodă mai bună.

— Așa a fost, tovarășe ziarist. Și am avut de lucru după aceea... Întrebați care au fost inovațiile mai importante? Păi, nu le mai știu pe toate, au fost multe... De pildă îmi aduc aminte că am făcut și o mașină de alezat, iar la tractoarele I.A.R. 22 am construit o coloană planetară, pentru tăierea danturii eboș. Am luat atunci o primă de patru mii de lei...

De restul inovațiilor mi-a spus să mă interesez la biroul tehnic

Maistrul inovator Teofil Ratz în timpul lucrului.

Inginerul-topitor Tiberiu Vădăniț

Maistrul-inovator Francisc Bălinț

că el — să-l iert — e cam ocupat: răspunde de întregul sector uzinașpan și ajută secțiile direct producătoare. Cei de la biroul tehnic nu sînt zgîrciți cu informațiile cînd e vorba de Paui.

— Ce a făcut tovarășul Paui?... Axul osii fuzet, știți, un dispozitiv pentru tăierea cannelurilor de ulei. Înainte vreme se executa o singură osie, acum la aceeași mașină,

în același timp, se fac patru. Stați, stați, mai e una despre care trebuie neapărat să scrieți. La secția uzinașpan tovarășii care lucrau la divizoare aveau regulat 5,10 la sută rebut. Ne-am gîndit să discutăm cu tovarășul Paui. Cînd am stat de vorbă cu el, clătina nemulțumit din cap. Cică de zece zile se tot frămînta din pricina blestematelor de divizoare. Nu trece nicio săptămînă dela discuția aceea și nu se mai semnaleză niciun rebut. El, spun eu, s-a întîmplat ceva. Și, într-adevăr, Paui făcuse un dispozitiv cu care era imposibil să dai rebut. Nici să fi vrut cineva n-ar mai fi putut rebuta folosindu-se de axul cu roată construit de Paui. Despre frecarea bușelor nu vrei să scrieți nimic? Nici despre faptul că toate cele 25 de inovații ale lui Paui au fost executate în timpul lui liber? Ar trebui... Și-ar fi poate bine să amintiți că Ion Pricop a devenit inovator cu ajutorul lui Paui: stați, stați un pic, am lista tuturor tovarășilor...

...De multe ori după sunarea sirenei, la uzinașpan deasupra unei banchete de lucru arde o lampă. Sub conul gălbui de lumină o mînă mînjită cu ulei trage linii punctate... Și seara tîrziu, cînd se întoarce acasă, nevastă-sa nu-l mai cicălește din cauza întîrzierilor. E mîndră cînd îi citește numele în coloanele ziarului local și bucuria ei se împletește cu o altă satisfacție concretă: drepturile de inovator ale soțului.

— Știți, tovarășe — îmi spune ea — de atunci s-a apucat de inovații de cînd a fost tovarășul Bîkov la noi. De atunci tot meșteresc în uzină. Dar lasă să meșterescă... Și luna asta a adus primă acasă, și apoi vedeți locuința asta tot pentru meritele lui am căpătat-o.

Afanasie Paui stă într-adevăr bine: are în cartierul muncitoresc un apartament format din două camere, bucătărie, baie, pivniță și cămară. Lumină și gaz metan.

Ciudați sunt inovatorii ăștia: toată lumea e mulțumită de ei, numai ei nu sunt. Așa și Paui.

— E drept că am făcut 25 de inovații, dar cînd te gîndești cîte sînt încă de făcut îți vine să iei două kilograme de vin și să te îmbeți de necaz. Ar trebui ca fiecare muncitor să fie un inovator. Căci nu există lucru ce nu s-ar putea face mai bine. Și atunci n-am smulge doar cîteva minute timpului de fabricație, ci ore sau zile. Dar eu nu mă las: cel puțin jumătate din muncitorii dela mine din secție trebuie să fie raționalizatori. Și atunci să vezi salt în producție! Mai ales că, s-apropie și Congresul Partidului și nu se facesă stăm cu mîinile în sîn. Eu, tovarășe, sînt membru de partid, dar doamne ce n-aș da să pot fi din nou utemist. Cu vîrsta, bineînțeles — adaugă și rîde încet. domol. Acum nu vă supărați tovarășe, încheie Paui, vă las că am treabă. Dacă mai stați încă vreo cîteva zile aici, apoi va trebui să scrieți despre 26 de inovații. Iar rîde: de astădată rîsul lui răsună plin de vigoare, de tinerețe.

Se îndreaptă spre o freză. Il urmăresc cu privirile. Afanasie Paui se apleacă asupra pieselor, le pipăie, și-i lucesc ochii.

Omul acesta a reușit să facă artă din munca lui.

Sînt unii oameni care dacă aud cuvîntul „război“ își încleștează pumnii, fața le devine mînioasă și-și strîng cu putere fălcile. Aceștia dacă vorbesc despre pace rostesc cuvintele rar, tărăgînat, să fie clar pentru fiecare ascultător. Vorbesc cu patimă și ascultîndu-i simți cum un fior îți străbate șira spinării. Un astfel de om — dintre mii și milioane de oameni din țara noastră — e și maistrul Teofil Ratz. Copila sa în vîrstă de doi ani și soția sa au murit în timpul bombardamentelor. Zece ani au trecut de atunci. Ratz și-a refăcut viața, are două fetițe, dar patima a rămas aceeași — poate mai puternică — tocmai din cauza fetițelor. Lui, cuvintele niciodată nu i se par prea mari, vorbește aprins, gesticulînd larg:

— No trebuie să creșterea așa cum ne trebuie acru și apa. Să răscolească pămîntul nostru bun, să-l facă mai darnic. Tractoare multe să fie pline multă, să fim cu toții sătui. Sătui și veseli. De aceea vreau să fiu inovator bun. Mi-a spus odată Bîkov că nu este nimic perfect în lumea asta, că nu este niciun procedeu de producție care nu s-ar putea îmbunătăți. Vedeți acest tampon — îmi arată tamponul de lemn de pe masă — dacă tovarășii tîmplari s-ar preocupa mai mult, ar putea să reducă cel puțin două operații. Mînerul s-ar putea face dintr-o singură bucată, fără aceste încheieturi de prisos. Cu atît mai mult că nici sugativă nu e prinsă bine. Dar ce am eu cu tamponul?...

Nu mi-a spus adevărul: sub cristalul biroului era prins un desen, pe care chiar eu — profan în desenul tehnic — am reușit să-l descifrez: erau desenele unui tampon.

— Ei da, recunoaște el rîzînd, am întocmit niște schițe, așa într-o doară, să văd ce s-ar putea face. Și zău, tovarășe, s-ar putea reduce două operații... Și operațiile astea în plus, sunt cei mai periculoși dușmani ai producției. Să vedeți: mă duc într-o zi în secție...

Aici Ratz se opri să-și adune gîndurile. Fața i se lumină de un suris ciudat...

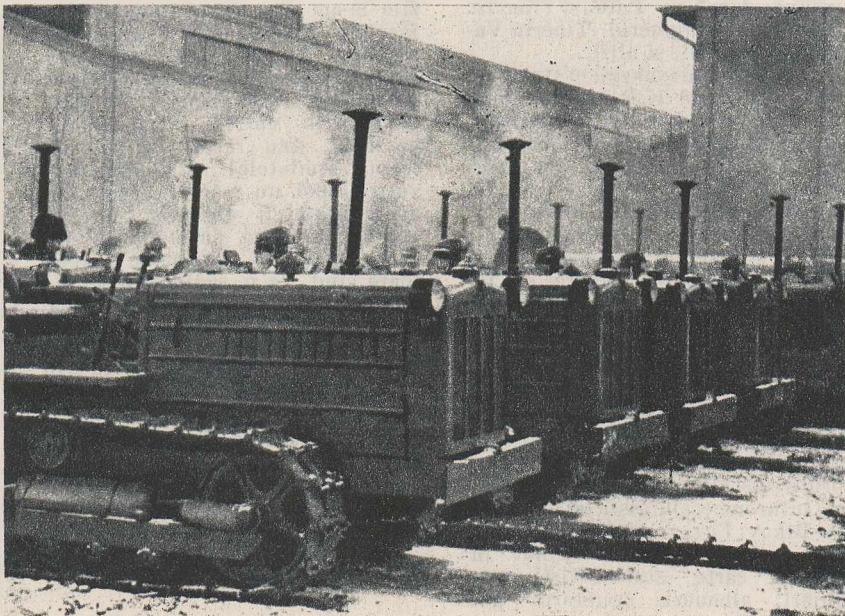
— La freza cea mare, urmă după o vreme, arătîndu-mi o mașină mare, cenușie, se lucra o piesă. Treaba mergea încet... Mă duc la tovarășul care lucra acolo și-l în-

treb: „Ei, cum îți place acest reper?“ — „Nu-mi place, îmi răspunde el, cîștig puțin... Merge al dracului de încet“. Il întreb dacă nu s-ar putea face mai multe piese deodată. El, cică nu. Că a mai încercat. „Nu există, îi spun. Unde scrie că nu se poate?“ Duc o piesă la mine în birou, iau un creion și schițez toate pozițiile operațiilor. Îneer în toate felurile; nu merge. Are dreptate, mi-am zis eu și voiam să las baltă toate proiectele schițate. Pe urmă, supărat pe mine însumi mi-am spus: „Bine, măi Ratz, nu ești tu acela care susține că nu există nicio operație care să nu se poată îmbunătăți?“ Și fără alte fașoane mă așez la masă cu schițele-n față. Trece un ceas, trec două... Sună sirena. Ce-mi pasă? Stau! Intră schimbul doi, apoi schimbul trei. Imi era grozav de foame. Nu m-am îndurat însă să plec, deoarece găsiser ceva... Dar era atît de puțin, aproape nimic. Chiar îmi spuneam: „las totu baltă că nu se poate face nimic!“ — cînd se deschide ușa, și intră tovarășul Mărăcineanu dela Comitetul de partid. Ce faci? Mă întrebă. Îi arăt desenele. El își scoate haina, vrea să se așeze și văd că se uită lung la mine. Își îmbracă din nou haina și-mi spune să mă duc acasă.

— Nu vezi că abia mai poți sta pe picioare? M-am dus acasă, ce era să fac? A doua zi cînd vin la lucru mă așez din nou lîngă schițe. Nu se poate. Afurisită piesă. Imi pare rău de timpul pierdut. Pe la prînz vine iar tovarășul Mărăcineanu. Mă întrebă ce se aude cu soluția. Ce să se audă, îi spun, nimic. Nu se poate face nimic. El zîmbește numai și-mi propune să adunăm după schimb pe toți frezorii într-o ședință fulger. Îi adunăm. Le explic eu ce și cum vreau să fac și dece nu mi-a reușit. Ce credeți, cine se scoală să ceară cuvîntul? Un ucenic! Spune că el frezează cîte două piese cînd nu e de față maistrul său, că față de el nu îndrăznește, că l-o înjurat că strică mașina. Dar nu a așezat piesele cum am încercat eu, adică în poziția inițială, ci tocmai pe dos. Maistrul său roșește și tace.

Merge la mașină să ne demonstreze. Apoi ce credeți că era acolo? Băiatul — mai deștept decît mine — a căutat poziții nu la cuțitul inițial, ci la un cuțit nou. Cum de nu m-am gîndit și eu la asta?...

K. D.-urile sînt gata de expediție.

Iar tovarășul Mărăcineanu se uita la mine și râdea. Așa are el obiceiul să facă... râdea și mie mi-era ciudă de-mi venea să crâp. Nu mă las. Îmi spun, și peste vreo două zile, mult mai îndrăzneț decât ucenicul, iau un alt cuțit și găsesc o soluție și mai bună. Era simplă ca oul lui Columb. Numai că vezi, de foarte multe ori, lucrul cel mai simplu ni se pare cel mai complicat. Ce să mai lungim vorba. Încă în ziua aceea am construit dispozitivul. Uită-te acum la freză: douăzeci de piese se frează dintr-odată. Douăzeci de piese! Dacă m-aș fi lăsat bătut în noaptea aceea, cum — îți pot măturisi acum — eram gata s-o fac, tovarășul meu nu și-ar fi cumpărat poate porc gras și nici ucenicul încă un rînd de haine noi. Acum sîntem mulțumiți cu toții. Eu am luat și prima ce mi se cuvenea după lege, dar lucrul cel mai de seamă este că am rupt iar cîteva minute procesului de producție. Asta este.

Vedeți cartonul acesta? Și-mi arată un carton verzui. Citesc cu voce tare inscripțiile de pe fișă: „Inovația nr. 784/23 III. 1953. Un dispozitiv pentru executarea reperului D.25-043.”

— Zece luni am lucrat la asta. E aproape gata, îmi spuse Ratz cu fața aprinsă. Încă nu vă pot spune nimic. Peste o săptămînă, două, o să citiți despre ea în ziarul uzinei noastre. Vă pot spune numai atîta că această inovație va fi de talia racordului manometru — o altă inovație a mea unde am redus șase operații din opt, la o piesă dificilă care acum se efectuează în 60 de minute, în loc de 2400. Nu, n-am greșit, 2400 de minute am spus...

Îmi închipui cît de fericit este acest om. Fiecare știre din ziar unde se pomenește de roadele ogoarelor noastre e oarecum legată și de numele lui. Spor la lucru, tovarășe Ratz!

Seara, cînd întunericul îmbrățișează halele, din ușa întredeschisă a unei clădiri scunde, răzbat limbi de lumină, trandafirii, violete, albe. Acolo e topitoria. În fața unui cuptor electric înalt, luminat de oțelul fluorescent, topit, stă un omuleț tînăr, lat în umeri, îmbrăcat în salopetă de asbest și un șorț lung de piele. Lîngă el, pe platoul unde se înșiră oalele de turnare, stă un alt om, la fel de tînăr ca și primul. Imbrăcămintea lui e mai sumară. N-are pe el decît o haină cenușie, descheiată, și în jurul gîtului, un șal cadrilat de culoare galbenă.

— E gata?

— Gata.

Cel de lîngă cuptor, maistrul-turnător Francisc Balint, zîmbește. Celălalt, care puse întrebarea, inginerul-topitor Tiberiu Vădănici, zîmbește și el. Peste cîteva clipe se va turna ultima șarjă din schimb, șarjă fără scurgeri.

Oțelul, un șuvoi alb orbitor, se scurge în oale. Mii de scînteii roșii și argintii sar în toate părțile. Fețele se colorează, umbrele oamenilor se cațără pe pereții halelor, zdrențuite de colonadele de fier pe care, zdrăngănînd, alunecă macaraua. Rîngile de oțel caută supapele dopurilor de grafit, se agată de ele, dopurile pocnesc și oalele suspendate de lanțuri se leagă deasupra formelor. Zeci de șuvoaie de grosimea brațelor

se revarsă în formele pregătite pe banda rulantă. Se nasc piesele tractorului K.D. 35.

Cei doi prieteni, maistrul Francisc Balint și inginerul-topitor Tiberiu Vădănici, rămîn în secție și după terminarea schimbului. Așteaptă să se răcească oalele ca să le mai controleze odată. Merită doar. Datorită lor nu se mai scurge niciun kilogram de oțel în zadar. Pe vremuri dopurile întărite cu pastă de șamotă se topeau și ele și oțelul topit cu atîta greutate se revarsă în zadar. Maistrul oțelar Francisc Balint, candidat de partid, și inginerul utemist Tiberiu Vădănici au preparat o pastă care nu se mai topește nici la 1400 de grade. Această inovație, ca dealtfel toate inovațiile din această fabrică, are o poveste ce merită să fie cunoscută.

Multă vreme topitoria a fost o secție codașă din cauza scurgerilor. Nemulțumiți de aceste rezultate, și tînărul maistru de curînd calificat în meserie, și inginerul sosit abia cu un an în urmă în fabrică au rămas lîngă cuptoare, controlînd dopurile, oalele, formele. De multe ori se întîmpla ca Balint, care locuia la cîteva kilometri de oraș, să piardă cursa cu care mergea acasă și atunci era oaspetele inginerului. În una din acele nopți petrecute în casa inginerului s-a născut punctul de plecare al inovației.

— Știi, tovarășe inginer, a spus într-o seară Balint, eu am observat că toate scurgerile se datorează dopurilor. De aici trebuie să pornim ca să găsim soluția.

— Bine, se topește șamota cu care tencuim dopurile, dar de ce se topește numai la noi? Eu am trimis scrisori altor topitori, se frămînta Vădănici. De ce se topește numai la noi?

Și într-o bună zi au găsit cauza. Aici pentru piesele tractorului K.D. 35 se folosea oțel bazic. Trebuia găsit deci un aluat tot bazic care să nu sufere schimbări chimice în timpul turnării...

Praf de magnezită. Balint a preparat primele dopuri din materialele prescrise de tînărul inginer. Și ca prin minune nu se mai scurgea niciun strop de oțel. Cînd cei doi părăsesc fabrica, nimeni n-ar putea spune care e inginerul și care e maistrul.

— În curînd vom fi amîndoi ingineri, spune Tiberiu Vădănici. Chiar de pe acum lucrăm împreună. E drept că Balint se mai sperie uneori de formulele chimice, dar rezultatul care se datorește tocmă acestor formule chimice n-a putut să nu-l influențeze pe Feri al meu. O să răzbatem. E nevoie de oțel bun, de oțel mult și în special de oameni la fel de tari ca și oțelul. Iar noi, care stăm în apropierea cuptoarelor, o să ne călim repede.

Oare cine va scrie epopeea tractorilor romînești? Cine va scrie despre minunatul oameni, despre minunatele lor realizări?

...Iar voi, acei care pe frig sau pe arșiță, munciți pe ogoare pentru a asigura pîinea acestui harnic popor, ascultînd fiecare duduit al tractoarelor noastre, răsturnați pămîntul mai adînc, căci acolo, departe, în mijlocul țării, la Orașul Stalin, alături de Paiu, Ratz, Balint și Vădănici, inovatori ca Ștefan Szavay, Artur Gaspar, Vasile Stoica, Tache Marcu și alții, și alții, luptă cu minutele să construiască tractoare, cît mai multe tractoare...

Stahovistul Iosif Stanek și Constantin Nanu lucrează cu pricepere la curbarea lemnului.

Fruntașul în producție Ion Curescu montează scaunele, confecționate din deșeurii.

LA O FABRICĂ DE MOBILĂ CURBATĂ

În fiecare zi, trenuri mărfare, venind dinspre Armeniș ori Valea Ruscăi, descarcă în gara Balta Sărată de lîngă Caransebeș stive întregi de lemne: bușteni groși de fag, trunchii de plop, stejar cu miezul alb ca laptele, trunchii de nuc cu lemnul scump plin de aromă tare, etc. În imediata apropiere a gării este așezată fabrica de mobilă curbată. Ea produce cele mai felurite tipuri de mobilă; aci se fac, printre altele, scaune curbate de felul celor pe care le cumpărăm în magazinele de mobilă, și fotolii pentru sălile de teatru și cinematografe.

Întîlul drum dela rampa de descărcare din vagoane, trunchii de lemn îl fac spre gaterile fabricii. Apoi alte fierăstraie reduc scîndurile ieșite din gateri pînă la dimensiunea unor stînghii. Pe urmă sînt rotunjite de niște strunguri simple dar ingenioase.

În secția strungurilor lucrează unul din cei mai tineri stahoviști ai fabricii, utemistul Neghină Nicolae. Sub mîinile lui Neghină, pînzele de fierăstrău se înfig repede în miezul puternic și rotund al lemnului. Stînghiile rotunjite — subțiri și prelungi ca niște lăncii — sînt introduse apoi în celulele de aburit și lăsate să clocotească cîteva ceasuri, fără

conținere, într-o baie de aburi. Unul cite unul, lemnele înfierbîntate trec printr-o mașină care pare a fi întruchiparea modernă a străvechii Strîmbă-Lemne din poveste. Piesa principală a mașinii e un arc de oțel, în a cărui îmbrățișare rapidă lemnul se încovoie, din ce în ce mai mult, pînă devine cerc: e rama viitorului scaun. Alte mașini îndoaie picioarele scaunelor, dîndu-le suplețea cunoscută.

La secția de furnire a fabricii, mașinile de decupare taie din trunchii de fag și de nuc felii de lemn subțiri doar cît coala de hîrtie. Din aceste plăci de furnir se fac spătarele și fundurile scaunelor.

În decursul întregului proces al producției nicio bucățică de lemn nu se pierde. Talașul — combustibil extrem de ieftin — e aruncat în gura mașinilor de forță. Din deșeurii se fac scaune de grădină, lăzi pentru fructe, taburete, capace de perii, etc.

Muncitorii dela Iprofil-Balta Sărată luptă pentru a pune la dispoziția oamenilor muncii mobilă curbată de bună calitate; produsele fabricii lor sînt bine cunoscute și apreciate în cele mai îndepărtate colțuri ale țării.

Petru VINTILĂ

Copiii muncitorilor se joacă voioși în grădina căminului de zi al întreprinderii. Avioanele, trotinetele, toate sînt făcute de părinții lor.

Ultimele lucrări la locuințele individuale pe care și le construiesc muncitorii fabricii cu ajutorul creditelor acordate de stat.

SCRITORII ȘI CĂRȚI

CÂNTECELE PĂDURII TINERE

„Volumul „Cantecele pădurii tinere“ (*), deși de dimensiuni mici, cuprinde totuși rodul unei activități destul de îndelungate a poetului Eugen Jebeleanu. Pe lângă poemele de mari proporții „In satul lui Sahia“ și „Balcescu“, care oglindesc aspecte din trecut ale luptei poporului nostru, poetul răspunde — în versuri puține ce e drept, dar valoroase — și sarcinii de a prezenta în poeziile sale aspecte ale zilei de azi. Poeziile cuprinse în acest volum, închinat tinereții și luptei pentru fericire, poartă pecetea unui suflet ce și exprimă sentimentele printr-un scris eliberat de expresiile întortocheate de odinioară. Poetul exprimă direct, în imagini convingătoare de viață ori în simbolurile pădurii tinere, cele mai înalte idei ale zilelor noastre, izvorite din stăvilarul uriaș pe care omenirea îl ridică în fața dușmanilor vicții și ai păcii. Luminile de azi, care împodobesc crengile pădurii tinere, sint aprinse

„De cei ce n-au văzut lumină și-a crengile nverzite, care de-atita păsăret s-apeleacă, sint toate cantecele celor ce, robi, au trebuit să tacă.”

Răsfringe-ți zvelta frumusețe în ale cerurilor lacuri.
De două ori ești mai frumoasă Tu, ce răsari din plins, de veacuri.
(„Pădurea tinărat”)

Această legătură pe care poetul o face cu trecutul de luptă al poporului, în poemul care ține loc de prefață, dă valori noi ideilor întruchipate în poemele ce-i urmează.

Ciclul „Drum de 23 August“ cuprinde poeme închinare poporului sovietic și Armatei Sovietice eliberatoare. Micul

*) E. Jebeleanu: „Cantecele pădurii tinere“ — Editura Tinerețului.

oștean care „din fundul Rusiei venit“, înalță cîntec tinerec peste vuietul mulțimii ce în-țimpiiă Armata eliberatoare, e un simbol al bucuriei și fericirii pe care o aduceau, el și ca tovarășii lui de luptă, poporului nostru:

„Zbura în cîntul lui, departe o bucurie fără nume cum poți să te mai temi de moarte cînd scapi de ea citita lume?”

„Vestitorul“ este un zguduitor tablou din zilele războiului. Soldatul sovietic, aplecat asupra unui riu din Vlașca, nu e un Narcis al frumuseții îmbătătoare, ci un om care și-a jertfit viața în lupta pentru frumusețile omenirii și ale acestor pămînturi.

„Cu un smoc de păr bălai răsfrînt în unde și arma-n pumni, părea că se adapă ca să pornească mai departe-n frunte. Dar singele se prelingea în apă...”

Poetul aduce drept cadru peisajul miriștii pustii și al colibelor sărace ale oamenilor cărora soldatul căzut le-a sfărîmat lanțurile robiei. Finalul poeziei proiectează în viitor tihna și buiul trai pe care soldatul îl vedea cucerite prin lupta sa. În „Drum de 23 August“, copilul din stradă, înalțat de tanchista sovietică, constituie o impresionantă imagine a umanismului socialist. Duritatea expresiei lui

DEREK KARTUN: „S.U.A. - 53“

(Editura pentru Literatură Politică)

Cartea cunoscutului ziarist englez Derek Kartun „S.U.A. - 53“ constituie o palmă usturătoare la adresa societății capitaliste din S.U.A., care și continuă mersul firesc spre degenerare.

Jebeleanu capătă înfățișare nouă cînd poezia cuprinde gingășia anilor copilăriei.

O poezie valoroasă este „Glasul lui Lenin“, în care poetul evocă momentul cînd o simplă placă de patefon aduce în auz, glasul celui care a condus valul uriaș al revoluției proletare. Cuvintele lui Lenin, rostind Decretul pentru Pace, impresionează viu în poezie a o zdrobitoare mărturie a luptei popoarelor pentru cauza păcii. Imaginea discului care ia proporții cosmice este impresionantă:

„Se ridicau cuvintele cît picul, Cît lumea, uriaș, crescuse discul.

„Pe-ntreregul glob tîind mănoase șanturi, cuvîntul lui sfărîma cătuși și lanțuri.

„Se-oprise discul însă-ntr-eg pămîntul, mergînd-nainte îi purta cuvîntul.”

Ciclul „Eroi“ evocă tipuri de luptători ai clasei muncitoare, din trecutul de luptă al poporului. „Țăranul căzut“, „1907“, „Petre Gheorghe“, „Cîntare la cimitirul 3 pruni“, (un poem închinat eroașii poporului grec Nikos Beloiannis).

Inima lui Beloiannis este frunza vie ce arde „pe cea mai-naltă creangă, luminînd — în mărșul pom cu frunze miliarde — al popoarelor lumii.”

Poemele „de dragoste și minie“ sint zguduitoare imagini ale războiului antiimperialist dus de poporul erou al Coreei: „Fîntîna din Coreea“, „Războiul bacteriologic“, și „Călăul“ cuprind toată minia poetului pentru

cei care au săvîrșit atitea crime împotriva poporului coreean. În „Rîurile“, poetul își exprimă admirația față de mărețiacanalului Volga-Don.

Ultimul ciclu, închinat Festivalului Mondial al Tineretului pentru Pace și Prietenie, cuprinde „Cîntec despre București“, diferite momente din lupta tineretului lumii pentru pace și fericire. Poetul își găsește sufletul tînăr alături de tinerețea lumii și volumul își împlinește contururile firești. În felul acesta „Cantecele pădurii tinere“ adună poeziile lirice valoroase ale unuia din poeții noștri de frunte, și cunoașterea lor înseamnă înflăcărarea inimii și bucuria de a trăi îndemnul la luptă ale unei poezii adevărate.

Ioan HOREA

UN NOU ROMAN DESPRE MINERI

răsufllarea. Aici și vînturile, și omul au ros șisturile munților. Unul pe dinafară, iar celălalt în inima lui, la sute și sute de metri adîncime, scoțînd mangan pentru stăpînii minelor.

Dacă rotești privirea în jur vezi falnice păduri de brad și molid; pe vremuri minierii nu puteau încropi din truda lor mai mult de o cuhnie și o tindă. Viața întunecată, sărăcia, mizeria, erau înstăpînite pretutindeni.

Romanul „Valea Fierului“ ne răsfrînge o imagine adîncă a evenimentelor pe care le-au trăit acești mineri cu cîteva luni în preajma eliberării țării noastre de către eroicele Armate Sovietice. Mașina de război hitleristă avea nevoie de manganul scos din adîncurile munților, de brațele trudite ale minerilor din Valea Fierului. Și fiindcă minierii, conduși de comunisti, sabotau producția și încetineau exploatarea, fasciștii militarizară mina. Prin galeriile ei, în abataje, și la halda de steril, călcău apăsător cizmele santinelor naziste sau ale sturmführerului. Naziștii voiau ca prin forță și samavolnicie să-i supună pe mineri; de aceea îi închideau în mină, punîndu-i să lucreze luni întregi fără a înțilni lumina soarelui, fără a-și vedea nevestele și copiii. Pentru momentul cînd vor fi nevoiți să fugă, naziștii

pregătiseră aruncarea în aer a minei peste minierii ei.

Avînd în frunte comunisti ca Pavel Ursuț, Teofil Omețit, Ionuț Sava, Nichita Pîrdău, — minierii se împotriviră ocupanților hitleristi și stăpînitorilor minei, slugi ale concernelor naziste, roase de dorința de a stoarce profituri cît mai mari.

Onofrei și Filimon Dranca au căzut în această luptă dar tovarășii lor au ajuns la lumină, trăind momentele emoționante ale eliberării lor de către ostașii sovietici.

Eroii acestui roman sint oameni care nu se lasă striviți de exploatare, de fascism. Cuvîntul partidului, pilda comunistilor, îi îndeamnă la luptă, la rezistență. Romanul reliefează în hună măsură firea lor mîndră, semeț, dragostea pentru libertate, omenia lor.

Dragoș Vicol a reușit în general să pătrundă cu acuitime și să redea sugestiv caracterelor eroilor săi, izbutînd să trezească în sufletul cititorului atît ura pentru ocupanții fasciști și vînzătorii de patrie, cît și dragostea adîncă pentru omenii aspri și neînduplecați ai minelor.

Totuși, furat de curgerea acțiunii, autorul își pierde unele personaje pe drum, readucîndu-le abia spre sfîrșitul povestirii. Așa se întimplă cu Nichita Pîrdău și cu Vasile Negrea. De asemenea, cei doi conșopști ai lui Mătăsaru, surprinși cu măiestrie la începutul romanului, apar șarjați în desfășurarea acțiunii, iar în final se pierd cu totul.

Autorul întrebunțează o frază domoală, moldovenească: această frază e însă deosebit de mlădioasă și, cînd o cere acțiunea, scapără ca din cremene. Romanul lui Dragoș Vicol dovedește o trecere efectuată cu succes dela poezie la proză și aduce în fața cititorilor creația unui talent viguros, cu reale posibilități de dezvoltare.

L. CURSARU

ZUURACAN-STĂPÎNA PĂMÎNTULUI

de Toma George MAIORESCU

Ilustrații de A. STOICESCU

Cînd am intrat în curtea casei, cu ferestre viu zugrăvite în motive naționale, un ied cu lîna albă, răsucită în sute de melci, ne-a privit cu ochii trîști, behîind prelung și sacadat. Venirea noastră era într-adevăr pentru el un prilej de îngrijorare. Căci așa e în casele chirghize — obiceiul din străbuni: cînd îți vin oaspeți dragi, tai ledul cel mai fraged.

Zuuracan Cainazarova — o femeie voinică, cu mișcări energice și priviri vii — ne întîmpină cu vorbele obișnuite ale gazdelor chirghize:

„Bine ați venit, oaspeți dragi. Să vă simțiți, sub acoperișul nostru modest, ca la voi acasă“.

După ce ne-a strîns puternic mîinile a adăugat:

„Dacă observați neajunsuri, spuneți-le să învățăm din ele. Dacă aveți ce învăța dela noi, învățați“.

Camera Zuuracanei n-avea mobile multe: un pat larg, un șifonier și o măsuță rotundă, pe care stătea un aparat de radio. În schimb, pereții erau acoperiți cu covoare țesute în culori vii, tablouri și fotografii de familie, perdele cu lucrătură fină, iar pe jos erau risipite, în jurul unei blăni de cămilă și a plăpumilor de mătase, perini moi de puf. Un telefon prins de perete întregea mobilierul camerei:

Intr-un colț, mai stătea un geamantan de piele pe care Zuuracan se pregătea să-l ducă în camera vecină:

„Tocmai împachetam. Mîino trebuie să iau avionul din Frunze. Știți desigur că peste cîteva zile începe la Moscova sesiunea Sovietului Suprem“.

Intr-adevăr, Eroina Muncii Socialiste Zuuracan Cainazarova e deputată în Sovietul Suprem al Uniunii Sovietice.

Sorbeam încet din pela¹⁾ cuminul²⁾ albicios și în fața noastră se perindau, ca într-un film, scene din viața acestei femei, cunoscută astăzi pe tot pămîntul sovietic.

Bătrînul Culatai încerca să se împotrivescă măritîșului Zuuracanei cu Cutrechei.

...Dicon-bai îi reteză scurt vorba:

— Și ce dacă-i de-o vîrstă cu tine? Fata trebuie să se mărite cu el, că-i demn de ea. Așa spun legile noastre. Obiceiurile pămîntului le-ai uitat, iapă cio-lănoasă! Datoria să mi-o plătești! Pe drum te arunc, măgar bătrîn, să te mîncească toți cîinii; în închisoare te arunc, să putrezești...

Culatai își șterse cu palma mîinii, picăturile de sudoare ce-i apăruseră pe firele albe ale bărbii. Își lăsă încet capul în piept, iar mîna îi alunecă greu, de pe bărbie, dealungul corpului, într'un gest deznădăjduit.

Și-n timp ce Zuuracan, fata cu codițele negre ca tăciunii, păstrea vițeii lui Dicon-bai gîndindu-se visătoare la orele de seară cînd se va întîlni cu prietenul ei bun, Imenali păstorul, — pe Susamîr³⁾ se iviră patru călăreți. Trei erau djighiți⁴⁾ necunoscuți, iar al patrulea, cel cu capul în piept, tatăl ei, Culatai.

— Bine ai venit, tată — s-a repezit Zuuracan în întîmpinarea sa.

Dar bătrînul a rămas mut. Doar ochii săi blînzi priveau neasemuit de trist.

A coborît încet de pe cal, a sărutat-o pe frunte și, cu o voce oboșită dar gravă, i-a spus:

— „Te vei duce cu djighiții. Fii supusă stăpînului tău. Alai să le aibă în paza sa“.

Cele cincisprezece capete de vite, primite dela Cutrechei, calim⁵⁾ pentru Zuuracan, au fost imediat alăturate turmei lui Dicon-bai. Însfîrșit, Culatai îi plătise datoria: vitele rătăcite în cei douăzeci de ani de argăție.

Singur și tăcut pe povirnișul muntelui, bătrînul stătea ca un copac negru căruia fulgerul i-a retezat po-doaba.

...Asta s-a întîmplat pe pămîntul chirghiz în anul în care uraganul Revoluției zguduia din temelii zidurile palatului de iarnă.

— Zuuracan, du-te după apă...

— Zuuracan, ai tăiat bucățile prea mari la bișbormac⁶⁾?!
— Zuuracan, iar n-ai spălat copiii!...

— Zuuracan, umple ciubucul lui Cutrechei...
— Mai repede Zuuracan... Zuuracan... Zuura...can...

Cînoasă era viața la Cutrechei bătrînul de 76 de ani. Toată lumea îi porunceau: îi porunceau Cutrechei, îi porunceau celelalte soții, ba chiar și copiii. Munca grea, istovitoare, din zori și pînă în noapte,

3) Susamîr — pășune vestită, aflată în mijlocul munților chirghizi.

4) djighit — călăreț tînăr.

5) calim — plată pe care părinții fetei o primesc dela ginere.

6) bișbormac — o mîncare din carne de herbec cu tăiței.

a început să sape urme adînci pe obrajii fetei de patrusprezece ani.

A trecut timpul. Ani lungi de trudă și umilire dar și de vise și speranțe pîlpîitoare. Da, Imenali, djighitul iubit, o caută și într-o zi o va urca pe calul său de foc și vor pleca în munți, departe, departe de bai-manapii⁷⁾ răi și de Cutrechei, bătrînul cu inima de ciine.

Și, într-adevăr, într-o noapte întunecoasă de vară în care parcă și luna se făcuse părtașă iubiților, ascunzîndu-se după nori, a venit pe furiș Imenali.

Zuuracan îl privi curioasă. Se schimbase Imenali. Se făcuse un djighit în toată firea. Și apoi mai avea în privire ceva nou, nemai-întîlnit altădată. Ochii îi erau mai limpezi, mai senini, priveau mai culezător. Imenali îi povestea cum a fugit dela bai și despre timpul petrecut într-o țesătorie, la oraș.

Multe s-au schimbat și în satul natal. Încă din iurta lui Cutrechei

auzise Zuuracan vorbindu-se în șoaptă de o nouă putere, dușmănoasă, ce venise amenințătoare peste oamenii cucernici. Abia cînd a ajuns la Sasic-blac, printre prietenii copilăriei, a priceput Zuuracan că puterea rea de care se vorbea în iurta lui Cutrechei era într-adevăr dușmănoasă — dar nu pentru oamenii simpli și ciustiți, ci pentru Cutrechei și Dicon-baii care le sug sîngele ca lipitorile bălților. Pe frații ei, Orozbai și Seitali, nu i-a mai găsit: o boală nimicitoare, căreia îi spunea tifos, îi mutase din aul, împreună cu mulți cunoscuți dragi, în satul vecin: al morților...

Culatai s-a bucurat sincer de venirea copiilor. Dar apoi s-a speriat. Ce-o să spună Dicon-bai? Ce-o să spună mulla⁸⁾? Și mulla și-a spus cuvîntul. A prevestit, nu numai tinerilor nelegiuți, dar și lui Culatai, și tuturor urmașilor săi, groaznicele chinuri ale iadului vesnic. Căci islamul nu cunoaște milă față de cei care păcătuiesc

1) pela — ceașcă fără miner.
2) cumin — lapte de iapă.

7) bai-manap — aristocrație feudală.

8) mulla — preot musulman.

împotriva legământului sfânt al căsătoriei...

Alungați din casa lui Culatai, Zuuracan și Imenali au început o luptă tridimensională pentru existență. Fără iurtă, fără un cap de vită, fără pământ, tot la bogătași erau siliți să-și câștige bucata de piine. Apoi, Zuuracan mai era neliniștit și de vorbele unor femei ce-i tot spuneau despre Coran și despre caznele păcătoșilor. Nu i-a venit ușor lui Imenali s-o facă să priceapă, încetul cu încetul, că nici puterea Coranului, nici puterea bai-manapilor nu mai pot ajunge până la ei. Că ei sînt ocrotiți de noua putere ce se înjghebase, numită puterea sovietică. Eliberată de sub jugul lui Cutrechei, Zuuracan aștepta, cu inima pîlpîindă, marea eliberare de care vorbeau oamenii ce veneau tot mai des dela oraș...

*

Și atunci cînd în aul s-a înființat colhozul, Zuuracan și Imenali au fost printre primii care și-au apăsât pecetea degetelor pe actul de constituire. Și l-au apăsat puternic, ținînd dinții strînși, cu ochii strălucitori. Zuuracan și Imenali au deschis hotărîți poarta noii vieți și au intrat cu tot avîntul tinereții lor. Munca nu era nici acum lipsită de trudă: aceleași unelte primitive moștenite din moși-strămoși, aceleași vite slabe și betege. Dar o făceau cu voie bună și inimă ușoară: lucrau pentru ei înșiși. Iar toți ceilalți, cu care lucrau cot la cot, erau la

Veronica PORUMBACU

ȘCOLI ȘI ȘCOLI

Dece-ți cad bucele de smoolă pe frunte? Scrii, ei mii de trebi.
— Tu mamă, unde pleci?

— La școală

— La școală?

Parcă vrei să-ntrebi, și întrebarea de pe față îmi cere negreșit răspuns:
— Cum, chiar și mamele învătă, cînd lor nu li-i nimic ascuns?

Apoi: — Tu stai în bancă?

— Sigur!

— Și-nvățătorii?

— Nu arar!

— Cîre să creadă, bombăni singur: învățătorii sînt școlari?

Atunci și inginerul poate, cu barba albă?

— Chiar și el

spre altă școală drumul bate, unde e simplu-nvățăcel.

Te uiji ne-ncrezător: — Ei bine, vreau să-mi arăți caietu tău. Sau poate doar îți rzi de mine...
— Eu să-mi bat joc? Îmi pare rău!

Uite caietu!... Zeci de file am scris și încă n-am sîrșit.
— Dar ce-nvățați voi ani de zile?
— Cum să fii tu mai fericit!

(Din volumul „Prietenii mei” — E.S.P.L.A.)

fel cu ei: simpli și cinstiți. După orele de muncă, pînă seara tîrziu, stăteau aplecați peste caiet, desenînd cu grijă primele litere. Zuuracan și Imenali au învățat să citească.

O lume nouă, mult mai frumoasă și mai largă, li s-a înfățișat ochilor. Au aflat lucruri minunate despre pămîntul pe care-l locuiesc chirghizii și despre pămîntul vecinilor înalți și blonzi, care veniseră de atîtea ori dela oraș. Fiecare zi aducea atîtea lucruri noi, nemai-întîlnite. Odată au apărut, în praful străzii, bivoli mari de oțel: tractoarele. Altădată au sosit grape, pluguri, unelte agricole de toate soiurile. Brigada în care lucra Zuuracan a început să semene sfeclă de zahăr. Dar sporul nu era

prea mare: nu culegeau niciodată mai mult de 40 de centnere⁹⁾ pe hectar. A venit însă o zi care a fost hotărîtoare pentru Zuuracan. Citise într-un ziar despre colhoznică Maria Dimcenco, care obținuse o recoltă record: 500 centnere pe hectar. Cu ziarul în mînă, a fugit la organizația de partid.

În seara aceea, geamurile sediului au fost luminate pînă tîrziu...

Iar cînd a avut loc un miting, după ce președintele comitetului executiv raional a dat citire chemării către colhoznică a Mariei Dimcenco, Zuuracan știa deacum ce are de făcut.

A cerut cuvîntul și, înroșindu-se ca o rodie, a spus cu o voce puțin tremurată dar sigură:

„Maria Dimcenco e colhoznică ca și noi. Am studiat cu atenție, împreună cu echipa mea, metoda ei. Iată concluzia noastră: e o rușine să continuăm munca cu metodele noastre înapoiate. Pămîntul nostru este bun. Afînat și udat cum trebuie, el va deveni și mai roditor. De-aceea, pentru început mă angajez să obțin pe parcela mea 800 de centnere pe hectar, iar în numele membrilor echipei mă angajez la 500...”

A început lupta înfierbîntată cu pămîntul, cu seceta, cu forțele naturii. Pămîntul a fost arat și fărîmițat, curățat de rădăcini și pietre. Au fost cărate pe el tone întregi de fosfat, bălegar, cenușă. S-au săpat sute de aric-uri¹⁰⁾. Se ducea o muncă febrilă în care greutățile organizatorice erau învinse prin ingeniozitatea soluțiilor de moment, iar lipsa de experiență, prin găsirea unor metode noi. Era o muncă neobosită, cu un ritm trepidant și ine-

9) centner — semichintal.

10) aric—canal îngust printre straturi.

gal, dar plină de frumusețe și măreție creatoare. Au fost atunci momente de mare încordare sufletească: momente tragice și momente de eroism. Se întîmpla ca îngrășămintele să fie imprăștiate de câte-un uragan iscat din senin. Și atunci Zuuracan cu echipa sa ieșeau pe cîmp să pună iar ordine printre rînduri. Se întîmpla ca tulpinile firave să fie amenințate de arșița nemiloasă a soarelui. Și atunci Zuuracan cu echipa sa ieșeau noaptea să ude rădăcinile fragede. Se întîmpla ca fosfații să mai întîrzie prin gară, pentru că nu era cine să-i descarce. Și atunci Zuuracan cu echipa sa plecau să descarce. Se mai întîmpla ca ploii mari să aducă la suprafață mii de viermi albi, cui-băriți la rădăcini. Și atunci, cu sacul de în legat de

git, sub avalanșa ploii torențiale, Zuuracan aduna viermii...

Și truda bună își arată întotdeauna roadele. Rezultatul a fost deasupra așteptărilor: membrii brigăzii au recoltat cîte 700 de centnere, iar Zuuracan peste 1000.

Era prima victorie, primul record al Zuuracanei Cainazarova.

*

Și nu era ultimul. An cu an, munca devine mai bine organizată, metodele mai științifice. După cinci ani de ucenicie, membrii echipei devin șefi ai altor echipe. Zuuracan e decorată în repetate rînduri.

Dar în colhoz sînt și nemulțumiri: cîcă Zuuracan obține recoltele mari numai pentru că ei i se dau pămînturile cele mai roditoare. Unii au dus chiar o plîngere raionului de partid...

Însuși primul secretar s-a urcat în mașină să cerceteze cazul la fața locului. Cădea o ploaie torențială. Parcă s-ar fi deschis porțile cerului. Mașina înainta din greu prin glodul alunecos. Șoferul a oprit motorul. Cînd soarele a ieșit dintre norii negri, secretarul îi atrase atenția o mîgîldeață ce se mișca pe cîmp, printre straturile de sfeclă. A coborît din mașină și s-a apropiat pe nesimțite: Zuuracan afîna pămîntul.

— Ce faci, Zuuracan, pe o asemenea pacoste de vreme?

— Hrănesc pămîntul, tovarășe secretar.

— Dar dece tocmai pe ploaie?

— E timpul cel mai potrivit. Sub soare apa se evaporă repede și îngrășămintele rămîn la suprafață. Puțin folos. Așa, însă pîtrunde bine hrana în pămînt, pînă la rădăcini...

Mașina s-a întors la oraș. Da, o asemenea femeie ar merita să i se încredințeze chiar și pămîntul cel mai bun!...

Dar șoptele odată începute continuau și mai înveninate. Zuuracan s-a sfătuit cu echipa sa. Saara, fiica adoptivă, a remarcat simplu: „Trebuie să dovedim tuturor că nu pămîntul e stăpînul nostru, ci că noi sîntem stăpînii pămîntului”.

Zuuracan a repetat îngîndurată: „Da, stăpînii pămîntului sîntem noi, oamenii!”

La prima ședință a colhoznicilor, Zuuracan a cerut cuvîntul.

„Tovarăși, am să vă comunic o hotărîre importantă, luată de mine și echipa mea. Începînd cu anul acesta, am decis să lucrăm pămînt-

BORIS ANDREEV

Un flăcău uriaș, greoi și stângaci, înzestrat cu o rară forță fizică, dar ascunzînd un suflet plin de delicatețe și generozitate — aceasta este imaginea pe care ne-a adus-o Boris Andreev, în multe din filmele în care a jucat. Și cu toate că aceste trăsături le-am regăsit și la încăpățînatul Nazar din „Tractoriștii“, și la minerul Balun din „Viața cea mare“, la naivul Sașa Svințov din „Doi camarazi“ ori la neîndeminatatorul, plin de farmec, Burmac din „Balada Siberiei“, la curajosul topitor Alexei Ivanov din „Căderea Berlinului“ și la marinarul cu inimă de aur din „Maximca“, fiecare din personajele intruchipate de marele artist sovietic a avut puternica sa individualitate, care le diferențiază profund. Aceasta este marea artă a lui Boris Fedorovici Andreev. Prin jocul său firesc și sincer, el a conturat pe ecran imaginea omului simplu sovietic, cu lumea gîndurilor, a simțămîntelor și preocupărilor sale, omul sovietic căruia îi este drag cîntecul și munca, care iubește și suferă și care știe să lupte pentru a-și apăra fericirea. „Boris Andreev este întotdeauna extrem de sincer în fața aparatului — arăta odată marile cineaște sovietice Ciaureli. Fiecare mișcare a sa, fiecare gest, mimica, intonația vocii, nu constituie o realizare tehnică, ci sunt dictate de sentimentele personajului... Dar cel mai mult mă impresionează la el curiozitatea, setea tinerească de a ști. Oriunde s-ar afla, Andreev găsește întotdeauna ceva interesant pentru el. Acest enorm interes pentru tot ce-l înconjoară, dorința nestăvilită de a cunoaște tot ce e nou, spiritul său de cercetător, îl ajută pe Andreev să fie un mare actor, să pună în fiecare rol ceva nou“.

Cît de puternic simțim acest nou în jocul actorului cînd, după ce l-am cunoscut pe Balun, minerul înapoiat și anarhic din „Viața cea mare“, luăm cunoștință de un alt erou intruchipat de Andreev, Alexei Ivanov, de pildă. Și unul și altul cresc, se transformă de-a lungul filmului, iar marea măiestrie a lui Boris Fedorovici constă tocmai în finețea cu care el a știut să nuanteze aceste transformări. Dar cît de fundamental se deosebesc mijloacele de expresie prin care actorul a dat viață aceluia flăcău cu deprinderi dezordonate, pătimaș și nehibzuit, grosolan ca aparență, dar de o deosebită puritate sufletească — de cele care au conturat pe neuitatul topitor Ivanov din „Căderea Berlinului“.

Ceeace l-a dus pe Boris Andreev la crearea profund realistă a zecilor de personaje interpretate de el, în zeci de filme, este fără îndoială cunoașterea adevărului vieții. El însuși lăcătuș mecanic, care și-a însușit primele noțiuni de artă scenică în cercul de amatori al unei uzine din Saratov, Andreev nu și-a părăsit niciodată deprinderea, ca înainte de a turna un nou film, să vină în mijlocul muncitorilor din ramura respectivă, să stea în mijlocul lor vreme îndelungată.

Statul Sovietic i-a răsplătit meritele sale decernîndu-i titlul de artist al poporului din R.S.F.S.R. și de mai multe ori Premiul Stalin. Iar toate însușirile sale i-au cucerit marelui actor dragostea și prețuirea a milioane și milioane de spectatori, dintre care nu unul și-a spus, revăzînd pe ecran chipul deschis, cu privirea limpede și curată, în care se aprind uneori licăriri șugubețe: „Hotărît lucru, Boris Andreev rămîne artistul meu preferat“.

S. F.

turile cele mai nerodnice. Tuturor acelor care, fie din neîncredere, fie din prostie, fie ca să-și mascheze propria comoditate, șușotesc pe la colțuri, vrem să le dovedim că nu pămîntul e bun sau prost, ci oamenii care-l lucrează sunt vrednici sau nevrednici.“

Cuvîntarea scurtă și dinamică a Zuuracanei a stîrnit de o parte aplauze entuziaste, de alta zimbete neîncrezătoare, în care citeai prea lesne indiferențului: „să vedem!“

Dar recolta Zuuracanei a arătat tuturor de partea cui e dreptatea. Dar nici să o obții n-a fost ușor. Trebuia dusă o luptă îndrîjnită și răbdătoare cu un sol virtos, nicidecum destelenit, cu o natură aspră, vrăjmașă. Dar și răsplata era pe merit. Asta au recunoscut-o toți colhoznicii, chiar și muierile cunoscute prin aul ca avînd gurile cele mai rele. În anul acela, în pieptul șefei de echipă, fu prinsă o mică stea de aur. Zuuracan Cainazarova deveni Eroină a Muncii Socialiste.

*

Terminasem de mult cu bisbermacul. Imenali, bătrînelul cu barba albă și ochi vii, nestatornici, plini încă de avînturile îndrăznețe ale tinereții, ne-a turnat pe mîini apa caldă dintr-un ulcior de pămînt, ce aducea mult cu ulcioarele noastre românești. Ne-a invitat să mai bem o pela de cumiș și să ne odihnim comod în perinile moi. Dar timpul înaintase pe neobservate și afară, de pe crestele de argint ale Tian-Șanilor, cobora încet amurgul.

Cu pași întinși am pornit-o spre parcela Zuuracanei.

— În luna asta rădăcinile sunt încă mici. N-au decît 5—6 kgr. Ajung însă la 13...

Printre rîndurile desfecle lucrău fete din echipă: Risian, Cliuncan, Balai, Ajake și Anar cea cu obraji roșii, cea mai mică dintre cei patru copii adoptivi ai Zuuracanei.

— Ultima păsărică din cuiș care încă nu și-a luat zborul — ne-a spus Zuuracan, prezentîndu-ne-o cu glasul plin de căldură, dar în care simțeau trecînd parcă și un fior de tristețe.

Apoi, deodată, schimbîndu-i-se toată expresia feței, își aținti ochii spre celălalt capăt al cîmpului, strigînd puternic:

— Ce faci Ajake? Nu ți-am spus de atîtea ori să lași apa mult mai încet prin aricuri?

— Dece să lase mai puțină apă? — am întrebato.

— Dacă curge apa repede, spală pămîntul, îngrășămintele. Dacă curge încet, rădăcinile pot absorbi mai bine. Acum trebuie să fim cu mare băgare de seamă și la cele mai mici lucruri.

Zuuracan era într-o mare întrecere. La consfătuirea cultivatorilor de sfeclă a fost chemată la întrecere de echipa comsomolistă a fiicei sale. Și Zuuracan nu numai că a primit cu bucurie chemarea Saarei, dar și-a și luat pe loc un angajament minim: pe fiecare parcelă a fiecărui membru al echipei, 1.000 de centnere.

Și asta nu era tocmai o cifră mică...

Amurgul țesea în jur pînze albastre. Mașina noastră aluneca în toată viteza pe asfaltul marelui traseu chirghiz. Strălucea din depărtare un punct alb, pe covorul verde al tulpinelor fragede de sfeclă.

În mijlocul cîmpului, stătea Zuuracan Cainazarova.

Zuuracan — stăpîna pămîntului din valea riului Ciu...

Naștere fără dureri

de D. AGATOVA

Cu un sentiment de bucurie, amestecat cu teamă și emoție, Galina Mihailovna Calileț aștepta să devină mamă. Ea ar fi vrut să-și vadă cât mai repede copilul, să-l strângă la piept, să regăsească în el trăsăturile soțului iubit! Dar între zilele de așteptare și cea oră fericită, se afla un „ce“ inevitabil și îngrozitor, dela care nu-și putea abate gândurile. Și cu cât ziua se apropia, cu atât mai des își amintea Galina Mihailovna tot ceace citise și auzise despre chinurile nașterii.

Au venit zilele de concediu. Viitoarea mamă nu se mai ducea la fabrică; aceasta făcea ca nimic să n-o mai distragă dela gândurile ei chinuitoare. Temerile o frământau într-atât, încât atunci când veni la consultație, medicul o întreabă îngrijorat:

— Ce aveți? Vă simțiți prost?

Galina Mihailovna împărtăși medicului neliniștea ei crescândă. El o ascultă și rîse atît de natural și de vesel, încît, pe buzele palide ale tinerei femei, înflori un zîmbet involuntar.

— Noi aplicăm acum o nouă metodă, pentru ca nașterea să

aibă loc fără dureri — îi spuse medicul. Vă asigur că nu veți simți nicio durere. Trebuie numai să luați parte la cîteva din discuțiile noastre asupra nașterii...

Și iat-o pe Galina Mihailovna, împreună cu alte femei gravide, vizitînd cabinetul primitiv și liniștit al medicului.

Discuțiile începuseră dela o idee uimitor de logică și dătătoare de speranță: nașterea este un act normal și firesc pentru organismul femeii, iar tot ceace este normal nu poate și nu trebuie să fie însoțit de durere. Femeile ascultau cuvintele simple, rostite pe înțelesul tuturor, asupra actului nașterii, care sunt etapele ei, cărui fapt se datoresc durerile nașterii și cum pot fi ele prevenite, masîndu-se ușor abdomenul, fricționîndu-se cu degetele regiunea rădăcinilor nervoase ale șalelor și normalizînd respirația.

Cuvintele medicului au putere de sugestie, mai ales cînd sunt rostite în timp ce pacientele cad într-o stare de ușoară somnolență, stare în care toate cele auzite se fixează mai trainic în creier.

Și dacă înainte Galina Mihailovna socotea nașterea ca pe o suferință inevitabilă și cumplită, acum ea o vedea într-o lumină nouă: actul de creare a unei vieți noi, un proces armonios și natural. Totul era simplu, firesc, omenesc.

La această concluzie, ajung toate gravidele care vizitează acest cabinet medical. Ele capătă siguranța că nașterea apropiată va fi lipsită de durere. Dispar frământările și teama. Acest lucru s-a întîmplat și cu Galina Mihailovna. Viitoarea mamă veni liniștită la maternitate. În sălile spațioase, inundate de lumină, ea văzu pe aceiași medici cu care s-a întîlnit la consultații și auzi din nou vocea cunoscută, încurajatoare:

— Totul va fi bine! Vă asigur că nu veți simți nimic.

Și, într-adevăr, totul merse bine. Atît de bine, încît atunci, cînd se auzi primul țipăt al copilului, Galina Mihailovna nu înțelese îndată că nașterea se terminase. Ea privea cum moașa îngrijea pe noul născut, făcîndu-i prima toaletă, și o cuprinse sentimentul unei nemărginite duioșii pentru această faptură mică, acel sentiment de fericire fără margini, care se numește fericirea maternității...

— Cum vă simțiți?

— Întrebă medicul, înclinîndu-și fața pe jumătate acoperită de o mască de tifon.

— Mulțumesc, — răspunse ea. — Dacă aș crede în minuni, aș spune că este o minune ceace s-a petrecut cu mine.

Metoda psihoprofilactică pentru nașterea fără dureri este într-adevăr atît de simplă și în același timp atît de eficace, încît nu poate să nu stîrnească admirație. Inițiatorii acestei metode sunt un grup de savanți din Harkov, în frunte cu docentul I. Z. Velvovski. Ca punct de plecare în elaborarea acestei metode, ei s-au servit de aceeași teză cu care încep acum discuțiile în cabinetul de pregătire pentru naștere: durerea însoțeste numai nașterile anormale, patologice; dacă nu există deviere dela normal, nu trebuie să existe nici durere.

Dar atunci, de ce totuși apar durerile nașterii? Invățătura marelui fiziolog rus I. P. Pavlov a ajutat să se găsească răspuns la această întrebare. Convingerea că durerile sunt inevitabile, care s-a format de veacuri în mintea femeii, a creat un oarecare sistem de reflexe condiționate specifice. Teamă de

durere intensifică senzațiile neplăcute, istovește femeia, îi mărește sensibilitatea. Pentru a elibera pe viitoarea mamă de această teamă, trebuie ca întreaga putere de sugestie să fie îndreptată tocmai asupra sistemului ei nervos, asupra scoarței cerebrale. Aceasta din urmă dirijînd toate procesele în organism, este capabilă să imprime și uterului voința omului, normalizînd și accelerînd nașterea.

Cuvîntul — iată acel puternic „excitant condiționat“ care este chemat să influențeze scoarța cerebrală, să frîneze, să stingă vechile reflexe condiționate, să atenueze excitația regiunii subcorticale și să micșoreze prin aceasta durerile nașterii. Iată pentruce e nevoie de discuții pregătitoare pentru naștere, care se țin atunci cînd femeia se află în stare de așa numită „inhibiție prin somn“ și sufletul ei este deosebit de susceptibil.

Majoritatea medicilor, care aflau pentru prima oară despre noua metodă, nu prea erau entuziasmați de ea: se părea că totul este prea simplu, prea ușor... Ei însă deveneau repede adepți fervenți ai acestei metode. Printre acești entuziaști este medicul-șef al Maternității Nr. 32 din Moscova, candidatul în științele medicale B. C. Corabelnic, adjunctul său, candidatul în științele medicale D. Daron, toți medicii, moașele și îngrijitoarele, — pe scurt întregul colectiv al acestei vaste instituții ginecologice.

Maternitatea Nr. 32, ca și toate casele de naștere din Uniunea Sovietică, este unificată cu centrul de consultații pentru femei. Tocmai această unitate creează condițiile cele mai bune pentru aplicarea noii metode: același medici țin sub observație femeia din primele zile ale sarcinii, îi predau cursul necesar pentru ca nașterea să decurgă fără dureri și asistă la naștere.

În maternitate se păstrează un album gros, legat în piele, în care aproape fiecare lehuză a scris la plecare cîteva rînduri. Și, oricît de scurte ar fi aceste rînduri, ele exprimă o mare emoție, o nemărginită recunoștință față de oamenii de știință.

— „Cît de mult se gîndește și are grijă de noi guvernul! — a scris aci Valentina Smirnova, muncitoare la fabrica de telefoane din Moscova. — Guvernul nostru nu numai că ridică minunate maternități, nu numai că ne dă posibilitatea să beneficiem gratuit de toate formele ajutorului medical, el se mai îngrijește și ca durerea să nu întunece bucuriile femeii-mamă. Este o fericire să devii mamă într-o astfel de țară.“

Metoda psihoprofilactică a nașterii fără dureri capătă acum o largă apreciere. Ea se deosebește de multe alte metode prin însușirile, pe care știința sovietică le prețuiește în cel mai înalt grad — caracterul ei de masă, accesibilitatea ei. Această metodă este aplicată, cu același succes, în clinicele din Moscova și Leningrad, în spitalele satești, în casele de naștere din colhozuri.

Realizările științei medicale sovietice sunt accesibile fiecărei mame sovietice.

(din „Sovietskaja Jenzina“)

Tușa Voica

de Valentin SILVESTRU

Ilustrații de A. POCH

Motorul — inima morii — bătea rar și regulat, împoșcînd prin țeava din acoperiș șomoioage de fum alb, gros.

Sătenii așteptau liniștiți rîndul la măcinat; unii dormitau pe saci, alții citeau jurnale; vreo cîțiva se strînseseră în jurul unei femei care spunea snoave stîrnind multă veselie.

Anii și truda lăsaseră urme adînci pe obrazul ei uscățiv; de sub broboada cu flori roșii și cafenii ieșeau la lumină șuvițe cu fire argintii. Dar ochii negri erau tineri și neastîmpărați. Iar cînd se ridică odată să-și scuture poala de coji (mîncase semințe de floarea soarelui); se văzu cu mirare că e mai înaltă și mai lată în spate decît oricare din bărbații care o ascultau.

— Iac-așa, măi oameni buni — se așază iar povestitoarea — așa i se întîmplă unei femei că mine rămasă fără bărbat. Și să tragă pildă din întîmplarea ce vi-o spusei și suratele astea care ascultă cu gurile căscate de ț-e mai mare dragul.

Oamenii întoarseră capetele spre cele două fete rezemate una de alta, și izbucniră iar în hohote de rîs; căci într-adevăr suratele — de mirarea întîmplării povestite — rămăseseră cu gurile deschise. Acum rîdeau și ele, rușinate ca de cine știe ce poznă.

— Iar tu, flăcăule — îi spuse unuia tînăr cu șapcă de culoarea sfeclei și cămașă-n pătrățele — să nu mai faci glume pe socoteala mea că dau cu grenada după tine.

— Aoleu — se prefăcu speriat tînărul — doar n-ai fi fost la război, de știi arunca grenada? — Ce contingent ești tu, copilă? — întrebă șiret un moșneag pletos — poate că am făcut instrucție împreună și n-am băgat de seamă...

Femeia nu se descumpăni deloc; așteptă puțin să se facă liniște și-i spuse flăcăului:

— Grenada de care-ți vorbeii, e grenadă de pace, nu de război. Te lămuresc eu acuz după mîntea ta, ca să înțelegi. Iar dumneata, moșnege — se întoarse către bătrîn — n-aveai cum să faci instrucție laolaltă cu mine, că azi n-ai mai fi fost teafăr.

— Acum să-mi spui, rogu-te — se întoarse iar tînărul, după ce se mai ostoiră risetele — cum îi povestea cu grenada ceea?

— Iaca am să-ți povestesc — și femeia își strînse mai bine broboada sub bărbie. Toată povestea a început dela vacă. Știi și dumnea-

voastră că omul, dacă-i supărat uneori, parcă-i vine să arunce cu ce are în mîna. Uite, așa m-am necăjit eu odată pe vaca mea.

— A naibii vacă — rîse una din fete, sunîndu-și mărgelele aurii.

— Chiar a naibii, fată dragă. Pentrucă eu o mînam spre casă — doar asfințise soarele — și ea se trăgea nu știu unde înapoi. O rog cu binisorul, îi mai fac niște complimenturi, fi mai scap și o vorbă... — de, să-mi fie cu iertare; că nu eram decît noi două pe cîmp — dar Florica mea o ținea într-una s-o ia razna. Și ce credeți dumneavoastră c-am putut-o opri? Aș! Deodată a țîșnit pe lîngă mine și a pornit-o trap ca mușcata de streche. Cît m-am supărat de tare, nu pot să vă spun; nici una, nici două, pun mîna be țaruș — că scosesem frînghia de pe el, da-l lăsasem înfipt în pămînt — îl zmulg dela locul lui și zvîrrr... îl arunc cu ciudă după ea.

— Și-ai pălit-o în cap — își dădu cu părerea un bărbat bălan, arătîndu-și patru dinți îmbrăcați în metal alb.

— Tît... A zburat țarușul hăt-încolo peste vacă, peste cîmp, tocmai pînă la drum, de m-am minunat și eu pînă unde ajungesc. Pe drum trecea taman atunci unu- al lui Vasile Insurățelu, Tică. N-aveți de unde să-l știți; un băietan vajnic. Vede necazul meu, sare șanțul, pune mîna pe țaruș, prinde vaca și vine cu dînsa spre mine. „Mulțămesc dumitale — îi zic — că mi-ai prins-o pe nebuna asta”, și dau să plec. Da-el de colo: „Ia mai stai oleacă, mătușă Voica, să-ți spun ceva”.

— Al dracului băietan — zîmbi moșul — n-a văzut că ești cît bunică-sa?

— Gîndul dumitale calcă-n străclini, moșule — zîmbi și povestitoarea — dar vezi că al lui era altul. Și-apoi trebuie să știi că-i un băiet cuminte, lucrează și la Sfat, e secretar, nu știu ce pe-acolo. Zice: „Mătușă dragă, tare departe ai mai aruncat țarușul ăsta. Nici nu-mi vine a crede”. Eu, zorită să mulg vaca, zic: „Nu mă ține aici, hai să vorbim pe drum dacă ț-i a vorbi”. „Stăi oleacă, să-ți spun acum — zice — ce-ar fi dacă ai face și dumneata sport, cu noi ăștia tinerii?” Mie nu-mi trecuse încă

supărarea cu Florica; și unde mă oțărăsc din nou și mă încrunt către dînsul: „Ascultă — îi spun — că mi-ai prins vaca ț-am mulțămît; dar dacă vrei să sughești cu mine, apoi capeți una gospodărește după cap, c-ai să uîți și cum te cheamă”. Și o pornesc îndată trăgînd-o pe Florica după mine. El nu se lasă deloc; tropătel pe lîngă cărare și-i tot zice mereu: „Nu e ce crezi dumneata... Stai să vezi, că noi tinerii ne adunăm colo, la marginea satului, și jucăm fotbal, volei, sărim cu prăjina...”

„Treaba voastră — îl reped eu iar — ce mă amesteci pe mine la asemenea șototeli? Dece să m-apuc să sar cît o prăjină și mai știu eu ce?” „Uite — zice el tot mai înfierbîntat — este un sport de aruncări... cu greutatea, cu ciocanul, cu grenada... Dacă ai arunca și dumneata, cum aruncași țarușul, apoi sigur ieși campionă”. Și iaca așa mi-a tot cîntat, oameni buni, pînă la capul satului.

— Să fi fost mai tînără, nu te țineai atîta de mîndră — rîse flăcăul cu șapcă.

— Să fi fost tu mai bătrîn nu vorbeai ca un sugaci.

— Apoi acu- nu rupe povestea — spuse una din fete, cea mai oacheșă, cu basmau galbenă.

— Ei, atunci am scăpat eu de el, dar după vreo două zile — era iar într-un asfințit — văd că vine cu alți doi: una Firuța, soră-sa, și unu- Manafu a- lui Costache Păcuraru care-i la noi la partid. „Seara bună, mătușă Voico” — spun ei toți trei într-un glas. „Scurt — zic eu — scurt, dragilor, că vaca stă nemulșă; care-i necazul?”. „Tot cu sportul, mătușă — încep iar Tică — te rugăm să vii neapărat pe terenul de antrenament”. „Măi băieți — i-o tai eu — nu vă pierdeți vremea; altele am eu pe cap. Nu-mi șade bine, femeie bătrînă și fără bărbat, să ies la hîrjoană cu voi”. „Nu-i hîrjoană, mătușă — sare și frumușica ceea de Firuța — asta-i o treabă serioasă, zău așa”. „Cum gîndești dumneata, adaugă cel al lui Păcuraru — c-am venit să te luăm la vreo batjocură? Uite, duminică avem campionat, se adună la noi flăcăi și fete din patru comune. Ne pregătim cu toții... Are să fie o întrecere mare la București, cu tineri din toate țările. Și trebuie să avem rezultate bune”.

— D-apoi cum — vru să știe cel cu dinții îmbrăcați — este teren acolo în sat?

— Teren este, vezi bine. Le-a dat Sfatul căruțe de și-au adus niște cărămidă pisată, au tras linii cu var, au întins frîngii, au pus cîrlige, cite și mai cite... De frumos, e tare frumos, n-ai ce spune. Dar dumneavoastră mă înțelegeți că nu puteam să-mi dau în petec la anii mei. Ce mai tura-vura, le-am zis-o scurt: „La mărgele! sănătoși, dragii mei, duceți-vă voi și la București și-n toate țările lumii, cum spuneți, dar pe mine lăsați-mă-n pace, că dacă se-ntîmplă, ferească dumnezeu, să pun mîna din greșală pe țărșuș, atunci facem un sport pa uliță, de-o să se mire lumea“. S-au uitat ei unul la altul, au spus iar bună-seara și s-au dus. Pe la o joi, iar îmi calcă pragul Tică așa a-lui Insurățelu. Căpăținos nevoie mare. Vede că mă încrunt la el și sare dînsul înfii cu gura: „Stăi, mătușă Voico, că n-am venit să te mai necăjim. Mă sfătuii cu tovarășul Păcuraru și-mi zise că dacă nu vrei, cu sila n-o să te luăm. Cu toate că s-ar face comuna noastră fruntașă la sport. Dacă te-am avea la noi în echipă. Alfta doar, te chemăm să vii și dumneata duminică, așa... ca invitată. Că vine tot satul și nu e bine să lipsești. În țelegi? Ca să ne sprijini...“. „Asta am să văd eu — zic — pînă duminică mai sunt zile“. „Atunci te așteptăm“. „Așteptați-mă, dacă n-aveți altă treabă“.

— Da- de gîndit în sufletul dumitale, ce gîndeai? — întrebă fata cu mărgelele.

— Ei, ce întrebă și tu? Își vîrșe naiba o codiță de ispită. Auzi, dacă viu și eu, iese comuna fruntașă la sport! Nu-i puțin lucru. Vorbește-i cu cuvinte dulci femeii că i se moaie inima ca ceara la soare. Nu-i așa, fetelor?

Cele două fete începură să ridă lăsîndu-și capetele în piept, iar flăcăul își trase șapca cea conabile mai pe-o sprinceană, privindu-le cu coada ochiului.

— De privit... așa... — spuse moșneagul — puteai să te duci, nu-i păcat. Ce te îndîrjiseși împotriva lor?

— Știu și eu? Omul cînd îmbătrînește nu te înțelege ușor cu dînsul.

— Ci spune, tovarășă, te-ai dus ori ba? — se arată nerăbdătoare una din fete.

— Pînă la urmă, m-am dus; da- mă chibzui- sem să mă țiu mai la o margine. Ei, și să vedeți ce mi-au pregătit acolo împielitații ceia de băieți.

— Nu s-au lăsat — rîse cealaltă fată.

— Nu le șade în obicei să se lase cu una, cu două. Cînd am ajuns acolo, la teren, după masa de duminică, lume grămadă. Dau să mă ascund și eu după spatele oamenilor; numai ce văd că mă iau de mîna Tică și Firuța și mă trag spre o bancă lungă din față. „Dumneata, mătușă Voico“ — zise Tică — te rugăm să stai în față să vezi cum și ce“. Și mai cu voie, mai fără, mă așează drept în fața brîului de tineri, lîngă tovarășul Păcuraru dela noi, dela partid. El nu se arată deloc mirat de asemenea alăturare. Ba chiar începe să mă întrebe și el, rîzînd pe sub mustață, cum a

fost cu țărșușul. Mă uit eu la jocurile acelea cu mingea, mai niște sărituri, mai niște nu știu ce... drept să vă spun, nu prea mă veseleam așa tare; mi-era și cald, că ardea soarele. Deodată, cel cu pîlnia — că era Manafu așa ă-lul tovarășul Păcuraru de vestea printr-o pîlnie mare ce jocuri mai vin — strigă: „Urmează aruncarea greutății... Acu-uită-te bine, tovarășă Voico...“ Cînd mi-am auzit numele, să intru în pămînt, nu alta; mă roșisem ca o felită și mă uitam speriată împrejur, că se ochea la mine tot satu- și lighioana de Chiriloaia rînjea și ea, bătîndu-se cu mîna peste gură. Dacă au început flăcării a arunca greutatea, m-am mai potolit, Ghiuleaua cea mititică, un fleac. O aruncău, unul la cinci metri, altul la șapte metri; din toate nu prea îmi venea la socoteală. Dau să mă ridic, nu mă lasă deloc. „Stăi, mătușă, că mai este numai o singură probă și s-a terminat“. „Mi-e cam sete“, fac eu. „Măi Firuța — strigă Tică la soră-sa — ia adu tu o cană cu apă rece mătușii Voico“.

— Aha, îți pusese rău! — înțelese fata cu mărgelele.

— Păi, da... Aștept eu să mai arunce vreo doi ghiuleaua și numai ce-i aud pe Manafu din vîrful scării, unde era cocoțat: „Urmează aruncarea cu grenada... Mătușă Voico, fii cu ochii în patru“. Și iar se hlîzesc unii către mine și iar mă roșesc ca para și-i trîntesc una în gîndul meu lui Manafu așa — da-n-am auzit decît eu... —

Somăna grenada cu țărșușul dumitale? — întrebă cel cu șapca roșie.

— Era așa, ca un țărșuș mai mititel, o nimica toată. Aruncă înfii unul din alt sat, dela Căușești; aud: „douăzeci și unu de metri“. Eu am început a rîde cînd am văzut pînă unde s-a dus. „Ce rizi? — sar vreo trei la mine — dumneata n-ai arunca nici pe atîta“.

„Ia tăceți voi — mă-nfierbînt eu — da-ce, ăla-i flăcău? Ia, acolo, un copilaș... Parcă a dat cu piatra-n gîrlă“. Aruncă altul: „douăzeci și trei de metri“. „Orice-ai zice — mă zădărește și tovarășul Păcuraru — pe asta nu-l mai poți întrece“. „Vai de mine — rid eu iar — păi, da-n glumă azvîrl de două ori pe atîta“.

„Taci, Voico — zice el — că te-or lua flăcării în răspăr“. „Cum, nu crezi?“ — mă mir eu și simt că mi se urcă sîngele la cap.

„Nu-i ce crede — se amestecă și Firuța, de lîngă Tică — oricît, grenada nu-i prionul dela vaca dumitale“. Manafu aude și el de pe scară ce vorbim și cînd îi vine rîndul lui Tică, îi strigă prin pîlnie: „Aruncă departe, frate, că te rîde mătușă Voico“. Rîde Tică, rîd și eu, da- cam în silă, rîd și ceilalți. Zvîrle și Tică; la el iese douăzeci și șase de metri. „Ei, ce zici?“, strigă Manafu către mine. „Apă de ploale“ — strigă și eu la el. „Aruncă dumneata mai departe dacă poți“ — face și Tică din mijlocul terenului.

— Na... Aici ț-a fost, șugui iar moșneagul

cel pletos care asculta cu luare-aminte mol-făind o bucată de pîne.

— Aici... Tocmai vroiam să mai beau apă, da- cît îs de bătrînă, am scapat cana din mîna și am simțit că nu mai pot de fierbin-țeață.

„Da- ce crezi — mă reped la Tică — mare lucru să mă încumet și eu?“ Oamenii încep a bate din palme și care mai de care caută să mă întărite. Tinerii prind a striga ca la adunare: „Voi-ca“, „Voi-ca“, iar tovarășul Păcuraru mă tot împinge ușurel către locul de unde se arunca. Dacă-am văzut că-i pe-așa, am dat broboada jos, mi-am suflecat mînicile și m-am proptit pe piciorul dinapoi, cum văzusem că au făcut și ceilalți. Da-se lăsase o liniște acolo!... de-am auzit pasărea în crîng. L-am așteptat pe Manafu ce-a strigat — după regulament lor, mă rog — „Aruncă grenada tovarășă Radu Voico“. Pe urmă am aruncat-o și am așteptat să aud ce spune cel cu metrul: „Treizeci și unu“ — da de veste Manafu. Bate poporul din palme, dar mie nu-mi plăcea că era prea aproape și parecă mă și apucase un chef grozav de sport. „Ascultă — strig eu la Manafu — pot s-o mai azvîrl odată?“ „Cum nu! De trei ori ai dreptul“. „Bun, ia mai dați-o încoace!“ Și iar se face liniște. Și iar o arunc, dar mai vîrtos. Strigă Manafu: „34“. Eu mă simțeam ca la nunta mea; oamenii mă laudau în gura mare: „bravo Voico“, „a cîștigat Voico“, „ura“.

Nu mai într-un colț Chiriloaia mea cu lelițele ei se boldeau la mine cu ochii mari și cu mîinile peste gură, de-ai fi crezut c-am făcut cine știe ce rușine. Și m-a prins așa ca un fel de ciudă, oameni buni. „Odată o mai arunc — zic eu ciudoasă către bălatul lui Păcuraru — și gata“. Mi-o dau ei încăodată. Imi suflec mîneca pînă după cot, mă înțepenesc bine pe picioare și... Cînd am aruncat-o a treia oară, s-a auzit un huiet de mirare pe tot terenul că se ducea grenada ca rîndunica. „37“ — răcni a-lui Păcuraru de pe scară; și unde mi se avîntă tinerii care mai de care să mă ridice pe sus, cu chiote și „ura“ chiar ca la nuntă, cum vă spun, dragii mei, de-n-am mai știut ce se întîmplă acolo cu mine.

— Care ești Radu Voico? — se auzi un glas dinspre moară.

— Eu! — sări femeia în picioare, potrivit-du-și repede broboada.

— Trece la măcinat că ț-a venit rîndul.

— Stăi, nu pleca — își aminti flăcăul cu șapcă — spune degrabă ce-a mai fost pe urmă?

— Asta am să ț-o spun cînd ne-om mai întîlni sănătoși, rîse femeia. Deocamdată află că am ieșit campioană pe raion și n-am să mă opresc numai la raion. Altfel sînt mulțămită că te-am lămurit cum îi cu grenadele de pace. Iar pînă ce ne-om mai vedea, vă las cu bine pe toți care m-ați ascultat.

Și se depărtă repede, legîndu-și trupul, înalt și voinic, printre carele încărcate cu grîne noi.

Automobilul nostru înainta în viteză pe șoseaua dintre Brno și Gottwaldov. În noaptea, farurile azvîrleau fișii puternice de lumină pe asfaltul ud de burniță. După o cotitură, o insulă strălucitoare ne apără înaintea ochilor. Se vedeau mii de ferestre din care se revărsa, puternică, lumina. Mai deaproape, distingeam contururile marilor uzine, cele ale uriașului palat administrativ cu 15 etaje din Gottwaldov. În întuneric încă, nu-mi puteam da seama de felul cum arăta acest oraș, mare centru industrial al Cehoslovaciei. A doua zi, însă, privind doar construcțiile fabricilor, colosul administrativ și puzderia de case vechi și incomode, am avut imaginea a ceea ce a însemnat exploatarea în această regiune, a ceea ce a însemnat aproape jumătate de secol de domnie a familiei neîncoronate a lui Thomas Batta.

Povestea unui oraș

Ludvik Craștina, un vechi muncitor al fabricii de încălzăminte care se numește astăzi „Svit“ (Zorile), mi-a povestit istoria orașului. Avea un glas potolit, bătrînul Craștina, și zîmbea mereu amintirilor. Sunt oameni care, atunci cînd povestesc despre trecut, zîmbesc chiar dacă trecutul a fost vitreg cu ei. Înțelegînd aceasta, am citit în zîmbetul său bucuria omului pentru care exploatarea a rămas undeva în urma vieții sale, a omului care se bucură de viața nouă și liberă, înflorită în patria sa.

Iată ce mi-a povestit Ludvik Craștina:

„Acum o jumătate de secol, într-o vale nefertilă din regiunea Valasska, era un mic orașel, Zlin, așezare cu oameni foarte săraci. La Zlin s-a născut, în anul 1878, Thomas Batta. De foarte tînăr, acesta

Note de drum din Republica Cehoslovacă de Al. CORNESCU

vădea un deosebit spirit afacerist, astfel că la o vîrstă cînd alții abia părăsesc anii copilăriei, el dăduse deja de două ori faliment.

În 1894, Batta devine proprietarul unui atelier de încălzăminte din Zlin, cu trei lucrători. Acesta a fost începutul. Introducerea mașinilor și exploatarea nemiloasă a lucrătorilor au făcut să crească productivitatea întreprinderii, iar căsătoria sa cu fiica medicului curții imperiale habsburgice i-a atras protecția guvernului. Primul război mondial a însemnat pentru Batta începutul prosperității sale.

„Experiența” americană

Îndată după război, Thomas Batta pleacă în S.U.A. spre a învăța, din experiența capitaliștilor americani, cum să-și dezvolte afacerile. De acolo se întoarce cu un sistem al său de a conduce întreprinderea, pe care, plin de orgoliu, îl numește battism. El introduce o așa zisă „cointeresare” a muncitorilor, croită astfel, încît cîștigul fiecărui muncitor să fie în funcție de soarta lucrului făcut: dacă o pereche de ghețe se vinde, cel ce a muncit la ea își primește salariul; în caz contrar, el va aștepta pînă ce marfa se va vinde. Bineînțeles că acest sistem a stîrnit protestul muncitorilor, în frunte cu comuniștii, care porniseră deja lupta împotriva hrăpărețului patron. Pentru ca nimeni să nu i se mai poată opune, Batta a hotărît să pună stăpînire pe întregă

lata-l pe infumuratul patron hrăpăreț Thomas Batta vorbind cu cinism salariaților despre „binefacerile” sistemului său de jecmănire nemiloasă a muncitorilor.

regiune. Cu ajutorul unor bande de bătăuși, el a izbutit să se aleagă primar al orașului și cu aceasta își începu domnia absolută asupra Zlinului.

Pe atunci, exista o lege prin care primăriile erau obligate să acorde dreptul de a fi cetățean al orașului, oricărui om care locuia într-un singur loc timp de zece ani. Prin aceasta, el nu mai putea fi scos fără voia lui din orașul respectiv. Ca primar, Batta n-a mai acordat nimănui acest drept, șantajînd masa salariaților săi. Mai întîi, a gonit din oraș pe toți cei pe care-i bănuia că ar fi comuniști; apoi a izgonit pe oricine-și exprima vreo nemulțumire; însfîrșit, o a treia categorie de cetățeni pe care Batta îi scoase afară din oraș fu formată din oamenii mai în vîrstă, care nu mai puteau da randamentul cerut de patron. În locul lor, familia Batta aducea muncitori tineri, a căror mîină de lucru costa puțin, și pe care-i ademenea cu cele mai năstrușnice minciuni. Dar tinerii veniți aci erau mai întîi trimiși de primarul Batta în

lagăre de muncă forțată. Abia după ce, ajunși la disperare, acceptau orice condiție, ei erau angajați cu salarii de nimic, de același Batta, în calitate de patron al fabricilor.

Tot ca urmare a experienței acumulate în Statele Unite, Batta a înființat în fabrică o închisoare și obișnuia să-i lege pe muncitori de mașină, astfel încît să nu se depărteze cumva și să piardă cîteva secunde. Pentru a nu fi stingherit de lupta comuniștilor, el a pornit o așa zisă campanie pentru apolitizarea orașului Zlin și a numit un comitet de întreprindere format din slugi ale sale.

În acest timp, din beneficiile realizate, familia Batta — organizată în societate pe acțiuni și cointeresînd diferiți miniștri, printre care și pe Eduard Beneš — a pornit o largă campanie de construcții. Urișe blocuri diforme, după modelul zgîrie-norilor americani, au răsărit în valea Zlinului. În jurul lor, au fost construite mici case cubice pentru salariați, înghesuite și lipsite de confort. Uzinele se dezvoltau din ce în ce mai mult. Alături de fabrica de încălzăminte, Batta și-a construit uzine de armament și altele

de produse chimice. Sucursalele sale împinză toate capitalele europene.

Cel de al doilea război mondial a găsit familia Batta făcând afaceri alături cu americanii, cit și cu fasciștii. Mare admirator și prieten al lui Göring, Jan Batta, succesorul lui Thomas, a devenit unul din principalii achiziționari de materiale de război, pe piața mondială, pentru armata hitleristă.

Această istorie a Zlinului a durat până în 1944. Cu câteva luni înainte, și anume când trupele sovietice eliberaseră primele teritorii din Slovacia, aviația americană a început bombardarea Zlinului, distrugând în special uzinele de încălțăminte și locuințele. În mai 1944, trupele sovietice, împreună cu trupele române, au eliberat Zlinul. Două monumente — unul închinat ostașilor sovietici,

celălalt închinat ostașilor români — amintesc de luptele purtate atunci. Două monumente, în jurul cărora buchetele de flori nu se vestejesc niciodată...

O nouă istorie

Cu aceasta începe noua istorie a Zlinului, istoria zilelor noastre, când fostul domeniu al familiei Batta a intrat în stăpânirea poporului muncitor, iar orașul a căpătat numele marelui luptător pentru libertatea și fericirea poporului cehoslovac, numele lui Klement Gottwald.

Gottwaldov mai poartă și azi urme ale dominației lui Batta. Uzinele construite pe atunci sunt încă lipsite de cerințele moderne; dar în locul uzinelor bombardate de americani au fost construite în anii din urmă, altele noi, cu săli spațioase și luminoase, cu instalații de protecție a muncii. La Gottwaldov, s-au ridicat de asemenea cartiere întregi de blocuri cu locuințe pentru oamenii muncii. Unul din aceste cartiere, care poartă numele eroului național al poporului cehoslovac, Iulius Fucik, cuprinde mai multe străzi de câte 10—12 blocuri. Iar blocurile sunt construite astfel, încât locatarilor să nu le lipsească nimic.

Când automobilul s-a oprit pe peluza din fața unui șir de blocuri, m-am pomenit înconjurat de un grup de copii ce nu depășeau nici-unul vârsta de șase ani. Dintre ei, un băiețuș blond, rumen la față, purtând pe nasul micuț niște ochelari mari, mi se adresă:

— Eu sunt Frantisek Svoboda. Tu cine ești? Și pe cine cauți?

I-am spus semetului Frantisek ce mă aducea aci.

— Apoi, cu mama trebuie să vorbești negreșit. Auzi?

— Și cu mama mea, adăugă o fetiță roșcovană.

— Nici nu știi să vorbești cu un om străin, interveni Frantisek. Întîi trebuie să te prezinți!

— Eu sunt Jarka... Jarmila Kraica... se corectă fetița, plecându-și rușinată capul.

Pe mama lui Frantisek n-am găsit-o acasă, așa că am vizitat familia lui Jaroslav Kraica, care locuiește într-un apartament de trei camere, baie și bucatărie. El este muncitor la fabrica de încălțăminte „Svit”, iar soția sa, taxatoare pe un troleibuz. Pe fetița lor am avut plăcerea s-o cunoaștem înainte. Fratele ei, care poartă tot numele tatălui său, Jaroslav, are un deosebit simț muzical. El a început să cânte la vioară, dar curînd a părăsit-o, preferînd tuba. În prezent, cîntă din tubă în fanfara tineretului din Gottwaldov.

Printre noile construcții de locuințe, se numără și câteva blocuri uriașe, la fel de comode, prevăzute cu creșe și cămine de zi proprii, precum și cu restaurante, la care toți locatarii pot lua masa cu prețuri reduse.

Minunate construcții, care fac mai frumoasă viața oamenilor de aci, sunt și bazele sportive de iarnă și de vară, printre care se numără bazinele acoperite de înot, una din mindriile orașului.

Produse noi la fabrica „Svit”

S-au schimbat condițiile de viață, laolaltă cu condițiile de muncă. Muncind pentru ei înșiși, cetățenii din Gottwaldov dau patriei din ce în ce mai multe produse.

Numai producția de încălțăminte este în prezent la Gottwaldov cu 40 la sută mai mare decît înainte de război. Frantisek Fuksa, de pildă, aplică tălpi de cauciuc la pantofii de sport. Prin mîna lui trec în fiecare zi șase sute de perechi și în curînd, printr-o mai bună raționalizare a producției, vor trece 680. El a fost inițiatorul lucrului la mai multe mașini, metodă aplicată astăzi în toată uzina de încălțăminte de cauciuc. Fuksa nu este singurul stahanovist inovator din fabrică. Datorită lui și celorlalți, în afară de lupta pentru cantitate, se dă și lupta pentru îndeplinirea sarcinii trasate de partid, de a îmbunătăți calitatea și de a lărgi sortimentele. Astfel, în uzinele de încălțăminte „Svit” a început fabricarea unor noi modele de încălțăminte din ce în ce mai elegante.

În fosta vilă a lui Batta se află acum Casa Pionierilor. Rîsetele copiilor înveselesc atmosfera. Într-una din săli, pioniera Alena Niemeľova, cîntă la pian un menuet de Ceľacovskii; în altă sală, conducătorul cercului de gravură, stahanovistul Petrika, arată pionierei Pavelkova meșteșugul gravatului; într-o cameră specială, pionierii Ruzická și Kubart dau viață unor marionete... Pretutîndeni, viață, muncă și bucurie, în această casă, în care decenii în șir s-au copt doar planuri de exploatare cît mai sălbatecă a omului.

...Casa Pionierilor a fost ultimul loc pe care l-am vizitat la Gottwaldov. Înainte de a pleca, conducătorul casei, Vaclav Androusek, i-a întrebă pe pionieri dacă ar vrea să comunice cîteva cuvinte pionierilor romîni. Mai întîi, n-au știut ce să răspundă. Apoi, Alena Niemeľova a spus că ar dori foarte mult ca pionierii din România să le scrie pionierilor din Gottwaldov. Ca o explozie a rîsunat glasul copiilor: într-adevăr, aceasta era dorința lor.

„Aci nu sunt mine”

La întoarcerea spre centrul orașului, pe peretele unei clădiri am citit o inscripție, care a rămas, dealungul anilor, ca o amintire de preț. Pe acel perete alb, cu vopsea neagră, era scris: „Aci nu sunt mine. Lt. major Bıkov”. Citind aceste cîteva cuvinte, am reconstituit istoria lor: o mică unitate sovietică de avangardă pătrunsese pe această stradă, într-una din zilele lui mai 1945. După ce au izgonit pe fasciști, înainte de a porni mai departe, comandantul și-a înștiințat tovarășii, care veneau din urmă, că pot înainta liniștiți. Aci nu erau mine.

Este o pîrticică din istoria grandioasă a vitejiei ostașilor sovietici care au adus libertatea și pe pămîntul cehoslovac. În fața acestei inscripții lapidare, mi-am amintit că elevii noștri din „Orașul ucenicilor”, de lângă Orașul Stalin, au în grijă lor un mormînt, pe piatra căruiă sunt săpate cuvintele: „Aci odihnește locotenentul major Andrei Banov, mort la datorie în acest loc, la 7 septembrie 1944”.

Anii au trecut. Pe locurile pe unde au luptat Bıkov, sau Banov, două popoare frățești își construiesc o viață nouă și fericită. Și către eroii sovietici, deschizătorii unui drum luminos, popoarele noastre își îndreaptă deopotrivă recunoștința...

1 — Arta plastică este îndrăgită de mulți tineri din Republica Cehoslovacă. În fotografie, gravorul stahanovist Petrika, conducătorul unui cerc de gravură din Gottwaldov, inițind-o pe tinăra Pavelkova în arta gravurii.

2 — Noile blocuri muncitorești construite la Gottwaldov dispun de asemenea frumoase săli de restaurant.

3 — Una din echipele feminine de handbal din Gottwaldov.

UN ÎNAINȚAȘ AL CARICATURII REALISTE

În câteva din sălile Muzeului de Artă al Republicii Populare Române, a fost organizată o expoziție cuprinzând un număr de circa 150 de lucrări ale lui H. Daumier, marele pictor francez progresist din veacul trecut, care poate fi pe drept cuvânt socotit unul dintre cei mai de seamă înaintași ai caricaturii realiste, combative.

Lucrările ce pot fi văzute în această expoziție dovedesc actualitatea vie a operei lui Daumier. Caricaturile create acum un veac sînt valabile și în zilele noastre, pentru că artistul a știut să exprime tocmai acele trăsături tipice care dezvăluie esența unei anumite forțe sociale, respectiv a burgheziei din epoca sa.

Să ne oprim în fața cîtorva caricaturi din această expoziție, pentru a înțelege mai bine actualitatea și valoarea operei lui Daumier.

Iată, de pildă, caricatura intitulată „Ordinea domnește în Jamaica”. John Bull — simbolul care întruchipează spiritul mercantilor al burgheziei engleze — s-a așezat peste un negru prăpădit, pe care îl strivește. Colonialistul englez declară totuși cu seninătate că „ordinea domnește în Jamaica”. Asuprirea, împilarea, ipocrizia colonialiștilor sînt limpede demascate în această caricatură, prin care Daumier ia poziție împotriva înrobitorilor popoarelor.

În această caricatură, autorul a dezvăluit o trăsătură tipică a capitalismului și de aceea lucrarea sa a rămas valabilă și după trecerea unui veac.

Problema subjugării țărilor înapoiate de către marile state capitaliste, sub masca „ajutorării” lor, e foarte actuală în vremea noastră. Daumier o trata încă de acum o sută de ani și arăta ce se ascunde de fapt în spatele ei, ce poate însemna „ajutorul” pe care un stat capitalist îl oferă unei țări mai slabe. Să ne oprim câteva clipe în fața caricaturii intitulată: „Felul delicat al englezilor de a cere unui popor prieten plata unei datorii”, pe care o vedem în expoziția dela Muzeul de Artă al R.P.R. Un amiral englez amenință cu pistolul cîteva greci înspăimîntați, silindu-i să-i plătească datoriile. În cealaltă mîină el ține foaia cu socoteli. Titlul caricaturii se află tocmai în această socoteală. Pentru un milion luat cu împrumut, datornicul trebuie să plătească patru milioane. Dobînda e mică, dar „cheltuielile neprevăzute”, „cheltuielile pentru cumpărarea pistoalelor” cu care creditorul îl silește pe datornic să plătească, sînt mari. Și pînă la urmă se mai greșește la adunare cu o bagatelă de vreo două milioane. Dar socoteala nu se discută, ci se achită, căci amiralul cu pistolul în mîină nu glumește; neavînd încotro, țara „prietene” plătește împătrit „ajutorul” primit.

Problema caracterului așa zis democrat al parlamentului burghez e actuală și în zilele noastre, mai ales în urma reformelor anticonstituționale din diferite țări capitaliste. Daumier înfățișează într-o caricatură celebră adevărata față a acelor care se pretînd

reprezentanții poporului. Puhavi, lacomi, deputații prezențați de Daumier pe băncile parlamentului constituie o adevărată tipologie umană, variată în nuanțe, dar unitară prin aceeași trăsătură generală care o definește, și anume urmărirea intereselor de clasă și totala nesocotire a adevăratei interese ale poporului.

Cine a fost acest artist care a demascat cu atîta curaj și măiestrie viciile orînduirii burgheze?

Honoré Daumier s-a născut la Marsilia, la 26 februarie 1808. Tatăl său, muncitor sticlă, avea o pronunțată înclinație pentru poezie, ceea ce l-a făcut să părăsească Marsilia și să se stabilească în Paris, marele centru cultural spre care-l atrăgea dragostea sa de literatură. Sărăcia nu l-a cruțat însă aici, nici pe el, nici pe ai săi: familia Daumier a avut de îndurat foamea și mizeria. Tânărul Honoré Daumier s-a văzut nevoit să muncească la o vîrstă cînd alți copii se mai jucau. A început prin a fi curier la un portarel, apoi a intrat practicant la o librărie. Cum ar fi putut să se împace însă cu aceste slujbe cînd visul său era să deseneze? Stăruitor, înzestrat cu o voință de neînfînt, Daumier își va împlini acest vis, în ciuda tuturor stăvililor și greutăților ce i-au stat în cale.

După ce a învățat cîțva timp meșteșugul artei cu un pictor mediocru, a prins tehnica litografiei dela un coleg și a început să-și cîștige singur existența, ilustrînd cîteva romane populare sau strecurînd unele desene într-un mic ziar pe care nu-l citea aproape nimeni. Dealungul întregii sale vieți, Daumier a trebuit să înfrunte lipsurile și nevoile. Chiar cînd ajunsesă să se bucure de o faină deosebită, nu obținea mai mult de 50 de franci pentru o caricatură și izbutea cu greu să-și acopere cheltuielile zilnice. În anii bătrîneții cînd, nemaiputînd lucra—deoarece își pierduse vederea — se retrăsese la țară, era cît pe ce să fie aruncat pe drumuri pentru că nu fusese în stare să-și plătească chiria.

Cînd a murit — la 11 februarie 1879 — în vîrstă de 71 de ani, a trebuit să fie înmormîntat pe socoteala statului. Ziarele burgheze de pe vremea aceea au protestat scriind că a plăti cheltuielile pentru înmormîntarea lui Daumier ar însemna „un scandal nemaipomenit” și „o adevărată delapidare a banilor statului”. Aceste cheltuieli s-au ridicat la modesta sumă de 12 franci, reprezentînd plata celor patru oameni care i-au purtat cosciugul pînă la cimitirul din sat.

Dece l-a urmărit cu atîta ură neîmpăcată, pînă și după moarte, marea burghezio franceză? Pentru că Daumier i-a smuls de pe față cu mult curaj vîlul fătărniceii, i-a demascat viciile, a luptat împotriva exploatării, a sprijinit cu neclintită tărie năzuințele oamenilor muncii care își revendicau dreptul la viață.

H. Daumier: „Strada Transnonain Nr. 12, la 16 aprilie 1834”.

În caricaturile sale Daumier a prezentat, ca și admiratorul său, romancierul Balzac, o adevărată „Comedie umană”, analizînd moravurile epocii sale, cu un spirit critic necruțător.

Daumier a luat totodată parte activă la marile evenimente ale epocii sale, avînd o atitudine democratică, de cetățean conștient. El a atacat cu vehemență regimul de jaf și împilare al regelui Ludovic Filip, exponent al mării burghezii financiare, a apărut revoluția burghezio-democratică din 1848, s-a ridicat împotriva lui Napoleon al III-lea care a înăbușit-o, a fost un sprijinitor dîrș și neînfîricat al Comunei din Paris.

Daumier a devenit celebru printr-un desen intitulat „Gargantua”, publicat în numărul din 15 decembrie 1831 al revistei „Caricatura”. Regele Ludovic Filip e înfățișat sub chipul uriașului Gargantua, eroul vestitului roman al lui Rabelais. Miniștrii, deputații, sfetnicii, reprezentanții mării burghezii financiare, profesorii ai regimului, îi toarnă acestuia pe gură saci de aur, primind în schimb o avalanșă de decorații, brevete, concesiuni, bastoane de mareșal și portofolii ministeriale. Caricatura aceasta dezvăluia corupția unui regim caracterizat prin lîngșuirea celor mari, prin scoaterea la mezat a funcțiunilor publice, prin asuprirea cruntă a poporului. Pentru această caricatură, Daumier a fost condamnat la șase luni închisoare și trei sute de franci amendă.

Prigoana autorităților nu l-a clintit însă pe Daumier de pe poziția sa democratică, nu l-a făcut să șovăie în acțiunea de demascare a burgheziei.

Celebrul desen intitulat „Strada Transnonain Nr. 12, la 16 aprilie 1834” e o strălucită dovadă în această privință. În urma răscoalei muncitorilor din Lyon, izbucniseră turburări și la Paris. Poliția și armata le înăbușiseră cu o cruzime înflorătoare. În imobilul din strada Transnonain Nr. 12, ca și în alte zeci de case din Parisul acelor zile, toți locuitorii — bărbați, femei, bătrîni și copii — fuseseră măcelăriți. Daumier s-a simțit dator să infiereze această crimă și să-i răzbune pe

H. Daumier: „Ordinea domnește în Jamaica”

cei căzuți, realizînd o operă care a zguduit puternic conștiința oamenilor cinstiți.

În primul plan, lîngă patul răvășit, zace cadavrul unui muncitor sub care e strivit un copilăș. Alături, într-o băltoacă de sînge, se vede capul unui bătrîn. În fund e cadavrul unei femei. Călăii au plecat, lăsînd în urma lor tragica imagine a furiei oarbe, dezlănțuite, ucigătoare. Totul e adevărat în această operă atît de mișcătoare, atît de elocventă. Și astfel, protestul lui Daumier împotriva cruntei represiuni a căpătat o forță uriașă, a stigmatizat pentru totdeauna ororile săvîrșite de organele represive ale statului burghez.

S-a strîns o mulțime de oameni în fața galeriei Vero-Dodat și a magazinului Aubert unde se găsea această litografie. Și dragostea pentru acest admirabil artist care abia împlinise douăzeci și șase de ani, a pătruns adînc în conștiința maselor muncitoare.

Daumier a fost și un mare pictor. Lucrările sale „Emigranții”, „Don Quijote”, „Spălătorsele”, „Călătorii de clasa III-a” dovedesc tematica precumpănitor socială a operei sale și excepționalele sale însușiri de pictor. De altfel, chiar desenele lui Daumier sînt picturale, prin așila îmbinare a petelor de lumină și întuneric, prin strălucirea suprafețelor negre care sugerează deseori culoarea.

Daumier reprezintă o figură exemplară de pictor realist, de luptător conștient pentru drepturile și libertatea celor exploatați, de artist care a știut să-și pună arta în slujba poporului.

I. JIANU

Cu „domnișoara” la Dornisoara

Mic ghid pentru cei ce călătoresc pe unele linii secundare

Dragă călătorule,

Aflându-mă prin minunata regiune a Dornei, am aflat și țin să-ți împărtășesc și dimitale cele de mai jos:

Acum 600 de ani, Dragoș-Vodă, venind din Maramureș pentru a descăleca în Țara Moldovei, negăsind pe aici nici autobuze, nici cale ferată, nici măcar șosele, ci numai niște strâmte poteci de munte, a hotărât să dăruiască ținutului o cale ferată și un tren. De atunci, zice-se, ființează „Domnișoara”...

Se pare că legenda ar avea un oarecare temel: vârsta matusalemică a trenului. Pentru că să fim bine lămurii: împotriva tuturor așezărilor numelui său și a obiceiurilor când de mele, când de rac, — „Domnișoara” este totuși un tren. Un tren veritabil, dar bătrîn și modest, așa cum modesti sînt toți bătrînii ce au trecut de vârsta cînd își mai pot permite să străbată kilometri pe timp de ninsoare sau zloată.

Cu toată vârsta sa înaintată, „Domnișoara” nu prea stă pe acasă, ci mereu umblă. Umblă, cu o viteză amei-

dorii munților și a farmecului inspumatei Dorna...

Or fi mecanicii și șefii de tren de pe „Domnișoara” alți de subjugăți de minunățiile naturii — sau statul pe loc se datorează capriciilor ce-au atras trenului porecla domnișoară? Pentru că, într-adevăr, „Domnișoara” e capricioasă: vine cînd vrea, pornește cînd poștește, ajunge cînd dorește, cu un dispreț total față de romanul științifico-fantastic apărut în editura Ministerului Căilor Ferate sub titlul „Mersul trenurilor”! Desigur că și fantezia personalului de tren își are rolul ei; nu încape însă îndoială că Serviciul de exploatare feroviară din Țicanii și Regulatorul de circulație din Cîmpulung sînt mai ales acele ce răspund de cultivarea capriciilor „Domnișoarei”.

Pe lângă capricii, „Domnișoara” are și multe defecte: în primul rînd, e rece, atît de rece, că gheața de pe geamuri nu i se mai topește din noembrie pînă în aprilie; în al doilea rînd, e o domnișoară care nu-și îngrijește tenul, ceace face ca pereții vagoanelor ei să se mențină sub o vopsea antedeluviană

lătorii ei obișnuite își vor putea da o seamă de amănunte asupra obiceiurilor și chiar a structurii intime a „Domnișoarei”: Injectorul locomotivei e defect, cazanul pierde apa, țeava prin care se trimite, de la locomotivă, abur pentru caloriferul vagoanelor — „pipa”, cum i se spune — nu poate fi cuplată la vagoane pentru că e de altă dimensiune, etc. (Localnicii povestesc că odată s-a izbulit cuplarea, dar că instalația de încălzire nevoind să facă notă stridentă în acest tren-minune, a transformat compartimentele în cabine de baie de aburi. Și cum oricine preferă aburul la baie, e lesne de înțeles că

s-a renunțat la asemenea experiențe...)

Ceeace nu se știe niciodată despre „Domnișoara” este cînd vine și cînd ajunge — deși în medie s-a calculat că în circa 7 ore izbuteste să sosească, (cu o țeală de holid!), la capătul distanței pe care un pieton nu prea exersat la mers ar străbate-o cam tot în atîta timp...

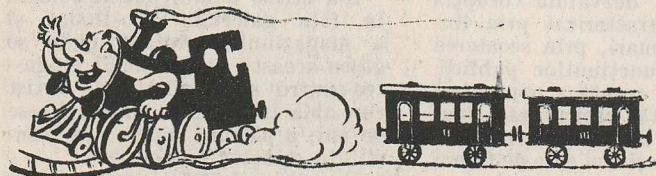
Și acum, iubite călător, dacă ai aflat toate acestea și te pregătești să călătorești cu „Domnișoara”, nu te înarma numai cu răbdare și tutun; ia-ți cu tine tot ce ți-ar fi necesar pentru o expediție de lungă durată. Nu uita, dacă-l iei în voiaj și pe băiețușul tău, să-i pregă-

tești și un aparat de bărbierit; la capătul călătoriei va avea poate nevoie de el... Și nu neglija nici să te aprovizionezi cu o cantitate masivă de hîrtie și plicuri; în fiecare haltă de pe parcurs vei avea timp berechet să adresezi cîte o lungă scrisoare de felicitare pe adresa:

- 1) Regulatorului de circulație din Cîmpulung;
- 2) Serviciului de exploatare feroviară din Țicanii;
- 3) Direcției regionale C.F.R. Iași;
- 4) Ministerului Căilor Ferate.

Drum bun!

V. SAVIN

toare și răsuflet de bătrîn astmatic, în sus și-n jos pe linia Vatra-Dornei — Dornisoara, ducînd și aducînd de la lucru muncitorii forestieri, transportîndu-le corespondența și cele necesare aprovizionării, trăgînd (sau, mai bine zis, împiedicîndu-le venirea la vale în virtutea forțelor gravitației) vagoanele încărcate cu buștenii tăiați la Dornisoara.

Încăpățînarea „Domnișoarei” de a trăi peste veacuri și, mai ales, de a circula se explică, desigur, prin dragostea față de tradiție a tovarășilor de la Direcția Regională C.F.R.-Iași...

Că „Domnișoara” circulă, este de fapt un fel de a zice: pentru că, în realitate, ea mai mult stă decît merge. Căci, dacă e greu pînă se pornește, de oprit însă, ea se oprește ușor... Pasămite, „Domnișoara” noastră e foarte sensibilă la frumusețile naturii. Și, cum regiunea este deosebit de frumoasă, nu e de mirare că în fiecare dintre cele opt stații dintre Vatra-Dornei — Dornisoara, bachiari și între stații, „Domnișoara” se oprește și stă... și stă... căzută în extaz în fața splen-

doșcovită; în al treilea rînd, se bălăbănește cînd merge, în așa hal, încît pe băncile ei șchioape nu poți sta decît cu o permanentă încordare a simțului echilibrului; în al patrulea rînd, e uitucă, alît de uitucă, încît uneori uită pînă și să bea apă, fiind nevoită să-și întreprindă drumurile (cum s-a întimplat, în secolul nostru, în ziua de 12 ianuarie 1954 cînd, plecînd de la Vatra-Dornei la Dornisoara, s-a oprit în stația Floreni — după cîtiva kilometri de mers! — și-a lăsat vagoanele la voia întimplării și s-a întors la stația-mumă spre a se adăpa)...

Am fi însă ingrați dacă am susține că „Domnișoara” are numai defecte. Ea are și calități. În ciuda perseverenței cu care se menține în circulație (împotriva tuturor regulilor tehnicii și tehnologiei!) „Domnișoara” este un personaj foarte popular. E atît de bine cunoscută prin partea locului, încît niciodată n-ai să afli vreun localnic așteptînd-o pe peron la ora fixată în mersul trenurilor, ci totdeauna cu 3-4 ore mai tîrziu; în schimb, odată aflați în tren, toți că-

SOLIPSIȘTII*)

Fabulă de Teodor PÎCĂ

Un dovleac pleșur de gînduri,
sămîntos pînă-n străfunduri,
fainuța pe îndelete
cu-n vecin, cu-n castravete,
sub umbrar de frunză crudă,
nimeni taina să le-audă.

„Încotro s-o îndreptînd
vremea-n zbor de-a berbeleacul.
La ce bun? Și pînă cînd?”
Șopotea uimit dovleacul.

„Ba mă-nîreb cu osebire
rumegînd în sinea mea:
oare nu-i doar nălucire?
vremea însăși, fi-va ea?”
„Lumea-nreagă mă trudit
și-o răstălmăcil cu sete;
Adevăruri mii și mii
cercețat-am, castravete”.

„Dar, scurmînd a vieții vatră,
am aflat deșertăciuni:
lumea, cea de foc și platră,
e scornire de nebuni”.
„Ce, nu vezi? Cînd dorm eu parcă
cerul se topește-n faină;
cînd mă scol, din nou-și-ncarcă
în spinare-a vieții haină”.
„Soarele, să cred tîm vine,
cînd cu raza-i mă cuprinde,
că sunt eu, văzui de mine,
în cereștile oglinde”.

„Cîrîpit de păsărele,
adiere parfumată,
au nu-s rod al minții mele

de fătură minunată?”
„Chiar și tu, modest vecine,
poate ești, să zic așa,
plămuirea-mi (pentru mine
și singurătatea mea)”.

„Nu, nepoate, n-avem știre
și nici cred că vom afla
dacă în întreaga fire
o mai fi sau nu ceva”...

Și ideea-împărătească
îi plăcu vecinului,
cînd porni să se-ndoașcă
chiar de existența lui.
Dar cînd vru, ca-n alte dăți,
încîntarea să și-o spună,
umbra se făcu bucăți,
căci prin vrej pătrunse-o mină.

— „S-au răscopit! Ce-i tot întorci?”
zise-un glas din bățătură.
— „Cel mai mare-i bun la porci,
iar cel mic — la saramură!”

Dintre vrejuri i-a desprins
el, lon... Ce soartă tristă!
Însă cred că s-au convins,
că, oricum..., lon există.

*) SOLIPSIȘM — Idealism subiectiv, antiștiințific, concepție filozofică reacționară care susține că nu există decît eul și conștiința eului, lucrurile, fenomenele și obiectele lumii reale fiind doar o creație a spiritului.

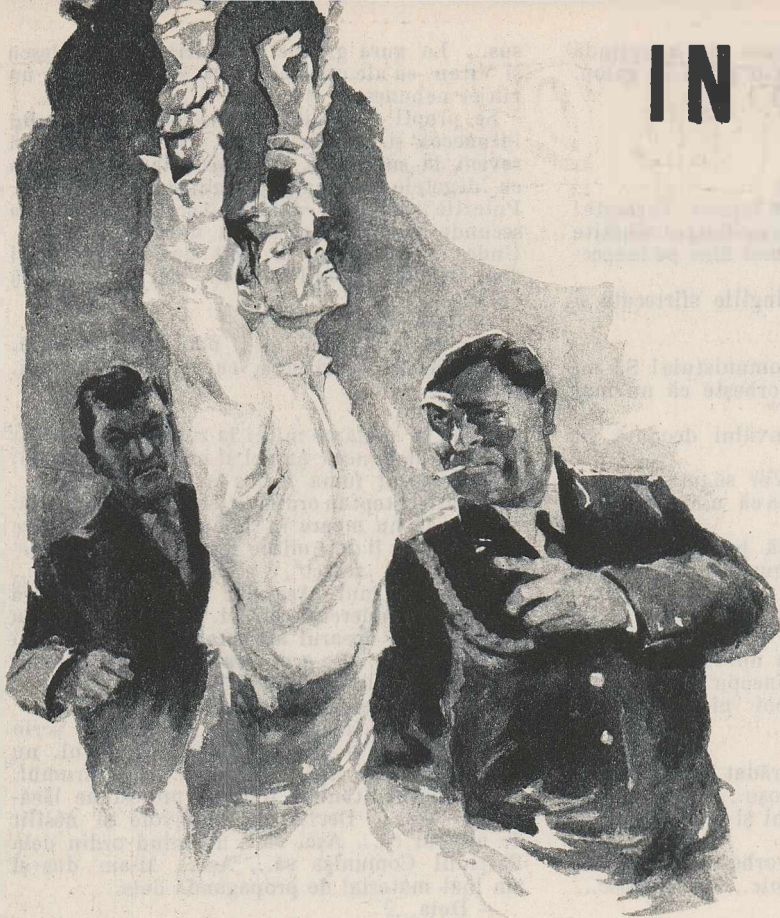

IN NOAPTEA ACEEA...

- schița -

de Maria ARSENE

Ilustrații de N. KONI

Fațada clădirii Siguranței o stearsă și comună ca oricare obraz dintr-o mie, întilnit pe stradă.

Scările îi sînt de marmoră roză, brăzdată de vinișoare albastre. Cîte o vergea rotundă de alamă prinde de fiere treaptă vâlul fumuriu al covorului urias de lînă, care coboară din capul scării pînă la intrarea principală.

Pereții groși și fără rezonanță sînt măscuți cu straturi groase de ulei în tonuri potolite, iar deoparte și de cealaltă a ferestrei înalte din hol, Antonescu și Mihai te privesc ponciș din ramele aurite.

Camerele sînt înzestrate cu birouri masive de stejar, fotolii largi de piele, biblioteci cu pretinse preocupări de știință și artă, telefoane și butoane. Multe și felurite butoane, așezate cu fereală în tocurele ușilor, în ramele meselor, în picioarele lămpilor de pe birouri.

Domnii inspectorii, domnii subinspectorii, comisarii, detectivii, agenții, gardionii și paznicii din această onorabilă instituție de Stat pentru smulsul părului din cap, pentru frîntul oaselor și lichidarea comuniștilor, par persoane cumsecade. Iscălesc ștatele de salarii cu conștiinciozitate, fac note grase de cheltuieli, iar seara, acasă, își îmbrățișează nevasta și-și sărută pe frunte copiii...

Privit de pe trotuarul de peste drum, lăcașul Siguranței seamănă cu o pașnică clădire în care doar chirași, comozii, burtoși și tabietgi, ies și vin la ore nepotrivite.

Incolo...

Dar pivnița de la subsol e mucedă și întunecoasă. O scăriță îngustă cu trepte știrbe te prăvale înăuntru.

Coborîrea de la parterul aflat la zece metri înălțime, pe scara în spirală și fără balustradă, se face pe burtă, ca și la înnot, sau ca la săniuș, pe spinare.

Pereții pivniței mustesc, prin porți deschise, igrasia strînsă în zeci de ani. O sudoare neagră și grasă care se prelinge ca rîmele în șuvițe lungi și viscoase.

Însă dușumeaua rece de ciment o simți, prezentă, cum îți strecoară — saltea de gheață — mii de cuțite, în trupul înfierbîntat de bătaii, de foame și nesomn.

Tavanul nu-i înalt. Se pot vedea bine două frîngii care atîrnă. La capete, frîngiile au cîte un cerc de fier, cu catarămii din piele și încuietori cu arc.

Lumina puternică a becului de 500 wați învâlăie într-o vâpaie orbitoare masa cu cîrlinge din mijlocul încăperii.

— Vorbește!

Stănișel întoarse capul spre ușă, ferindu-și ochii de lumină, și iarăși nu răspunde.

— Vorbește, n-auzi?

— Nu știu nimic...

Pumnul comisarului îl lovi ca un baros în frunte.

Stănișel se clatină amețit. O perdea roșie i se așează înaintea.

— Vorbește!

— Nu știu...

O ploaie de pumni și palme se abătă puhoi.

Căzu întîi în genunchi, apoi, atins de vârful pantofului în șale, alunecă într-o rină.

— Vorbește, maica ta de țîlhar. Bolșevicule!

— Nu...

Inspectorul Vasilescu se apropie cu țigara aprinsă între degete. Trase un fum, și-l zvîrlă în fața celui leșinat.

Stănișel rămase nemîșcat.

— Furtunul. Vitane!

Comisarul Vitan îl apucă pe Stănișel de-un picior și începu să-l tragă. Doi agenți săriră să-i dea ajutor.

— Sus!

— Sus cu el!

— Prindeți-i mîinile și picioarele în cîrlinge să nu se scuture... Așa! Mai strîns! Mai strîns! Acum...!

Cu mîinile strînse în nodurile curelelor și picioarele la un sfert de metru de dușumea, Stănișel atîrna ca un miel în cinghelul măcerarului.

Șuvoiul de apă îi plesni obrazii.

Pielea de pe față i se erapă și sîngeră din belșug. Stănișel se zbătea cercînd să-și ferească capul.

— Vorbește! Cine ți-a dat manifestele?

— Nu... știu... nimic...

— Cîți ați fost la manifestația dela Obor?

— Nu știu...

— Nu vrei? Bineee! Vitane! Presiune mai mare!

Furtunul de cauciuc învelit în sîrmă împroșca acum un sul de apă, tare ca oțelul...

— Ahh!... O...! Opriți...!

Vasilescu ridică mîna.

— Ai prins glas, pușorule? Oprește, Vitane! Robinetul se-nchise. Furtunul mai ieni odată, apoi își stîns furia.

Lumina din tavan clipi ca o geană speriată. Inspectorul privi lung la Stănișel, care nu mai mișcă. Apoi întrebă pe comisar.

— A leșinat?

— Nu cred, dom-inspector. Vedem noi acum.

— Stai puțin. Lasă-mă întîi pe mine.

Vasilescu apropie încet țigara aprinsă și o lipi de bărbia celui leșinat.

Arsura îl trezi pe Stănișel.

— Ahh!

Agenții izbucniră în rîs.

— Trăiește! Are să spună și cîte stele erau pe cer cînd l-a fâtat mă-sa...

Interogatoriul continuă:

— Vorbește!

— Nu cunosc...

— Îți dau cinci minute. Dacă nu te hotărâști să răspunzi, începem din nou.

— Nu știu...

— Vrei o țigară?

— Nu...

Inspectorul Vasilescu se căzni să-și frăgezească vocea. Dar glasul lui tot zgîria.

— Nu fii prost. Mărturisește și scapi. E de prisos să încerci să rezisti. Pînă la urmă tot te îmbîlînzim. Avem mijloace destule. O să trebuie să-i declari... Pe toți.

— ...

— Și te alegi și cu bătaia... De pomană. Nu-i păcat? Ești încă tînăr. Ai copii. De ce să-i lași orfani?

— ...

— Hai, gîndește-te! Și nu te mai canonim. Cine ți-a dat manifestele pe care le-ai împărțit la Obor? Unde stă cel de la care le-ai primit? Unde s-au tipărit? Spune tot, tot ce știi și scapi.

— ...

— Îți dau cinci minute. Sînt... Cît e ceasul, Arghire? Cum, măi, agent fără ceas? Sau ți l-ai băut? Vezi că mi-am pus brățara în buzunarul paltonului. Ai grijă să nu se spargă geamul! Acolo, acolo! Fără zece? Bine. Punc-l la loc. Zece fără zece. Am înfîrziat. Atunci la zece fără cinci, domnule Stănișel... Vitane, dezleagă-l la cîrlinge!

Căzu ca un sac cu pietre pe dușumeaua udă.

Zece fără zece...

Stănișel are o baniță de plumb în loc de creier. Oasele îi sînt frînte. Durerea îl mușcă de pretutindeni. Din tălpile picioarelor bătute de lumina aprinsă, din genunchii umflați ce l-au fost loviți cu vergeaua de fier, din pieptul strîvit de bocancii agenților călăi ai Siguranței. Își îndoi piciorul stîng.

— Auu!

... Parcă mi l-au retezat cu sabia țîlhariei. Și nu-s mulțumiți cu atîta schingiuire. Mai vor...

Zece fără nouă...

... Cîți au fost în acțiunea dela Obor? Doi... Trei... Cinci... Zece...! Nu! Nu vreau și nu trebuie să-mi aduc aminte...

... Inspectorul Vasilescu are mîini albe și grăsuțe de cucoană. Adineauri și-a stîns țigara de bărbia mea... A vrut să mi-o înfigă în ochi... Bestia!

... Cinci am fost în prima grupă... Anton... Anton... Zaharia? Nu, Zaharia... Pe Zaharia l-am găsit la Jilava... Mihai și Niculae... Lupii nu-s siguri dacă Niculae și Cristea au luat parte la manifestație... Niculae și Mihai n-au recunoscut...

— Ah, capul, cum mă doare de rău!

Zece fără opt...

... Ce vrea Vasilescu? Ce vrea comisarul Vitan? Ce vor toți ăștia? Nu știu nimic! Ce să le spun? De o lună stăm arestați. De o lună sîntem ruși de casă... De oameni. De partid... Ce vrea Vasilescu? Dacă i-aș da un nume străin? O adresă falsă?

... Am să-i spun că am primit manifestele de la unul Ionescu... De la Stamatiu... De la... De la... Mi-a zdrobit spîncea, Vitan... Ce să spun?... Partidul... Tovarășul Dumitrașcu, legătura mea, unde-i? Tovarășul Dumitrașcu mi-a dat pachetul... Nu spun nimic... Mi s-a rupt limba în gură... Ce să fac? Cum să scap?...

— Offf, picioarele care mă ard!

Zece fără șapte...

... Neamtu e un țîlhar... Plutonierul major Neamtu de la închisoarea Jilava mi-a spus că... Majorul Neamtu mi-a zis că mă cheamă la tribunal... Dar el știa, cînele că voi fi adus la Siguranță... Ce fac băieții care au rămas în celule? Ei mă cred la tribunal... Mă așteaptă... Și soarele ăsta care arde în capul meu... Dacă ar veni noaptea, s-ar mai răcori puțin... În apă e rece...

... Apa zgîrie și smulge bucăți de carne vie... Vasilescu... Ce vrea cînele? Antonescu bestia, are să plătească... Ce să caut la Obor?

Zece fără șase...

... Cît e de greu să te întoreci pe o parte... Dacă am să scap... Dacă o să reușesc să-mi fur zilele din ghearele ăstora... Cînd am să fiu liber... Toată noaptea... N-am să dorm... Am să mă întorc mereu pe-o parte și pe cealaltă fără să mă doară... Și ziua am să umblu kilometri... Pe tălpi... Cu tălpi sănătoase...

... Niculae m-așteaptă acasă... Nu... În celula nouăsprezece... Cu Niculae... Imi vîjii iarăși capul... Ce spunea Vitan? Zece, fără... Zece fără... Celula nouăsprezece...? Parcă mi se încălcește mintea...

... Dece mă ține legat cu fața la soare? Nu e soare. Este un bec... Afurisit bec... Arde ca un grătar..."

— Hei! Stinge... Stinge beecul!

... Cine sunt ăștia dela căpățiul meu? Dece ride Vasilescu? Pe Vitan nu-l doare capul... Nu-l doare încă..."

"S-a stins becul... Parcă e mai bine... și gândurile mi se limpezesc... Vor iar să mă chinuie...? Dece au stins lumina? Unde sunt...? Au plecat? Nu cumva...?"

Stănișel își adună încet și cu greu puterile și reuși să-și întoarcă spinarea. Jungiuri ascuțite îl străbăteau, scuturându-i trupul zdrobit de bătaie.

Își mușcă buzele să nu urle de durere. Și deodată, îndoiala cumplită îl cuprinsese.

... Dacă am spus ceva...? Desigur că am spus de vreme ce călăii m-au lăsat în pace... Ce-am făcut? Am trădat! Cum de am putut face asta? Nu m-am putut opri... Ce-am spus? Dumitrașcu...?"

... În clipa aceea călăii aloează cu mașina... Cu motocicletele... Acasă la Dumitrașcu... Au să-l prindă ca din oală... Cu material cu tot... Și odată cu el vor cădea și alții... Alții... Un lanț întreg... Și Niculae... Și Cristea... Ei stau în celulă și nu știu ce-i așteaptă... Am vorbit...? Am vorbit...?"

Și pe măsură ce teama și ciuda greșelii făcute îl pătrundeau mai cu putere, gândurile prindeau să i se limpezească tot mai mult.

... Sunt un trădător... Așa-i adevărul... Un ticălos... Un slăbănog care nu a putut rezista torturii și a vorbit... Deaceea Vasilescu nu mai mă schingieue... Are altă treabă acum... Să-l prindă pe Dumitrașcu... Poate că l-a și arestat... Apoi are să-și trimită copiii și la mine acasă. Are să-mi bată nevasta... O să-mi sperie copiii... Și Lenuța care-i atât de bolnavă..."

Zece fără cinci...

Glasul inspectorului vine parcă de departe. — Gata! Domnule Stănișel au trecut cele cinci minute.

— Cum?

Vasilescu îl zguduie de piept.

— Ei, îmi pare bine că ai deschis melița. Dă-i drumul! Repede! Că mai am și eu casă, familie...

Stănișel făcu un efort disperat și se ridică

în capul oaselor. Singele prinse să i se aprindă și mai mult în vine. Inima o porni la galop. Șopti înc-o dată:

— Cum?

Inspectorul se enervă.

— Ce tot întrebi?

— Trebuie să... vorbesc...?

— Auziți ce -ntreabă: Bine înțeles. Vorbește!

Stănișel a deschis pleoapele umflate și vinețite de pumni, ca să-l privească mai bine pe inspector.

Morfoli cuvintele între gingiile sfirtecate și dinții spârți.

— Nu... știu... ni-mic...

— Mă bolșevicule! Măi comunistule! Să nu mă iei peste picior că... Vorbește că nu mai ieși viu de aici...

Pe Stănișel bucuria îl învălui deodată cu aripa ei caldă...

... Vor să mă bată... Vor să mă bată!... Atunci...? Atunci... Înseamnă că n-am vorbit... N-am trădat..."

Își linse cu limba uscată buzele plesnite. Respiră adânc. Și-i strigă răgușit:

— Bate-mă!

— Ce? Ca spui, ocnașulo?

— Bate-mă!

— Stai atunci, că-ți dăm noi!

Și răpăiala lovirilor începu cu sete și metodă... Întii capul, apoi pieptul, după aceea pîntecele și picioarele...

— Bate-mă...!

... N-am vorbit...! N-am trădat...!"

— Măicuța ta de bandit roșu... Ia uitați-vă la el. Noi îl ucidem în pumni și el zîmbește...

— Bate-mă!

... N-am vorbit... Nu vorbesc... Poate să mă și omoare... Nu spun nimic... Nu vorbesc... N-am trădat..."

— Asta-i culmea!

— Bate-mă!

... Dumitrașcu e liber... Partidul lucrează mai departe cu el... Dumitrașcu... Partidul... Copiii, copilașii mei..."

— Ba... te...

— Lasă-l c-a înnebunit. Arghire! Nu mai e nimic de scos dela asta.

— L-am luat poate prea repede, dom-inspector.

— Mai știi...?

Stănișel alunecă cu o viteză înfricoșătoare într-o groapă, într-un puț fără fund... Privi

sus... La gura groapei chipurile lui Vasilescu și Vitan, ca ale unor pitici, se strîmbau într-un rînjit nebunesc...

Se propti cu picioarele în pereții tunelului întunecos și fără de sîrșit. Își făcu vînt și reveni la suprafață... Alunecă iar... Se agăță cu degetele de marginea ghizdurilor groapei. Puterile îi slăbesc... O mină îi scapă... În câteva secunde va cădea și se va duce de-a dura... Unde...? Nu știe... E sleit dar, înainte să-și dea, istovit, drumul la fund, mai strigă odată călăilor:

— Bate-mă!

Dar niciun sunet nu-i mai ieșe din gură. Doar buzele îi prinseră, ca o adiere ușoară, șoapta.

Vitan se spală pe mîini la robinet. Era pătat de sînge pe mîneca haincii și pe pieptii cămașii. Inspectorul fuma furios a opta țigară.

Agentii așteptau ordinele, smirnuiți lingă ușa.

— Dacă nu moare în noaptea asta — spuse Vasilescu — îi dați mîine dimineață rația reglementară de „secret”, poi miine pauză și... Adică azi e luni. Așa, dar marți pauză fără mîncare și miercuri la fel. Joi îl duceți la Văcărești cu dosarul anchetei și declarația lui de astă seară... De-acolo va lua iarăși drumul Jilavei și al Tribunalului Militar.

— Am înțeles, dom-inspector.

— Și acum treci, Vitane, la masă și scrie declarația. Ia o hîrtie dublă... Cu tocul, nu cu creionul... Așa. Incepem. Dă-i drumul. Subsemnatul Stănișel Ion, de profesiune lăcătuș... Așa... Declar de bunăvoie și nesilit de nimeni că... Așa, că... Primind ordin dela Partidul Comunist să... Așa... M-am dus și am luat material de propagandă dela...

— Dela...?

— Nu... Șterge cuvîntul, dela... Pune numai. Am luat material de propagandă comunistă...

— Comunistă...

— Pe care l-am împărțit în manifestația dela

Obor.

— Obor...

— Cu scopul de a răsturna prin violență

regimul și...

— Și?

— Ce să puncul, Vitane?

— Păi...

— Stai nițeluș. Nu te grăbi. Aci e aci.

— Da. Aci e aci.

— Ei, ce zici?

— De... Să tragem că a vrut să-l omoare pe

general.

— Nu. Nu merge...

— Atunci?

— Stai! Am găsit. Scrie așa... Unde am rămas?

— Cu scopul de a răsturna prin violență regimul și... Așa... A instaura comunismul. Înțelegi?

— Păi, asta am cam pus-o la toți.

Vasilescu se supără.

— Și ce-i dacă am pus? Nu-i adevărat? Treci acolo cum îți spusei. Și mai departe...

— Dar semnătura?

— Asta-i bună! Tot eu vrei să v-o rezolv? Pune-i tocul în mîină și trage tu cu degetele, peste mîna lui, semnătura...

— Am înțeles.

— Așa, măi, ce naiba, ești comisar vechi! Și joi îl trimițeti cu actele făcute la Văcărești... Să isprăvim odată cu Oborul că altminteri nici pînă la anul nu le mai facem proces bandiților. N-ai văzut ce încăpăținat e ista? Moare bolșevicul cu dinții strînși și nu scoate un cuvînt. He-he-he! Cu d-alde ăștia o să mai avem mult de furcă. Greu să le venim de hac...

— Sunt puțin, dom-inspector.

— Puțini dar dirji.

— Asta așa-i.

— Da, da, măi Vitane, puțini la număr dar sunt mulți cu ei... Alături de ei... Tu nu simți nimic?

— Ce să simt, dom-inspector?

— Așa... Cum să-ți explic...? Ca un val năpraznic care vine mugind peste noi... Brrr! Hai, să lăsăm gândurile negre... Ia spune-mi, noi nu bem nimic, Vitane, că am făcut cum s-ar spune, o treabă bună...

*

În noaptea aceea, fațada clădirii Siguranței era ștearsă și comună ca oricare obraz dintr-o mie, întîlnit pe stradă...

Un nou proiect de locuințe muncitorești este gata. Arhitecții (în fotografie dela stînga la dreapta) Eugen Cosmatu, Dan Slavici și Noldi Marcus dela Institutul „Proiect-București” revăd ultimele calcule.

B.B. nr. 1 Centrală
Mag. oraș
Harcov, Deva

Moda

1. Pardesiu la două rânduri cu mâneci chimono. Cordonul, care e prins cu nasturi, se poate desface.

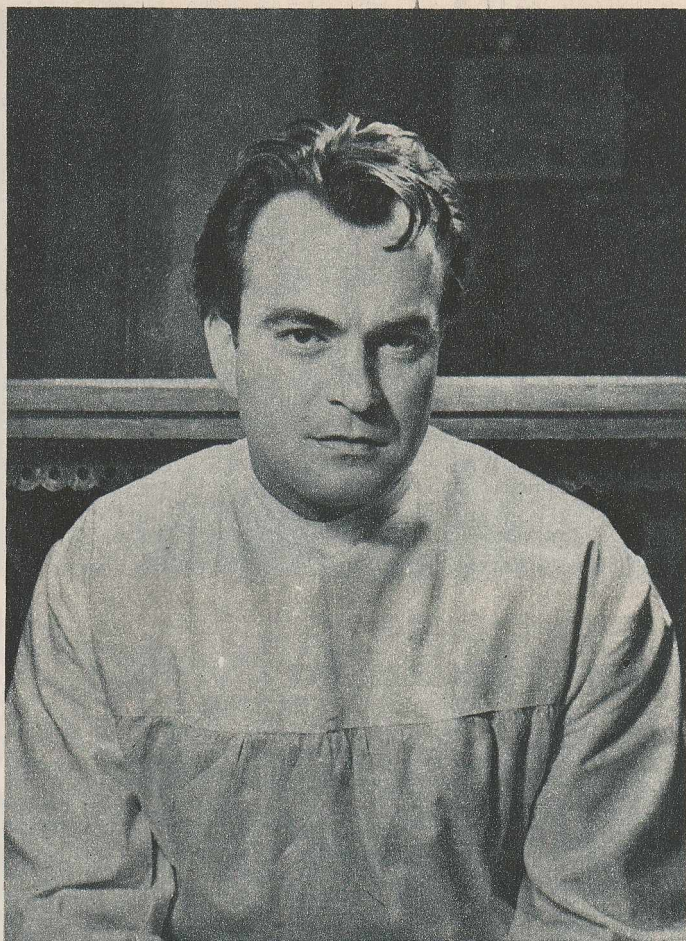
2. Jachetă pepit cu incrustații în verif. De remarcat croiala umărului care formează un interesant joc de linii.

3. Jachetă sport. Gaica este croită odată cu clapa buzunarului. Linia croielii este accentuată prin fighele late.

4. Taior de culoare deschisă cu o interesantă rezolvare a buzunarului.

5. Taior elegant de culoare neagră. Gulerul este croit odată cu fața, prelungindu-se în spate unde se încheie cu un nasture.

Septimiu Sever în rolul doctorului Murgu din piesa „Oameni de azi”.

CÎTEVA ROLURI DRAGI

DIN CARNETUL UNUI TÎNĂR ACTOR

În fiecare proces de creație artistică — fie el din domeniul plastice sau al literaturii, al muzicii sau al teatrului — regăsim, cu toate particularitățile sale care-l disting puternic de celelalte elemente comune, caracteristici esențiale general valabile: este vorba de necesitatea cunoașterii adânci a realității, de necesitatea intensei participări sufletești a artistului la acel proces de creație.

Ca om de teatru, cred însă că, mai mult, poate ca în oricare alt proces de creație artistică, în arta dramatică este necesară o intensă participare sufletească și o deosebită cunoaștere a vieții. Specificul muncii actorului îi cere acestuia să se contopească cu fiecare personaj interpretat, să întru-chipeze simțirea și rațiunea lui. Și acest lucru nu se poate obține decât printr-o perfectă cunoaștere și pătrundere a individualității personajului. Tocmai din această pricină procesul de creație al actorului este lung și dificil, apropierea de personaj se face prin multă gândire și concentrare, prin nesfârșite cercetări. După prima lectură a piesei, în fantezia actorului încep să se schițeze contururile personajului, pe care îl cunoaște bine numai dintr-o stu-

dieră temeinică a piesei și a materialului documentar. Cunoașterea situației economice, sociale și politice din epoca respectivă largeste viziunea interpretului, îi arată cauzele care au dus la diferitele stări de lucruri, îl ajută mult să înțeleagă acțiunile personajului. Odată precizată viziunea regizorală asupra spectacolului și cunoscut temeinic materialul documentar, începe munca actorului cu el însuși asupra personajului. Experiența mea de actor mi-a arătat cât de adânc este adevărul învățăturilor lui Stanislavski. „În muncă — spunea el — trebuie să pornești întotdeauna dela tine, adică dela calitățile tale naturale, în al doilea rînd să te supui legilor creației, în al

treilea rînd să te subordonezi logiceii unui alt om, adică a personajului”.

Cu cităva vreme în urmă am avut de interpretat un rol care mi-a fost cu deosebire drag și anume rolul căpitanului sovietic Martinov din piesa „Cui i se supune vremea” de frații Tur și L. Șeinin. Mă aflu în fața unei sarcini de mare răspundere: aceea de a da viață unui erou al zilelor noastre, unui om sovietic cu o conștiință înaintată, care este gata să-și sacrifice fără preget viața atunci cînd patria și poporul i-o cer. Trebuia să creez un om viu, de o mare bogăție sufletească și nu o schemă de „erou pozitiv”, o fantoșă. Am început prin a studia piesa, replică cu replică, pentru a cunoaște perfect biografia personajului, căutînd să completez în mod veridic, cu imaginația, ceea ce textul nu-mi spunea. Și iată cum, încetul cu încetul, în mintea mea se închea imaginea acestui neînfricat ofițer sovietic care, trimis în timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei într-o grea misiune în spatele frontului inamic, izbutește pînă la urmă, cu ajutorul partizanilor locali, să-și ducă la îndeplinire sarcinile, aruncînd totodată în aer întregul stat major fascist. Am înțeles că acest personaj este deosebit de complex și că sublinierea unei singure trăsături a caracterului său — vitejia — deși foarte importantă, duce la o rezolvare scenică schematică a personajului. Pătrunzînd în textul autorului, am aflat de pildă, că Martinov, în viața civilă student la facultatea de astro-fizică, este un spirit calculat și precis — fapt care m-a ajutat mult în realizarea unor scene dificile din piesă. Nu am neglijat nici amănuntul că el a fost campionul de șah al universității. Textul reliefa bine complexitatea caracterului lui Martinov: el este un fiu duios, un logodnic plin de căldură, scrie versuri și iubește natura. Căutînd să redau puternica individualitate a ofițerului sovietic Martinov, m-am străduit totodată să subliniez ceea ce este în el caracteristic omului sovietic: morala comunistă, puternica dragoste de patrie, capacitatea de a-și subordona interesele personale celor obștești.

Generalul Lavrov, din monumentală piesă a lui Boris Cișcov „Invingătorii”, a fost primul meu rol de compoziție. Și acesta a fost un rol de mare răspundere, întrucît aducea imaginea conducătorului politic în Marele Război pentru

Apărare a Patriei, fapt pentru care am studiat cu atenție lucrarea tovarășului Stalin „Despre Marele Război al Uniunii Sovietice pentru Apărarea Patriei”. Întrucît între Lavrov și Martinov, doi oameni sovietici cu înalte calități morale, erau destule asemănări, m-am străduit să elimini — în interpretarea lui Lavrov — parte din mijloacele artistice pe care le întrebuinșasem în construirea personajului anterior. Și aici am ajuns numai după ce am înțeles perfect că, deși ei au comune trăsăturile esențiale ale caracterului, fiecare are individualitatea sa, puternic distinctă de a celuilalt. În Lavrov m-am străduit îndeosebi să subliniez acea admirabilă trăsătură a omului sovietic: încrederea ne-strămutată în viitor, previziunea împede a celor ce vor veni. În plin

Clody Bertola și Septimiu Sever în spectacolul „Liubov Iarovaia”.

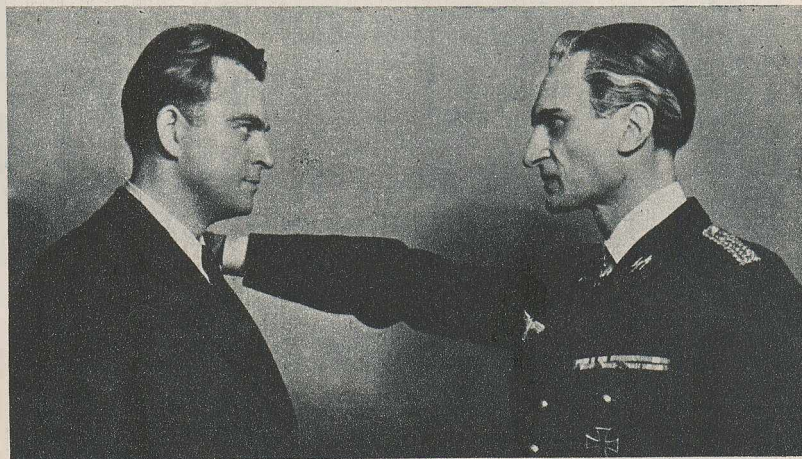
război, Lavrov se gîndește cu intensitate la începerea lucrărilor de refacere a Stalingradului.

Un actor nu poate stăpîni dintr-odată un rol. Mereu se iveau ceva neclar, ceva greu de pătruns. Deaceia, în crearea unui rol, încep cu ce este mai simplu, mai accesibil însușirilor mele naturale. Pe ele se fixează mai bine un rol și astfel pot mai bine să mă subordonez personajului.

Alternativ cu piesele „Invingătorii” și „Cui i se supune vremea” am jucat și în piesa „Vadul nou” de Lucia Demetrius, unde interpretam rolul unui țăran tînăr, încăpăținat și plin de sine. Vincent are un caracter vulcanic, greu de stăpînit. E influențabil, vanitos și plin de ambiție. El are momente de lășitate și părăsește munca atunci cînd este mai mare nevoie de el. Dar, ajutat de comuniști, își dă seama la timp că a făcut jocul chiaburilor și se reabilitează, demascîndu-i.

Interpretîndu-l pe Vincent nu am izbutit să relievez dela început și în măsura cuvenită aspectele pozitive ale caracterului său. Imi îndreptasem atunci atenția îndeosebi asupra lipsurilor lui, care, avînd uneori și un caracter comic, trezeau risul publicului și mă făceau să cred că am realizat intenția autoarei. Ajutat de colectiv, am înțeles pînă la urmă că această interpretare falsifica în parte personajul, în care trebuiau mai ales să se facă bine simțiți germanii viitoarei sale transformări.

Erau zile, cu ani în urmă, cînd jucam la matineu o piesă

Scenă din piesa „Cui i se supune vremea”. În rolul ofițerului sovietic Martinov — Septimiu Sever, iar în cel al gauleterului hitlerist Rogge — Dan Nasta.

și seara alta, sau chiar când jucam trei piese în aceeași zi. Treceam de la graiul dialectal al lui Vincent la vorba așezată, domoală și profundă a lui Lavrov sau la cea reținută și calculată a lui Martinov. Deaceea veneam la teatru cu mult înainte de începerea spectacolului și rosteam cu glas tare anumite pasagii din rol. Foloseam gesturile, glasul și vorbirea specifică a personajului. Fără aceste exerciții pregătitoare, intram destul de greu în rol.

Un alt rol care mi-a pus probleme grele de interpretare a fost cel al locotenentului Mihail Iarovoii din piesa „Liubov Iarovaia”, a cărei acțiune se petrece în timpul războiului civil.

În fața unor personaje însuflețite de idealuri înălțătoare, personajul interpretat de mine trebuia să opună trădarea cea mai mîrșavă. Aveam sarcina dificilă de a interpreta un ticălos, un trădător abject, un decăzut și un ucigaș care se prăbușește vertiginos. Trebuia să reprezint prin acest personaj o întregă lume putredă care se înțeșta într-o luptă pe viață și pe moarte împotriva Revoluției Socialiste. Dealungul piesei, această lume se prăbușește și, odată cu ea, eroul interpretat de mine trebuie să ajungă la o totală descompunere. Mi-am asumat sarcina de a stîrni ura spectatorilor împotriva oamenilor și ideilor pe care le reprezintă Mihail Iarovoii.

Deosebit de dificil în realizarea rolului, a fost negativismul lui Iarovoii, totala lipsă de afinitate sufletească dintre mine și acest personaj.

Nu același lucru se petrece cu doctorul Vasile Murgu din piesa „Oameni de azi” de Lucia Demetrius.

Doctorul Murgu, proaspăt absolvent al facultății de medicină, este trimis de minister la dispensarul din satul Găvanul, cu toate că dorința tînărului medic ar fi fost să lucreze într-un spital din Capitală, unde, după cum spune el, „ar fi avut mai multe posibilități de studiu și de evoluție”.

La primele repetiții am crezut că acest rol nu mi se potrivește, din cauza timidității personajului, care-l făcea nehotărît și lipsit de inițiativă. Dar pe măsură ce am cunoscut în adîncime caracterul eroului, am înțeles tot mai bine cum se poate realiza acest rol și cît de firești sunt toate sentimentele lui Murgu, care cresc și se dezvoltă dealungul piesei. Am căutat să imprim personajului meu, chiar din prima parte a piesei, o deosebită preocupare profesională și să arăt că pînă la urmă Murgu înțelege că reușita activității sale pe tărîmul medicinei depinde de atitudinea sa politică. Desigur că m-am întrebât cum voi rezolva acest lucru. Răspunsul l-am găsit în decursul muncii mele, acolo unde am pus sinceritate, trăire autentică.

Cu fiecare nou rol pe care îl interpretez, înțeleg tot mai bine că reușita imaginii scenice nu depinde numai de valoarea textului și de însușirile profesionale ale actorului, ci de înseși calitățile morale ale realizatorilor spectacolului, de gradul de sinceritate și de devotamentul acestora față de interesele colectivității. Actorul care nu merge în pas cu vremea nu va putea fi niciodată la înălțimea sarcinilor care-i revin.

Septimiu SEVER

La expoziția de artă populară de la Paris

Expoziția de artă populară românească inaugurată la Paris în cadrul unei serii întregi de manifestări culturale consacrate prieteniei franco-române, s-a bucurat de un succes deosebit, fiind vizitată cu interes de mii și mii de parizieni. În fotografie: expoziția primește vizita lui Jacques Duclos (x) și Marcel Cachin (xx), conducători ai Partidului Comunist Francez, precum și a unui grup de ziariști francezi.

Un grup de oameni de știință englezi a vizitat de curînd Uniunea Sovietică. Oaspeții au avut posibilitatea să cunoască îndeaproape numeroși oameni de știință sovietici precum și uriașele realizări ale științei sovietice. În fotografie: oamenii de știință englezi se întrețin cu oamenii de știință sovietici la Academia de Științe a U.R.S.S. De la stînga la dreapta: academiianul

D. V. Skobelțin, academiianul A. V. Topciav, secretar științific principal al Prezidiului Academiei de Științe a U.R.S.S.; omul de știință englez, doctor R. H. Hilton, lector la Universitatea din Birmingham; doctor Dorothy Crowfoot Hodgkin, membră a Societății regale din Londra; academiianul V. P. Volghin; academiianul A. N. Nesmeianov, președintele Academiei de Științe a U.R.S.S.;

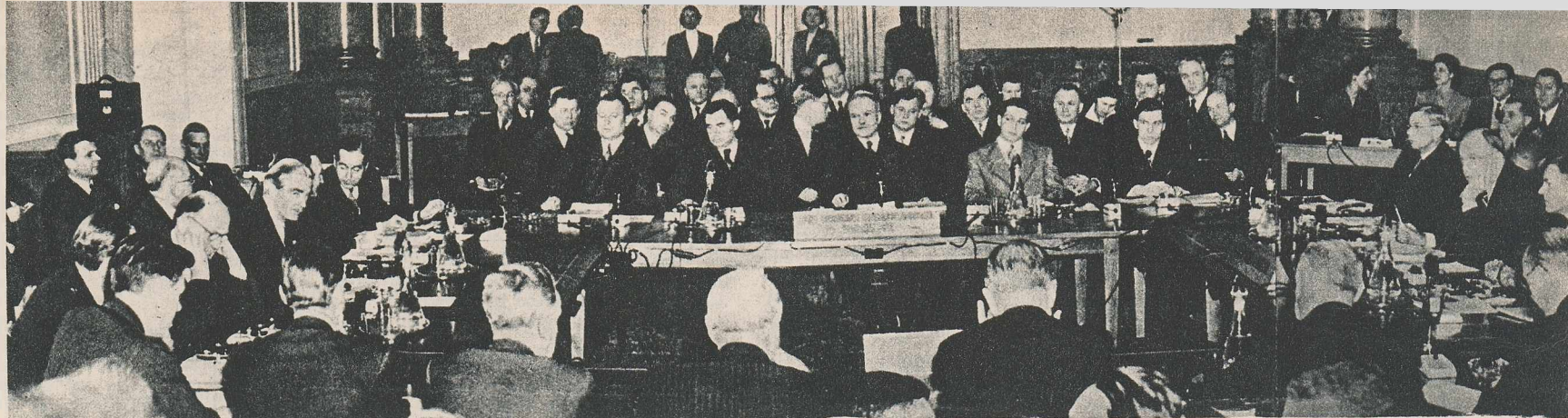
profesorul J. D. Bernal, membru al Societății regale din Londra; profesorul J. H. C. Whithead, membru al Societății regale din Londra; doctorul A. H. Gordon; J. L. Fyfe, colaborator al școlii de agricultură a Universității din Cambridge; academiianul V. A. Engelhardt; A. N. Tihonov, membru corespondent al Academiei de Științe a U. R. S. S. și academiianul P. S. Alexandrov.

Și în această iarnă grea, zeci și sute de mii de muncitori austrieci au trebuit să îndure chinurile șomajului. În fotografie:

șomeri vienezi, purtînd pancarte prin care muncitorii rămași fără lucru sînt convocați la o întrunire de protest împotriva politicii

de înfometare la care sînt supuși oamenii muncii din Austria de cître cercurile conducătoare reacționare.

Aspect din sala de ședințe a conferinței de la Berlin a miniștrilor afacerilor externe ai U.R.S.S., Angliei, Franței și S.U.A. În centru — ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., V. M. Molotov; ministrul adjunct al afacerilor externe al U.R.S.S., A. A. Gromiko; ambasadorul

U.R.S.S. în Anglia, I. A. Malik, și membrii delegației sovietice. La dreapta — secretarul de stat al S.U.A., John Foster Dulles, și membri ai delegației americane. La stînga — ministrul afacerilor externe al Angliei, A. Eden și membri ai delegației engleze.

CONFERINȚA DE LA BERLIN

de I. FÎNTÎNARU

— Se va ajunge oare la înțelegere? Pacea va ieși întărită?

Întrebări ca acestea am auzit din zeci de guri, pe stradă, în tramvai, în cursul celor trei săptămîni de cînd are loc, la Berlin, conferința miniștrilor de externe ai U.R.S.S., S.U.A., Angliei și Franței. Cu siguranță, aceleași întrebări s-au putut auzi în aceste zile pe străzile Berlinului, Parisului, Londrei, ca și în cele mai îndepărtate colțuri de lume. Ele stau pe buzele oamenilor iubitori de pace de pretutindeni, ogîndind nu numai interesul lor viu pentru această conferință, dar și năzuințele lor ca ea să contribuie la slăbirea încordării internaționale, la întărirea păcii.

Înainte de toate trebuie amintit celor care au pus și pun întrebări ca cele de mai sus, că însuși faptul întîlnirii la aceeași masă a celor patru miniștri de externe constituie un factor pozitiv de mare însemnătate pentru situația internațională. Este o victorie a forțelor păcii, la obținerea căreia au contribuit toți oamenii cinstiți din lume, care, de mai mulți ani, luptă tot mai hotărît pentru rezolvarea pașnică, pe calea tratativilor, a problemelor internaționale litigioase.

Este clar pentru oricine că tratativele — în cazul nostru conferința de la Berlin — pot da roade numai dacă toate părțile dau dovadă de bunăvoință, de dorință sinceră de a se ajunge la soluții acceptabile pentru toți. Din acest punct de vedere, de la începutul conferinței de la Berlin s-au manifestat două atitudini: pe de o parte atitudinea părții americane, susținută de delegațiile engleză și franceză, pe de altă parte, atitudinea delegației sovietice. Cu privire la spiritul cu care a venit la Berlin delegația americană, nimeni altul decît cunoscutul ziar american „New York Times”, sub semnătura comentatorului său oficios James Reston, a scris: „Înainte de plecarea la Berlin, Dulles a primit din partea președintelui Eisenhower și a lui National Security Board (ministerul securității naționale din S. U. A.) ordinul formal de a nu face la conferința de la Berlin nici cea mai mică concesie”.

În ceea ce privește spiritul de care este animată delegația sovietică, chiar și un ziar burghez ca ziarul francez „France Soir” a găsit cu cale să scrie în primele zile ale conferinței: „Observatorii cei mai sceptici încep să admită că Molotov a venit la Berlin pentru a trata și a rezolva problemele...”

Problema fundamentală a zilelor noastre este problema slăbirii încordării în relațiile internaționale. Deși delegațiile occidentale au urmărit să evite discutarea acestei probleme, ele n-au putut să împiedice ca ea să fie examinată la Berlin.

Cu argumente de necombătut V. M. Molotov a demonstrat că, cauza păcii și securității internaționale cere ca statele, și în primul rînd marile puteri, să renunțe la cursa înarmărilor, la instalarea de baze militare pe teritorii străine, la măsurile de limitare a comerțului internațional, ca ele să treacă neînfriziat la normalizarea relațiilor dintre cele cinci mari puteri, în primul rînd prin reglementarea relațiilor cu Republica Populară Chineză și restabilirea drepturilor ei legale în O.N.U. Este cu totul nefirească și intolerabilă actuala situație în care cel mai numeros popor din lume, poporul chinez de 500 milioane de oameni, este împiedicat să-și spună cuvîntul în O.N.U. și în alte foruri internaționale. Cadrul cel mai nimerit pentru examinarea tuturor acestor probleme l-ar constitui o conferință în cinci. În acest sens, V. M. Molotov a propus convocarea în mai-junie 1954 a unei conferințe a miniștrilor afacerilor externe ai Franței, Angliei, S.U.A., U.R.S.S. și R.P. Chineze, pentru examinarea măsurilor urgente în vederea slăbirii încordării internaționale.

Ecoul mondial al acestei propuneri a fost foarte puternic. De pildă, ziarul francez „Le Populaire” a scris: „Puterile occidentale nu au nimic de pierdut dintr-o discuție cu China comunistă la o conferință în cinci, dimpotrivă, pot cîștiga pacea în Asia”. Trebuie spus că în acest domeniu s-au manifestat viu și deosebirile de interese dintre delegațiile occidentale. În timp ce Dulles s-a opus categoric propunerii sovietice, Bidault și Eden n-au ridicat obiecții

de fond împotriva ei. Examinarea posibilității unei conferințe în cinci a continuat în mai multe ședințe restrînse.

În cadrul discutării punctului doi de pe ordinea de zi a conferinței, delegația Uniunii Sovietice a prezentat un vast program concret cu privire la reglementarea problemei germane.

Acest program pornește de la ideea că reglementarea problemei germane trebuie subordonată unui țel fundamental: asigurarea securității în Europa. Și aceasta nu se poate obține decît prin preîntîmpinarea renașterii militarismului german. În acest sens încheierea tratatului de pace cu Germania, în baza căruia să ia naștere un stat german unit, independent, democratic și iubitor de pace, constituie o revendicare esențială a popoarelor Europei și năzuința supremă a forțelor patriotice din întreaga Germania.

Puterile occidentale urmăresc însă să amîne la... calendele grecești chestiunea încheierii tratatului de pace cu Germania. Ele tind să înlocuiască un asemenea tratat prin acordurile militariste de la Bonn și Paris, încheiate în 1952, care tind să mențină timp de 50 de ani ocupația militară a Germaniei occidentale și ridică obstacole de neînvins în calea unificării celor două părți ale Germaniei.

V. M. Molotov a demonstrat convingător că „armata europeană” — progenitura proiectatului bloc militar a șase state cu participarea Germaniei occidentale denumit „comunitatea defensivă europeană” — duce inevitabil la renașterea militarismului german. Astfel prin planul „armatei europene” se rezervă rolul de garant al securității Franței și Europei... militarismului german renăscut. Ca și cum s-ar încredința unei haite de lupi paza unui sat de locuitori pașnici. Și unii numesc aceasta „plan de asigurare a securității europene și, cu deosebire, a securității Franței”!

În timp ce delegația sovietică, manifestînd continuu dorința de înțelegere, a prezentat numeroase propuneri juste și logice, miniștrii de externe occidentali au făcut în problema germană o singură propunere: „planul Eden” cu privire la ținerea unor alegeri sub controlul autorităților de

ocupație. Scopul evident al acestui plan, care trădează neîncredere în forțele democratice ale poporului german și care lasă cale liberă arbitrarului și dezmatului reacțiunii, este de a aduce la putere, într-o Germanie unificată, clica militaristă a lui Adenauer, care s-a oferit să refacă Wehrmachtul și să-l întegreze, ca principală forță de șoc, în „armata europeană”.

În contrast cu aceasta, guvernul sovietic a făcut o serie de propuneri menite să asigure unificarea Germaniei și desfășurarea unor alegeri cu adevărat libere. Propunerile sovietice pornesc de la ideea că problema germană — așa cum a declarat V. M. Molotov — este în primul rînd o chestiune a germanilor înșiși. Guvernul sovietic a propus constituirea unui guvern provizoriu al întregii Germanii, compus din reprezentanții parlamentelor Germaniei occidentale și răsăritene, la care să participe și organizațiile democratice. Sarcina fundamentală a acestui guvern ar fi aceea de a pregăti și efectua într-un timp scurt alegeri cu adevărat libere. Pentru a asigura premisele cele mai bune desfășurării unor asemenea alegeri, guvernul sovietic a propus retragerea, încă înainte de alegeri, a trupelor de ocupație, atît din Germania răsăriteană, cît și din Germania apuseană, cu excepția unor trupe limitate de pază.

Propunerile sovietice, perfect logice și realizabile, au întîmpinat însă opoziția fățișă a delegațiilor apusene. În legătură cu aceasta, ziarul parizian „L'Information” a scris: „Dulles n-a venit la conferința în patru pentru a încerca să promoveze pacea în lume sau, mai simplu, pentru a rezolva problema germană, ci pur și simplu pentru a face să se accepte scîndarea definitivă a Germaniei...”

În împrejurările cînd presa reacționară din occident anunța pe toate tonurile „împasul” conferinței, delegația sovietică a prezentat o nouă propunere, menită să deschidă căi noi tratativilor și în același timp să deschidă mari perspective întregii situații internaționale. Este vorba de propunerea prezentată la 10 februarie de V. M. Molotov „Cu privire la asigurarea securității în Europa” și la proiectul „Tratatului general

europăan cu privire la securitatea colectivă în Europa". Prezentînd această propunere, V.M. Molotov a arătat "...că Uniunea Sovietică consideră necesar ca în locul opunerii unor state europene altora, să fie creat un sistem general european de securitate colectivă. Acest sistem trebuie să prevadă colaborarea strînsă a tuturor statelor europene pentru a nu admite violarea păcii în Europa, pentru a da riposta convenită în cazul violării păcii și tot odată trebuie să prevadă obligații concrete corespunzătoare ale fiecărui stat, incluzînd obligațiile cu caracter militar, pentru a face acest sistem eficace și real". Crearea acestui sistem de securitate colectivă ar facilita și rezolvarea problemei germane, deoarece acest sistem exclude atragerea unei părți sau alteia a Germaniei în grupări militare și în felul acesta înlătură una din principalele piedici din calea creării unui stat german, unit, democrat

și pașnic. Potrivit propunerii sovietice, la acest sistem ar putea să participe toate statele europene, indiferent de regimul lor social; guvernele S.U.A. și R.P. Chineze — ca mari puteri neeuropene — ar avea dreptul să-și trimită observatori în organele ce se vor crea.

Propunerea delegației sovietice pentru asigurarea securității europene a găsit cea mai vie aprobare a opiniei publice mondiale. „Nici odată încă — a scris ziarul francez „Liberation“ — n-a mai fost prezentată o propunere atît de excepțională în scopul de a lichida scindarea Europei și a lumii, de a face cu puțință coexistența pașnică a celor două regimuri și de a asigura pacea amenințată tot mai mult de o ciocnire între două blocuri militare.“

Miniștrii de externe occidentali au adoptat chiar de la început o atitudine negativă și față de această nouă propunere constructivă

a Uniunii Sovietice. Dar trebuie spus că ecoul ei mondial a fost atît de mare, încît ziarele au adresat cuvinte de mustrare miniștrilor occidentali, care, după cum a transmis agenția France-Presse, „s-au cam pripit cu „Nu“-ul adresat lui Molotov“. Propunerile sovietice, care se bucură de aprobarea popoarelor, vor continua să stea în centrul atenției conferinței, iar miniștrii de externe occidentali nu se vor putea eschiva de la un răspuns la aceste importante propuneri.

În ziua apariției acestui articol, lucrările conferinței continuă. Propunerile delegației sovietice în cea de a treia chestiune de pe ordinea de zi — cu privire la Tratatul de Stat cu Austria — au deschis calea reglementării problemei austriace și semnării tratatului respectiv chiar acum, la Berlin. Dar și aceste propuneri întîmpină opoziția nejustificată a delegațiilor occidentale.

Ziarul indian „National Herald“ a scris zilele trecute că „opinia publică mondială, care a silit Statele Unite să accepte să discute la o conferință cu Uniunea Sovietică, mai poate obține succese“. Aceasta subliniază marelui rol ce revine popoarelor și răspunde cît se poate de bine la întrebarea pe care și-o pun oamenii asupra șanselor de succes ale conferinței și asupra posibilității de a se asigura o înțelegere.

Desfășurarea de pînă acum a conferinței a arătat încă odată și cu toată forța că Uniunea Sovietică, dornică să trăiască în pace și prietenie cu toate popoarele, nu precupește nici un efort pentru a face să triumfe spiritul tratativilor, pentru a contribui la deslinderea internațională. Milioane de oameni din toată lumea își îndreaptă cu recunoștință privirile spre Uniunea Sovietică, crainicul și stegarul păcii.

Un cîrturar de seamă al poporului nostru:

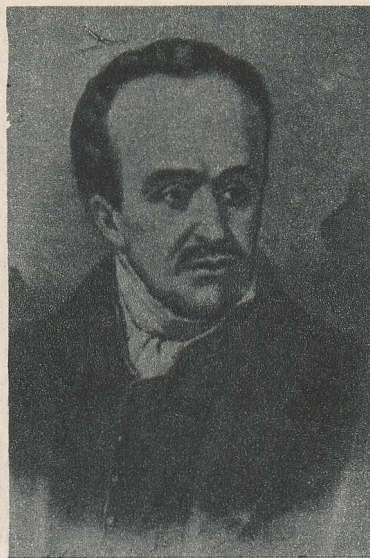
GHEORGHE ȘINCAI

În a doua jumătate a veacului al XVIII-lea, Transilvania a cunoscut momente de puternică eferescență. Contradicțiile dintre burghezia romînă și celelalte burghezii naționale, maghiari, sași și secui — pe de o parte — condițiile de grea asuprire socială și națională în care trăia populația romînească iobagă — pe de alta — au dat un anumit caracter mișcării naționale a populației romînești din Transilvania. În această fază, în care burghezia romînească se afla în plină creștere, interesele ei coincideau momentan cu cele ale țărănimii iobage, astfel că atît una cît și cealaltă luptau sub același steag, agitînd ideea națională și participînd din plin la procesul formării națiunii. Întîlnind împotrivirea furibundă a întregii nobilimi din Transilvania, care se străduia să mențină structura feudal-agrară, poporul din această provincie lupta pentru libertate atît pe plan social, cît și pe plan național.

În aceste împrejurări s-a născut acea mișcare culturală, cu caracter patriotic-progresist, cunoscută sub numele de „Școala Ardeleană“.

Cîrturari de seamă, reprezentanții școlii ardelenene și-au putut da seama că rostul lor nu era acela de a apăra așa zisul „drept divin“ statornicit de biserica catolică, ci de a milita deschis pentru drepturile și libertățile fundamentale ale poporului.

Un loc de seamă în activitatea școlii ardelenene îl ocupă și Gheorghe Șincai, de la a cărui naștere se împlinesc 200 de ani. El s-a născut într-o familie de mici nobili de provincie, originari din localitatea Șinca-Veche. A urmat școala la Sebeș și apoi la Șamșud. După ce învață doi ani latinește și ungurește la Murăș-Odorhei, Gh. Șincai își petrece multă vreme în școala iezuiților, la Cluj, unde

fusese dus de către fratele său Ioan. Terminîndu-și studiile, el se statornicise la Blaj, unde în scurtă vreme deveni profesor de retorică și poetică. Nici nu împlinise un an de profesorat cînd, împreună cu Petru Maior, plecă la Roma, unde studii și strînse cu perseverență un vast material asupra istoriei poporului nostru. De la Roma, plecă la Viena, unde făcu diverse studii și colaboră cu Micu la întocmirea vestitei gramatici care a apărut, în anul 1780, sub titlul „Elementa linguae dacoromanae sive valachicae“. În același an, reîntors în țară, Șincai începu să desfășoare o vastă activitate culturală, menită să lămurască o serie de probleme din cele mai variate ale populației romînești din Ardeal.

Viața lui Șincai e plină de meandre. Îl găsim cînd la Presburg sau la

Oradea, cînd la Buda sau la Viena. Peste tot, în ciuda grelelor condiții materiale, Șincai a lucrat cu zel, cu perseverență, frecventînd bibliotecile, sintetizînd și elaborînd materialul cules. Lucrează cu ardore la Istoria romînilor — „Hronica romînilor și a mai multor neamuri“, pe care începe s-o publice în anul 1806.

Greaua stare materială îl apăsa neîncetat, așa cum mărturisea într-o scrisoare: „Să am numai un rînd de haine cumsecade pînă atunci, căci se uită lumea și la haină, nu numai la capul ce are omul“. Anii aceștia au fost deosebit de dureroși pentru învățatul ardelen. Bolnav, fără sprijin, persecutat de autoritățile papistașe, el s-a stins în grea suferință, probabil la 2 noiembrie 1816, la Șinca. A murit omul, dar i-a rămas opera. Vie, plină de avînt, opera lui Șincai e un veritabil manifest al luptei pentru drepturile poporului romîn.

Șincai a susținut în domeniul istoric și idei greșite — cum ar fi bunăoară aceea a descendenței romînilor direct din cuceritorii romani ai Daciei. Ideile acestea greșite și-au aflat ecou și în lucrările filologice-lingvistice ale lui Șincai, în care el militează pentru o scriere etimologică și pentru înlăturarea cuvintelor nelatinești din limbă. Esențial în activitatea lui Șincai este însă faptul că el a fost călăuzit de idei înalte, progresiste, că s-a ridicat cu hotărîre împotriva instituțiilor feudale, a bisericii papistașe, a obscurantismului.

Astfel, Gheorghe Șincai înfierează nobilimea asupritoare și-și exprimă dragostea pentru iobagii nefericiți care — spune el — „la atîta ajunsese pe vremea mea, de se vedeau ca dobitoacele“.

Luptînd împotriva supremației papale, Șincai dezvăluie întreaga

falsitate a conducătorilor bisericii catolice, necinstea înaltului cler catolic:

„Vezi — spune într-un loc Șincai — socotește și judecă ce vreau arheriei aceștia: să te învețe să-ți prindă partea pe lumea aceasta, au să te ducă la ceruri? Nu crede. o romîne, pentru că numai punga ta o ișiesc, ca să-și umple pungile lor și tu să rămii rob...“

„Capii bisericii — spune Șincai într-alt loc — tînd cu lăcomie oile cele cuvîntătoare“.

Poziția aceasta net antipapistașă a lui Gheorghe Șincai — ca de altfel și a lui Maior, Micu și Budai Deleanu, ceilalți trei reprezentanți de seamă ai Școlii Ardelene — își are sorgintea nu numai în trista experiență personală a cîrturarului nostru, ci este însăși expresia lipsită de echivoc a urei maselor populare, care vedeau în prelații de vază ai bisericii catolice pe cei mai odioși exploatare și jecmînitori. Reprezentantul papistaș dela Blaj, episcopul Ion Bob, a fost un adversar feroce al școlii ardelenene, școală care lupta pentru drepturile elementare ale maselor. Bob l-a urmărit pe Șincai cu strășnicie, prigonitoru-l sistematic și fără răgaz.

Dar dragostea față de popor a lui Șincai a izbutit să înfrunte dușmănia lui Ion Bob. Ea s-a făcut simțită nu numai prin activitatea sa istorică, filologică și lingvistică. Paralel cu aceasta Gheorghe Șincai a desfășurat o vastă și rodnică activitate de culturalizare a maselor populare. În calitatea sa „de director al școlilor romînești“, pe care a deținut-o timp de 12 ani, Gheorghe Șincai a înființat peste 300 de școli. Pentru ca funcționarea acestor școli să se facă în cele mai bune condiții cu puțință, cîrturarul ardelen a alcătuit și tradus o serie de lucrări didactice dintre cele mai variate, ca „Istoria Naturii sau a firii“, „Îndreptar către aritmetică“, o carte de fizică, etc.

Gheorghe Șincai este una din figurile remarcabile de patrioți, care a exprimat din toată inima setea de libertate socială și națională a maselor populare.

Mitu GROSU

lector la Facultatea de Filologie a Universității „C. I. Parhon“

EMISIUNI DE TIMBRE ÎNCHINATE ARMATEI SOVIETICE

Multe emisiuni de timbre a închinat filatelia U.R.S.S. Armatei Sovietice și Flotei Militare Sovietice. chează apărării sigure a granițelor patriei, chează succesului construcției pașnice a socialismului și comunismului. Prima serie, apărută în 1923, constituie un omagiu aduștășului sovietic. Emisiunea are valoarea de 50 ruble și înfățișează un soldat sovietic îmbrăcat în echipament de iarnă. În același an, 1923, a apărut și un alt timbru, în valoare

de 3 ruble, care prezintă tot un ostaș sovietic, însă într-un grup, alături de un muncitor și un țărănucitor. Desenul acesta se repetă, pe timbre în valoare de 3; 7; 10; 10 copeici; 1 și 3 ruble, și în emisiunile anilor următori: 1924 și 1925.

În anul 1928, când Armata Sovietică împlinise zece ani de glorioasă existență, a apărut o serie de timbre închinată în întregime Armatei și Flotei Militare Sovietice. Cele patru valori înfățișează, succesiv, un in-

fanterist (8 copeici — brun), un marinar (14 copeici — albastru), un cavalerist (18 copeici — roșu) și un aviator (28 copeici — verde). Emisiunea anului următor, 1929, reprezintă, în valoare de 5 copeici (brun-roșcat), chipul unui ostaș sovietic, iar în valoarea de 70 copeici (roșu) un grup alcătuit dintr-un muncitor, un țărănuc și un ostaș.

Cu ocazia aniversării a zece ani de la înființarea cavaleriei sovietice s-a pus în circulație, în anul 1930,

serie de patru valori: divizie de cavalerie (2 copeici — verde), șarjă de cavalerie (5 copeici — roșu-brun), cavalerie în marș (10 copeici — liv-cenușiu) și atac de cavalerie (14 copeici — albastru și roșu).

În 1938, la a 20-a aniversare a Armatei Sovietice, a apărut o frumoasă serie de șapte valori: 10 copeici — fanterist, 20 copeici — tanchist, 30 copeici — marinar din ota militară maritimă, 40 copeici — aviația, 50 copeici — rătăcitor, apoi un timbru reprezentând pe I. V. Stalin recînd în revistă o unitate de cavalerie și un altul reprezentînd o scenă de luptă și ortretul eroului Ceapaev. Cu valori respectiv de 80 copeici și 1 rublă.

Aviatoarele sovietice Po-na Osipenko. Marina Ras-

kova și Valentina Grisodubova sînt omagiate printr-o serie de 15; 30 și 60 copeici care a apărut în anul 1939.

Cu ocazia aniversării a 23 ani de la înființarea Armatei Sovietice apare în 1941 o serie de opt valori (5; 10; 15; 20; 30; 45; 50 copeici; 1 rublă) înfățișînd diferite arme, precum și bustul mareșalului Kutuzov. Tot în anul 1941 un timbru de 30 copeici (carmin) este închinat ostașului sovietic.

Multe sînt seriile apărute în timpul Marelui Război pentru Apărarea Pa-

trii. Ele înfățișează scene de război, cîntăni ale partizanilor și figuri de eroi ca Zoia Kosmodemianskaia, Alexandr Matrosov, Oleg Kosevoi, Serghei Tiulenin, Liubov Șevțova și alții. Emisiuni speciale sînt închinată eroilor eroilor Stalingrad și Leningrad. La 9 mai 1945, cu prilejul Zilei victoriei, a apărut un timbru în valoare de 3 ruble, înfățișînd Ordinul victoriei. Alte emisiuni sînt închinată eroilor tanchiștilor, zilei artileriei, zilei marinei, etc.

Concert la cererea ASCULTĂTORILOR

Astăzi au venit în vizită mecanicul stahanovist Cropos Petru dela depoul C.F.R.-Petroșani, cu soția. Mușafirii răsplătesc cu aplauze, împreună cu părinții, pe Cornel și Lenuța, tinerii violoniști ai familiei... Primul lor succes. După el or să vină poate altele, mai mari...

Bune prăjituri face mama. Fragede, de se topesc în gură. Cornel mai cere încă una. Elena, sora mai mică, se agață și ea de brațul mamei, alintîndu-se. — Mamă, mai dă-mi și mic una...

Mama se preface supărată. — Nu vă mai dau niciuna. Zău, parc-ați avea doi ani... La masă n-o să mai mînceți deloc. Ați tăbărit pe mine... Duceți-vă în camera voastră și mai cîntați puțin. Vin mușafirii acum și voi mi se pare că nu v-ați pregătit de ajuns, le spune ea ca să scape de ei. Lenuța, să te îmbraci cu rochița cea nouă.

Copiii s-au supus. Au trecut în camera lor. Cornel, și-a luat vicoara de pe masă și trage de cîteva ori cu arcușul peste coardele bine instrunite.

— Lenuța, ce cîntăm în seara asta?

Ochii căprui ai fetiței îl privesc îngîndurați. Parcă, de atenție, s-au încordat și codițele blonde cu virfurile întoarse obraznic... Ce să cînte ei în seara aceasta? Trebuie ales un program frumos. La masă va veni prietenul tatălui lor, Martin Elemer — „moș Martin” — cum îi spun ei, cu soția. E mecanic pe locomotivă ca și tatăl lor, stahanoviști amîndoi la depoul C.F.R.-Petroșani. Lenuța are o idee. Azi la Școala Populară de Artă pe care o urmează amîndoi, au învățat „Dunărea albastră” de Johann Strauss.

— Da, asta o putem cînta — aprobă Cornel, trăgînd cu o bucată de saciz peste părul arcușului. O să cîntăm și „Valsul Moscovei”.

Lenuța scrie pe o bucată de hîrtie programul. Cornel dictează mereu.

— Scrie și cîntecul ăla al lui Soloviev-Sedoi... Cum îi spune?

Lenuța roade virful creionului, îngîndurată.

— Știi, mă gîndesc că nu-i bine să facem noi programul. Poate lor le place altceva. Cîntăm așa... la cererea ascultătorilor.

Și fripturile de porc, și prăjiturile și Odobeștiul, toate au fost uitate.

Arcușurile micilor violoniști, Cornel și Lenuța, ating ușor corzile și cîntecul e pur, poate așa cum îl visa Johann Strauss cînd punea pe note legănatul valurilor Dunării...

Martin Elemer urmărește cu ochi mirați, ca de copil, mîna ușoară ca o aripă de porumbel a fetiței de 12 ani, care trage arcușul sigură, calmă.

Tatăl ascultă nemișcat, cu mîna pe umărul lui Martin. Tigara i s-a stins între degete, ochii i s-au aprins de bucurie, de mîndrie. „Dragii tatei, ce frumos cîntă...” Ochii mici au scăpărat într-o licărire de vis: peste ani, într-o sală mare, frumoasă, strălucitoare, cu coloane de marmoră... Într-o lojă, un bătrînel, stahanovistul Hașcău, cu soția sa se așază timid

pe scaunele plușate... Se aud aplauze... Pe scenă cîntă un violonist. Cu lacrimi în ochi, Hașcău îl strînge mîna soției. „Vezi, Cornel, băiatul nostru...”

Tatăl se freacă la ochi. Ce vis! Așa a visat și atunci cînd copiii au venit la el, amîndoi, să-i spună: „Tată, mergem și noi la Școala Populară de Artă. Se duc o gramadă de copii acolo. Și oameni mari... Mergem după ce venim dela școală, în timpul liber. Vrem să învățăm să cîntăm la vioară...”

Cîntecul s-a terminat. Îl trezesc din gînduri aplauzele. Martin Elemer aplaudă cu palmele șale grele, care mînuiesc fără greș manetele locomotivei.

— Tovarăși artiști — se adresează el copiilor, încercînd să pară serios — vă rog și eu să-mi cîntați un cîntec. Un cîntec care vroți voi. Numai să fie de Soloviev-Sedoi...

Tatăl își privește copiii lung, uimit parcă. Cînd Martin se așează pe scaun, emoționat, simte nevoia să spună ceva:

— Știi, — se apleacă el spre acesta — am cumpărat trei violoniști... Mai aștept un violonist. E pe drum...

Orișit de încet a vorbit el, soția tot l-a auzit și a roșit, zîmbindu-i muștrătoare:

— Omul ăsta e nu-știucum. Își face atîtea visuri despre copiii lui...

Ion BĂIEȘU
corespondent

CU 150 Km. PE ORĂ

Printre sutele de sportivi care roiesc în zilele de iarnă la Poiana Stalin, bobeurii sînt ușor de recunoscut. Li recunoaște oricine după hainele de piele și după mersul lor domol. Și mai au bobeurii un amănunt caracteristic: aproape toți sînt vînjoși, bine legați și cîntăresc 90-100 kgr. Dealtfel, pe lângă curaj, bobeurului îi trebuie și greutate mare, care să imprime bobului viteza pe pîrtie și să-i schimbe direcția, cînd e nevoie, prin balansări.

Cînd pornesc bobeurii întrecerile, pîrțiile celelalte rămîn goale. Schiorii veniți la antrenament, sportivii aflați la odihnă, localnicii, cu mic cu mare, se adună cu toții la pîrtia de bob, se împraștie la start, la sosire, în locuri de unde să-i poată privi mai bine și să-i admire pe sportivii cei mai curajoși.

Spectatorii îi cunosc destul de bine, chiar dacă bobul alunecă la vale cu mal mult de 150 kilometri pe oră. Ei știu că maestrul sportului Mărgărit Blăgescu și Liciniu Ciplea aleargă cu un anumit fol de bob, știu cînd pune frînă mai des și cînd nu pune deloc. Și știu deasemenea că Mărgărit Blăgescu e și jucător de rugbi, titular în echipa națională, că Liciniu Ciplea e și trăgător de frunto și că echipajul colectivului „Metalul” L. C. Frimu-Sinaia e format din muncitori stahanoviști, care obțin succese din cele mai frumoase nu numai în sport, ci și la locurile de muncă.

Prea puțini sînt însă acei care știu că pentru întrecerile care se desfășoară an de an în februarie, pentru minutul cît durează o cursă, bobeurii s-au pregătit cu sîrguință dealungul unui an întreg și că în ultimele luni dinaintea concursului s-au antrenat cu conștiinciozitatea cu care se antrenează Söter, Zeno Dragomir sau Iosif Sirbu în proajma unei competiții importante.

Covoare ruginii de frunze acopereau pămîntul, cînd bobeurii parcurgeau zilnic kilometri întregi, făcînd cursuri care să-i ajute la mărirea rezistenței. Apoi, cînd frigul s-a lăsat deabinleoa,

au trecut în săli. Bobeurii dela „Metalul” I. M. S. Roman s-au antrenat sub conducerea antrenorului Nichi Constantinescu; cei dela C. C. A. sub îndrumarea lui Gh. Marițiu, iar cei dela „Metalul-Steagul Roșu” după indicațiile date de Budișteanu.

Cînd din înaltul cerului au început să se cearnă primii fulgi de nea, bobeurii s-au bucurat ca niște copii, la fel cum s-au bucurat și schiorii care priveau cu nerăbdare pe ferestrele cabanelor din Bucogi să vadă crestele munților îmbrăcați în mantie albă. Odată cu căderea zăpezii a început o nouă muncă. La Poiana Stalin, tehnicienii au lucrat la amenajarea pîrtiei: au îndreptat unele viraje stricate de ploii, au făcut talazurile. Trebuie arătat că munca aceasta este deosebit de groa, mai ales că înghețarea pîrtiei se face noaptea, turnîndu-se apă din puțurile de rezervă special construite. Săptămîni întregi au durat aceste lucrări.

În acest timp, la Predeal, Sinaia, Orașul-Stalin, Roman, bobeurii au trecut la antrenamentele cu bobul. N-au avut la îndemîină pîrtii asemănătoare cu cea de concurs, dar pe pante mai ușoare au pus încă destule lucruri la punct: startul, frînarea, balansarea. Într-o cursă de bob fiecare fracțiune de secundă este prețioasă. Uneori o asemenea fracțiune poate determina echipajul campion și chiar recordul pîrtiei.

Cînd pîrtia dela Poiana Stalin a fost gata amenajată, ca la un semnal toți bobeurii din țară s-au adunat aici. Și ce pîrtie minunată au găsit în acest an! Există multe pîrtii renumite de bob în lume. Dar nu multe sînt atât de bine construite, cu atîta grijă față de om, cum este pîrtia dela Poiana Stalin, cu care pe bună dreptate se mîndresc sportivii din patria noastră.

În 1951-1952, norvegienii au construit și ei una la Oslo, folosindu-se de exper-

riența construcției pîrtiei noastre.

Cîtă deosebire între pîrțiile din țările capitaliste și cea din Poiana Stalin! La Lace Placid (S. U. A.), negustorii de sport americani amenajează pîrtia cu gheață artificială. E drept că ei realizează o pîrtie de acrobație, dar care pune viața concurenților în continuă primejdie. Pîrtia noastră a fost construită după calcule minuțioase: poți atinge viteza de 150 km. pe oră, dar nu poți ieși din pîrtie să te trezești aruncat peste taluz, ori... să nu te mai trezești deloc. Siguranța este așa de mare încît, dîndu-se drumul unui bob fără echipaj, el a trecut linia de sosire fără să lovească un singur taluz.

Pe pîrtia dela Poiana Stalin bobeurii s-au avîntat cu curaj și încredere în puterile lor, întrecîndu-se tovărășește pentru cucerirea titlului de cîste, de campion al țării. A fost un examen greu: de rezistență, voință, tehnică și tactică. Adeseori, pe unele porțiuni ale pîrtiei, acești oameni curajoși au alergat cu 150 km. pe oră,

așa cum aleargă o mașină bună pe asfaltul șoselei București—Valea Prahovei. Dar pentru a înțelege mai bine un concurs de bob pe minunata pîrtie dela Poiana Stalin să vă arătăm cum se desfășoară o cursă...

Bobul e la start. În cabina dela plecare, oficialii sînt numai ochi și urechi. Frînarul a spus „gata” și bobul a pornit. Cînd a trecut prin dreptul celei fotoelectrice și plecarea a fost înregistrată, frînarul mai face cîțiva pași, sare și e la post. Chiar după 10 metri parcurși simți că te afli pe o pîrtie excepțională și deci, într-o cursă tare. Cînd ai intrat în primul viraj, simți o căzătură ca într-un gol de aer. Automat ieșirea din primul viraj te anunță că trebuie să fii foarte atent.

Străbătarea virajului 2 și intrarea în 3—deci la mai puțin de $\frac{1}{4}$ din parcurs—te face să simți că ești în plină viteză. Trecerea prin virajul 3 nici n-o simți, însă atenția e și mai încordată deoarece legătura dintre virajul 3 și 3' e foarte mică (5 m. marcat vizibil pe linie

dreaptă). Ieșirea din virajul 3 e cheia coborîrilor pînă la virajul 15. Dela ieșirea din 3 și pînă la intrarea în virajul 4, nici n-ai timp să te gîndești. După virajul 4 treci pe sub un pod. Aici între virajele 4 și 5, se poate respira mai adînc. Urmează virajele 5, 6 și 7 care nu se simt că sînt despărțite. După ultimul te concentrezi din nou, deoarece intri în virajul 8 care are formă de „U” și impresionează prin perețele său înalt. Virajul 9 s'ia strîns, iar 10, 11 și 12 sînt plină viteză, fiind deschis și cu o vizibilitate perfectă 13 e un viraj simplu, iar 14 d'rezolare. În schimb virajul 15 e pur tehnic. Incepi să urci pînă la 1 m. și înainte de a vedea jumătatea curbei începi să tragi bobul spre coborîre. Ultimul viraj de atenție pentru sosire e apoi după un parcurs de 1650 m. cu o diferență de nivel de 170 m., trec linia de sosire. În acest timp un frînăr bun a pus numai 3 frîne: înainte de 3, înainte de 6 și la cea. 60 m. înainte de virajul 15.

Senzația pe care o ai într-o cursă de bob e rară. Cînd treci linia de sosire te simți mai puternic, ai mai mult încredere în puterile tale Deaceia, dacă întîmplătoare vei trece, cititorule, iarnă prin Poiana Stalin, nu uit să mergi și pe la pîrtia de bob. Cu dragă inimă bobeurii îți vor da mai multe amănunte, și dacă nu vor fi în concurs, ei s-or arăta gata să te ia într-o coborîre de plăcere cu viteză redusă ca în cursul de pilot cînd verifică pîrtia. Nu de alta, dar ei vor să arate tuturor cît de frumoasă este acest sport. Și după ce ai coborît odată pîrtia, cu siguranță că vei îndrăgi și mai mult acest sport al oamenilor curajoși.

Ion DULĂMIȚ

Start! Echipajul de bob Nr. 1 „Progressul” Sinaia pornește în cursă. Conducător este Nicolae Paraschivescu; frînăr — Gheorghe Moldoveanu.

Căruia tânăr sportiv nu-i place o iarnă „în toată puterea cuvântului“, cu zăpadă abundentă, acoperind din plin pârțile de schi, cu un „geruleț“ ce pișcă obraji și încremenește peste noapte suprafețele lucii ale lacurilor, transformându-le în patinoare, cu dimineața cu chiciură groasă, care transformă pomii în imense candelabre de gheață, făcându-te să iubești și mai mult turismul de iarnă?...

Există o categorie de sportivi care cer iernii mai mult decât toți ceilalți. I-ați ghicit! Sînt jucătorii de hochei pe gheață. Cu cît gerul începe mai devreme și se termină mai tîrziu — cu atît mai bogată este activitatea lor de antrenament și competițională.

Anul acesta, hocheiștii nu prea au avut de ce să se plîngă! Frigul a venit destul de timpuriu, au avut patinoare excelente la dispoziție, s-au putut antrena și au participat, în măsură nemăfîntînită încă în țara noastră, la întrecerile campionatului republican pe 1954.

Unii dintre acești sportivi, dornici să se prezinte cît mai bine pregătiți la întrecerile cu caracter competițional republican, au ieșit chiar ei în împinerea gerului. Bunăoară, hocheiștii dela Casa Centrală a Armatei n-au mai avut răbdare să aștepte ca iarna să coboare în toată țara odată cu decembrie, ci... — au luat-o înainte cu antrenamentul. Încă din primele zile ale lui noiembrie, ei arceau muntele pe drumul care duce la lacul Bîlea, unde se oprise parcă gerul, înainte de a coborî în vale. Aici, au găsit înghețată înzinderea lacului și n-au înfriziat s-o folosească pentru antrenamentele lor.

Alții au căutat și ei ocurile unde gerul se aciuiește mai devreme. Și le-au găsit, ca și-n alți ani, la poalele Harghitei, la Miercurea Ciucului sau la Gheorgheni. Aici i-am găsit patinînd, într-o vreme cînd n alte părți mai era încă oamănă, pe hocheiștii dela „Voința“-București, pe cei dela „Știința“-Cluj, pe cei dela „Dinamo“-Tg. Mureș și alții.

Și a venit apoi iarna în oată țara! Cu frig aspru, cu grade multe sub zero, cu patinoare și cu terenuri de hochei.

La Galați și la Arad, la București și la Iași, la Cluj și la Orașul Stalin, la Sighișoara și la Reghin, hocheiștii și-au luat crosele și au pornit întrecerea pentru uc. Niciodată n-au activat a noi atît de multe echipe de hochei pe gheață ca în acest sezon! În afară de cele 21 de formații care au participat la întrecerile azelor de centru ale campionatului, în diferite orașe le țării au activat zeci de echipe, care nu au luat parte decât la competiții locale,

IN LUPTA pentru puc

București a crescut foarte mult în acest an numărul echipelor de hochei pe gheață. În afară de C.C.A., „Voința“ și „Flamura Roșie“, care au participat la întrecerile campionatului republican, au mai activat în Capitală: „Spartac - Bere Rahova“, „Progresul-I.T.B.“, „Rezervele de Muncă“, „Minerul“-M.I.C. și „Metalul“.

Centre cu activitate intensă au mai fost: Miercurea Ciucului (unde au activat echipele „Avîntul“, „Spartac“ și „Progresul“), Orașul Stalin (cu echipele „Metalul - Steagul Roșu“ și „Șantierul“), Cluj („Știința“ și „Flamura Roșie-Ianoș Herbac“), Tg. Mureș (reprezentat la competiții de „Dinamo“ și „Constructorul“). Această creștere a numărului echipelor de hochei din țară este faptul cel mai caracteristic ce se desprinde în actualul sezon. Un număr de cinci echipe noi în Capitală, una la Cluj, alta la Tg. Mureș, altele la Tg. Secuiesc, Odorhei, Reghin — toate acestea sînt succese nu numai ale hocheiului pe gheață, ci ale întregii noastre mișcări de cultură fizică și sport.

Dar hocheiul nostru nu s-a dezvoltat anul acesta numai cantitativ, ci și din punct de vedere al calității. În anii trecuți, chiar dacă aveam 10-12 echipe în total, în ce privește valoarea, erau între ele adevărate prăpăstii: două, trei erau echipe mai bune, care se întreceau pentru titlul de campion iar celelalte erau echipe care în competiții făceau doar figuratie. Anul acesta, lucrurile stau cu totul altfel. La Orașul Stalin, Miercurea Ciucului și Cluj, în cadrul fazei de centru, lupta pentru calificarea în turneul final al campionatului a fost deosebit de vie și echilibrată. Și dacă „Știința“-Cluj, C.C.A. și „Avîntul“-Miercurea Ciuc au reușit să ocupe primele trei locuri în finală trebuie să spunem totuși că nu de puține ori au avut emoții, nu de puține ori au fost silite la apărare dîrză, și nu de puține ori au pierdut sau au terminat la egalitate cite o repriză! Echipele „Dinamo“-Tg. Mureș, „Metalul“-Orașul Stalin,

„Avîntul“-Miercurea Ciuc este una dintre echipele noastre fruntașe. Iată pe atacanții ei încercînd să străpungă apărarea echipei „Spartac“ Gheorgheni.

„Voința“-București, „Spartac“-Gheorgheni, fac pași mari pe drumul consacrării lor în hocheiul nostru.

Sezonul actual a fost foarte rodnic și în ceea ce privește ridicarea elementelor linere,

valorose. Nu este vorba numai de un număr de noi participanți ai hocheiului pe gheață, lucru realizat prin înființarea de noi echipe, ci — mai ales — de creșterea valorică pe care au

înregistrat-o unii jucători tineri, creștere care-i situează azi printre elementele de bază ale hocheiului nostru. În prima garnitură a echipei C.C.A. joacă: Ferencz, Măz-găreanu, Iacob, Tudor; dela „Metalul“-Orașul Stalin merită a fi citat Ștefan Ionescu și portarul Pușcașu; dela „Dinamo“-Tg. Mureș se ridică și devin elemente de bază ale lotului reprezentativ portarul Lako și tinerii Kari și Nașca. Și „Avîntul“ Miercurea Ciuc a folosit jucători tineri (Cazan, Hallo), iar Fenke II dela „Știința“ Cluj și-a cîștigat și el un loc pe deplin meritat în rîndurile fruntașilor hocheiului nostru.

Și sîntem convinși că în momentul în care vom avea un patinoar artificial, ceea ce ar prelungi la aproape cinci luni pe an activitatea hocheiștilor, noi zeci și zeci de elemente tinere vor crește și vor fi promovate în loturile reprezentative.

Radu URZICEANU

O interesantă fază din matchul „Metalul“-Orașul Stalin — „Spartac“ Gheorgheni. Jucătorii primei echipe își apără poarta cu succes împotriva atacului vijelios al adversarilor.

Jucătorii echipei „Știința“-Cluj — campioană republicană pe 1954 la hochei pe gheață — asaltînd poarta echipei „Știința“-Galați. Ei au cîștigat această întîlnire cu scorul de 11 — 0.

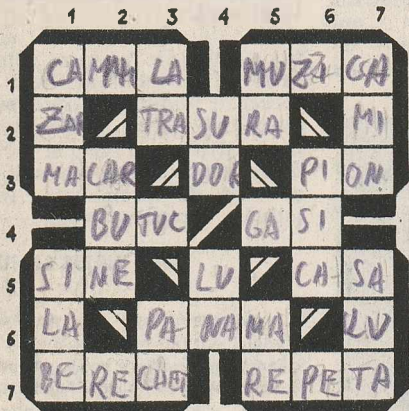
Al doilea concurs de jocuri al „FLACĂRII”

SILABE INCRUCIȘATE

8 puncte

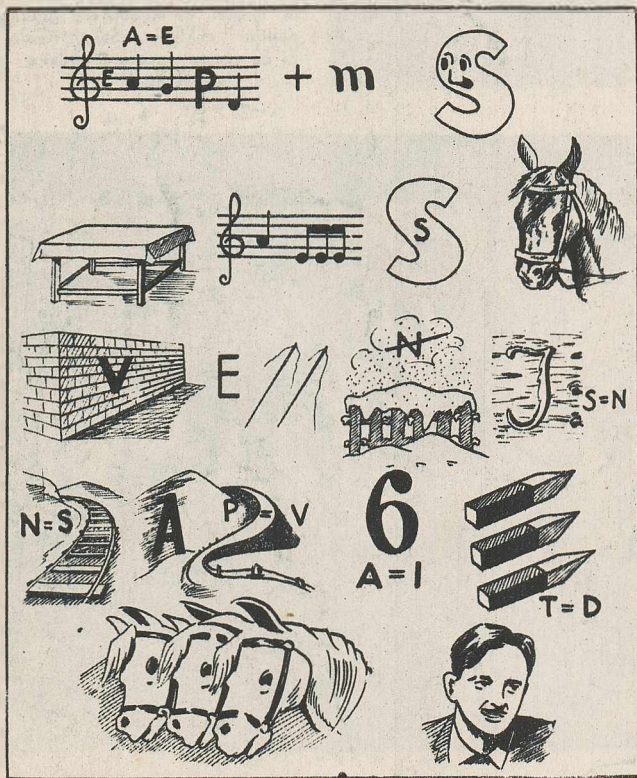
ORIZONTAL:

1. Corabia deșertului — Una din arte.
2. La jocul de table — Vehicul cu tracțiune animală — Notă muzicală.
3. Cel puțin! — Dorință — Soldat la jocul de șah.
4. Un grăsun... de lemn! — Urmează după „a căuta”.

REBUS

6 puncte

Inlocuind figurile prin cuvintele corespunzătoare veți găsi o strofă dintr-o poezie de Coșbuc.

JOCUL SINONIMELOR

6 puncte

Se dau două cuvinte: dîră și delicate. Să se arate cum se ajunge de la unul la celălalt cu ajutorul unor sinonime.

PROBLEMĂ

2 puncte

Trei prieteni stau de vorbă. — Vă dau o problemă interesantă ca s-o dezlegați, spune unul dintre ei. Și începe:

— Intre paginile 9 și 10 ale unei cărți se găsește o hîrtie de 5 lei. Intre pagina corespunzătoare triplului sumei celor două și următoarea se află două hîrtii de 5 lei. Cartea are 3432 de pagini și atît sumele de bani, cît și paginile la care se află cresc în aceeași proporție ca mai sus. Cîți bani sînt în carte?

— Ți-o dezleg imediat, spuse unul dintre ascultători, un bun matematician. Numai să iau un creion și o hîrtie să calculez și în două minute îți dau rezultatul.

— Ba eu ți-l dau chiar acum, adăugă al treilea. L-am și găsit. Al treilea avea dreptate. Rezultatul indicat de el era just. Se pune întrebarea: cum a reușit să calculeze atît de repede?

CRITOGRAFIE LITERARĂ

(3 - 2 - 3 - 3 - 2 - 7)

3 puncte

(SD + SD)

CU FERESTRE DESCHISE

8 puncte

ORIZONTAL:

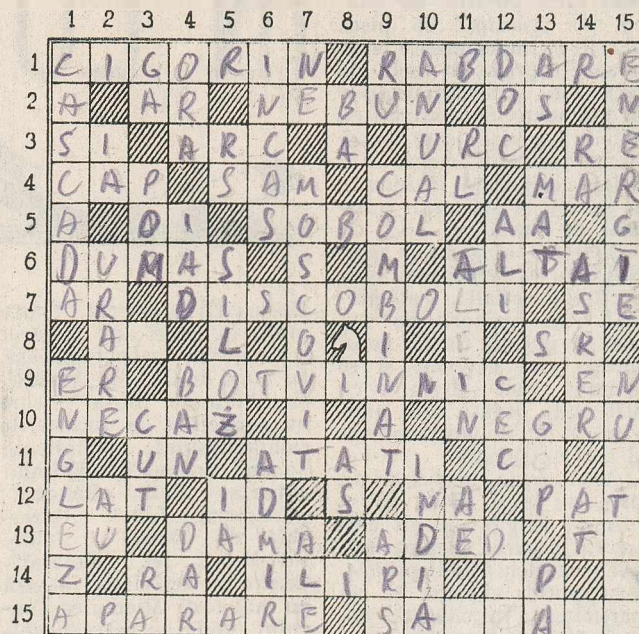
1. Școli superioare.
2. Credul — Nume masculin.
3. Rea (fig.) — Tăcero!
4. Veche locuitoare a Italiei.
5. Poenet — Credință.
6. Dare plătită de tătari domnilor moldoveni — Paradis.
7. Istet, nu glumă!
8. Riu în Bulgaria affluent al Dunării — Oraș în Egiptul antic.
9. Notă muzicală — Taină.

VERTICAL:

1. Ucenic.
2. Locul de baștină — Pronume.
3. Ironie foarte ascuțită.
4. Stație de cale ferată în apropierea Bucureștiului — Mai mare peste o mie

CUVINTE INCRUCIȘATE

10 puncte

ORIZONTAL:

1. Mare cercetător și popularizator al șahului, din istoria șahului rus — Insușire necesară șahistului.
2. Unitate de măsură — Nu e bun că merge piezis — Demnitatea regelui se băteau pentru el.
3. Intre șah și mat — Armă a soldaților de pe vremea descoperirii șahului — Sui — Notă.
4. Purtător de șapcă — Unchiul care nu iubeste șahul — Sare ca nebunul, dar proferă o anumită literă — Te-a bătut...
5. Primul cuvînt din abecedar — Săpător de galerii — Riu în Franța.
6. Romancier francez dela mijlocul secolului 19 — Podiș în Asia Centrală.
7. Răscolesc pămîntul — Aruncători de disc — Pronume.
8. La calea ferată — Botul Skodei.
9. R — Campionul lumii la șah — Emil începe.
10. Vine după ce ai pierdut partida — Incepe al doilea, dar de

VERTICAL:

1. Cădere de apă — Deschidero la șah.
2. Ce face pionul la mișcarea „en passant” — La mulți ani — Când te doare.
3. Sunet care a salvat Capitolul — Din el pică pară mălăiață — Cunoscut fondist sovietic — Partea din față a racului.
4. Marchează întîrzierea șahistului în criză de timp — Presupus lăcaș al duhurilor necurate — Monedă — Din ce se face „rai”.
5. Radu Șchiopul — Magazin în Bărgan — Na!
6. Vechi locuitor din Peru — Privesc și îmi place.
7. Pronume — Locuitor al orașului unde se joacă cel mai mult șah — Articol.
8. Negăție — Campion.
9. Jumătate de rubin — Joc amestecat — Carbonizat.
10. Așa se țin campionatele de șah ale R.P.R. — Țară de origină a jocului de șah.
11. Rele. — Contra-gambil puțin întrebuințat astăzi — Primele vocale.
12. Magazin pe cheiu din care se fac... salopete — Nume turcesc — Fructificator de economii — Conglomerat de vapori.
13. Carte de joc — Măca să fi scos o remiză! — Ora în Franța — La revedere.
14. Răsun — Soldat turc — Căluț.
15. Virtute pe car șahul o dezvoltă — Figur de șah, hai-hui prin prerie

REDACTIA: BUCUREȘTI Casa Poștală 56
PIAȚA ȘCINTEII Tel. 7.60.10 Int. 1787

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la secțiile raionale de difuzare a presei. PREȚUL ABONAMENTELOR:

3 luni: 9 lei
6 luni: 18 lei
un an: 36 lei

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Șcintei „I. V. Stalin”.

Strîngeți banurile de participant și trimiteți-le toate odată cu dezlegările, la sfîrșitul concursului.

ri în Bucegi... Brazii argintați vor fi în curînd scîldați de cele dinți raze ale soarelui. Cejurile ce învăluie muntele Bucșoiu își vor destrăma perdelele lor fine. Sportivii dela cabana Diham vor începe o nouă zi de palpitate coborîri, cu schiurile, pe pantele muntelui...

